

YESU KERISI YI BENGÖ NIVESA SËN MATAI KEVU

*Yesu Kerisi Yi Degwa
(Lk 3:23-38)*

¹ Yesu Kerisi yi degwa lo sënë: Yesu saga sën Davit* yi mewis, geDavit saga sën Abraham yi mewis.

² Abraham ҡo Isaak, gIsaak ҡo Yakop, geYakop saga sën ҡo Yuda losho ari lo.

³ GeYuda ҡo Peres luho avëhnö Sera, geluho ataj Tamar.

GePeres ҡo Hesron.

Ga, Hesron ҡo Ram.

⁴ Ga, Ram ҡo Aminadap, gAminadap ҡo Nason, geNason ҡo Salmon.

⁵ GeSalmon ҡo Boas, gata Rahap.

GeBoas ҡo Obet, gata Rut.

Ga, Obet ҡo Yese,

⁶ geYese ҡo Mehö-los-bengö Davit, geDavit ҡo Solomon, gata sën Uria venë wirek lo.

⁷ Loga, Solomon ҡo Rehoboam, geRehoboam ҡo Abiya, gAbiya ҡo Asa.

⁸ Ga, Asa ҡo Yosapat, geYosapat ҡo Yoram, geYoram ҡo Usia.

⁹ Ga, Usia ҡo Yotam, geYotam ҡo Ahas ga, Ahas ҡo Hesekia.

¹⁰ Ga, Hesekia ҡo Manase, geManase ҡo Amos, gAmos ҡo Yosia.

- 11 GeYosia ҡo Yekonia losho ari lo, lob loҡ buk saga alam Babulon* deduu alam Israel vahi medeķo sir ya denedo hir nyëg.
- 12 Deya denedo nyëg böp Babulon* lom Yekonia ko nalu Sealtiel.
Lob Sealtiel ҡo Serubabel,
- 13 lob Serubabel ҡo Abiut, gAbiut ҡo Eliakim, gEliakim ҡo Asor.
- 14 GAsor ҡo Sadok, geSadok ҡo Akim, gAkim ҡo Eliut.
- 15 GEliut ҡo Eleasar, gEleasar ҡo Matan, geMatan ҡo Yakop ngwë.
- 16 GeYakop sënë ҡo Yosep sën Maria regga, lob Maria saga sën ҡo Yesu, sën denenër bë Kerisi* lo.
- 17 Nebë saga lob sir pin Abraham yi mewis sir, beyam verup loҡ Davit saga, besir yu nemadluho-bevidek-lubeluu. Gevu Davit beyam verup loҡ buk sën deķo sir ya denedo nyëg böp Babulon*, saga sir yu nemadluho-bevidek-lubeluu. Lob vu buk sën deķo sir ya denedo nyëg böp Babulon* beberup loķ Kerisi*, og sir yu nemadluho-bevidek-lubeluu nebë saga ving.

Maria Ҷo Yesu Kerisi
(Lk 2:1-7)

- 18 Yesu ata ҡo yi lo degwa nebë sënë: Deggooin ata Maria raķ in jaķ vu Yosep, rëķ luho yö nahën denedo, log Maria nalu loķ raķ Anon Vabuung.
- 19 Yosep sën deggooin raķ bë natu regga lo, yi mehö netetuu aggata niröp, lob su bë rëķ nanër avëh yi gägek nimumsën rangah vu alam pin rë. Gaķ vongin bë bepul Maria vunsën.

²⁰ Yosep nahën kwa nevo nebë sënë, loḵ Mehöböp yi angër yam vu yi loḵ pesepsën benër vu bë, “Davit* yi mewis Yosep-e! Gwengo! Su nim dëlin Maria! Gaḵ gweḵo nõk natu venëm. Hurmahen sën loḵ nare ayo lo, saga Anon Vabuung vong vu yi.

²¹ Rëḵ geko nalu aḡuu lom genanër arë nabë Yesu. In rëḵ geḵo yi alam vër in hir nipaya nyëvewen.”

²² Ngaa pin sënë anon raḵ yoh vu gägek sën Mehöböp vong verup mehö-nenër-gägek-rangahsën Yesaya avi lo nebë:

²³ “Ham gwengo rë! Rëḵ avëh avö nalu dok, lom geḵo nalu aḡuu. Lob rëḵ genanër arë nabë Emanuel.”

Arë sënë degwa nebë ‘Anutu nedo ving hil’.

²⁴ Lob Yosep ggëp mepesep ggovek gekedi raḵ, lom vong yoh vu sën Mehöböp yi angër nër vu yi lo. Ya beḵo avëh netu venë,

²⁵ rëḵ su neya aggata ving yi rë, gema rot, beya verup loḵ buk sën venë ḵo nalu aḡuu lo. Lob tahi ggev raḵ nebë Yesu.

2

Alam Los Kwaj Böp Vu Alam-yu-ngwë Yam Delë Yesu

¹ Maria ḵo Yesu vu Betlehem ggëp Yudea loḵ buk sën Herot* tu mehö-los-bengö menedo. Ḵo ggovek, lom alam kwaj böp la vu nyëḡ mala neverup bedeyam Yerusalem medeloḵ tepëḵ bë,

² “Alam Yuda hir mehö-los-bengö hurmahen mewis sën lo tena? He halë yi betuheng verup

ggëp sën nyëg mala neverup, lom he yam in bë gako arë jak.”

³ Mehö-los-bengö Herot* ngo hir gagek saga, lob lëk anon, balam Yerusalem pin delëk ving.

⁴ Lob tahi alam-deneko-seriveng hir ggev los alam-horek-yi pin ya vu yi belok tepëk in sir bë, “Kerisi* ata gëko yi gëp tena?”

⁵ Lob denër yah bë, “Ata gëko yi gëp Betlehem vu distrik Yudea, in mehö-nenër-gagek-rangahsën kevu gagek meneggëp nebë:

⁶ ‘Hong Betlehem vu nyëg Yuda,
su getu nyëg Yuda yi beggang-bu mahen
tamusën rë, gak gekwesuu.

In ggev böp ti rëk berup dok hong,
lob gëgin salam Israel.’”

⁷ Herot* ngo nebë saga lob vun yi metahi alam los kwaj böp saga yam, belok tepëk in sir in bë jak ni niröp nabë betuheng saga verup lok buk tena.

⁸ Log vong sir ya Betlehem genër vu sir bë, “Ham na sero hurmahen saga niwëek ata, lob bë ham natök vu yi, og ham gweko gagek nom vu sa, in senök gako arë jak geving.”

⁹ Dengo mehö-los-bengö yi gagek saga ggovek log deya. Lob betuheng sën delë neggëp nyëg mala neverup lo, muğin beya nare ya valek nyëg sën hurmahen neggëp lok lo.

¹⁰ Delë betuheng lom kwaj vesa rot.

¹¹ Lob delok ya beggang ayo bedelë hurmahen luho ata Maria, lob deyun lusej vu los deko yi rak. Gedeggoo kupek la lok hir keröng yoh vu sir bedevo vu yi. Goor, gekele nkegwi reggu nivesa sën denenër arëj nebë praginsëj* los mur*.

¹² Log Anutu vo pesepsën vu sir loḵ buk bē su nah deberup vu Herot*, lom deyoh aggata ngwē medeyah medeya bej.

Yosep Ḷo Venē Lu Nalu RaḶ MedeluḶ Medeya Ejep

¹³ Deya ggovek, log Mehöböp yi angēr ti yam vu Yosep benēr vu yi loḵ pesepsën bē, “Kwedi gweḶo hurmahen luho ata jaḶ, megebeya megena Ejep. In Herot* vongin sero hurmahen bengis yi nadiiḶ.”

¹⁴ Lob Yosep kedi meḶo hurmahen luho ata raḶ loḵ buk beya Ejep.

¹⁵ Lob ya denedo sagu rot beya verup loḵ buk sën Herot* diiḶ. Devong nebē saga lob Ḷagek sën Mehöböp vong verup mehö-nenēr-Ḷagek-rangahsën avi lo anon raḶ nebē: “Sa tahi nalug vu Ejep yam.”

Herot Sis Hurmahen NgahiseḶe MedediḶ*

¹⁶ RēḶ Herot* raḶ ni bē alam los kwaj böp saga dekuung in yi, lob ahē sengen pangsen rot, bevong alam la deya Betlehem los nyēḶ mahen mahen sën neggēp dus vu lo, bedesis hurmahen maluh pin bedediḶ. Sir sën ataj nahen neḶo sir lo rot, beya verup loḵ sën hir ngebek netu luu raḶ lo, yoh vu buk sën alam los kwaj böp denēr vu Herot* bē delē betuheng nyēdahis lo.

¹⁷ Lom mehö-nenēr-Ḷagek-rangahsën Yeremia yi Ḷagek sën kevu meneggēp lo anon raḶ. Sënë nebē:

¹⁸ “Aye ti dedun vu nyēḶ Rama.

Nesu los nengeeḶ böpata.

Rakel nesu in nalu lo,

medenahubin yi, rēḶ ma gesu yoh vu rē.

In nalu lo su denedo rë, gaḵ malaj ma.”

Yosep Lööho Venë Lu Nalu Vu Ejep Medeyom

¹⁹ Herot* diiḵ ggovek, lom mëm Mehöböḵ yi angër ti yam tato yi vu Yosep ggëḵ Ejep loḵ pe-sepsën,

²⁰ menër vu yi bë, “Kwedi gweḵo hurmahen luho ata jaḵ megenah Israel hir dob. In alam sën bë dengis hurmahen lo dediik.”

²¹ Lob Yosep kedi meḵo hurmahen luho ata raḵ, beyah Israel hir dob.

²² Rëḵ ngö bë Arkelaus loḵ yah ama Herot* ben betu alam Yudea hir mehö-los-bengö lob ggöneng in yi besu ya sagu rë. Rëḵ Anutu vo pesepsën vu Yosep in tato aggata vu yi, lob ya los distrik Galilea.

²³ Ya nedo nyëḡ ti arë nebë Nasaret. Lom alam-denenër-gägeḵ-rangahsën hir gägeḵ lo anon raḵ. Sën denër bë:

“Rëḵ denanër yi nabë yi Nasaret ti.”

3

Mehö-neripek-alam Jon Nër Gägeḵ
(*Mk 1:2-8; Lk 3:1-18; Jn 1:19-28*)

¹ Vu buk saga mehö-neripek-alam Jon verup nedo nyëḡ-yumeris ggëḵ Yudea hir dob, benenër gägeḵ bë,

² “Ham gwegin ham in Nyëḡ-yageḵ-yi vongin anon jak.”

³ Jon saga sën Anutu vong gägeḵ raḵ yi verup mehö-nenër-gägeḵ-rangahsën Yesaya avi nebë:

“Mehöti aye nerak loḵ nyëḡ-yumeris bë,

‘Ham bolinin Mehöböḵ yi aggata,
meham sesor begëḵ niröp.’ ”

⁴ Jon sënë neröp röpröp ading sën denevasu rak kamër niviiis lo, genevëh kabî neggëp balo. Genegga sepaak los nenum beggoh netu yi nos.

⁵ Lob alam Yerusalem losho alam nyëg Yudea pin, galam pin sën denedo dus vu bël Yordan lo deneya vu yi.

⁶ Bedenër hir ngaa nipaya rangah geJon neripek sir luk bël Yordan.

⁷ Lok Jon lë bē alam Parisai* los alam Sadukai* ngahi deyam vu yi in bē dejipek bël geving, lom nēr vu sir bē, “Nyël nalu ham! Re nēr vu ham bē ham beya in nyëvewen sën rëk natök vu ham vu buk tamusën agi?”

⁸ Ham gwevong ngaa niröp noh vu sën ham wërin ayomin lo, in tato nabë ham wërin ham yönon.

⁹ Ham su kwamin bo megweko gagek jak nah menanër nabë Abraham yi mewis ham. Gaç sa nanër vu ham nabë Anutu yoh vu bē gevong gelöng sënë denatu Abraham yi mewis.

¹⁰ Yönon, in koov nevu nevalek kele gega meneggëp vorot, in kele pin sën su denesis anoj nivesa rë lo, saga rëk dengap bedegete jak na nengwah.

¹¹ Sa naripek ham rak bël mu, in bē ham gwërin ham. Gaç mehö los niwëek ti kesuu sa rëk tamuin sa menam, lob sa su mehö nig vesa yoh vu in bē sa natu yi hur ti menakah vaha suu vër rë. Mehö sënë rëk basuh ham begevong Anon Vabuung vu ham vahi gegevong benengwah ga ham vahi.

¹² Jom yi savor lok ya nema vorot in tetëhin kale kale na in yi wit* gahis, gengupin jak na jök-wit-yi.

Gaḵ ƙale ƙale saga, og rëḵ besi jaḵ na nengwah sën medo netum degwata lo.”

Jon Ripek Yesu

(Mk 1:9-11; Lk 3:21-22)

¹³ Nebë sënë lob Yesu vu Galilea meluḵ meya bël Yordan vu Jon, in bë Jon jipek yi.

¹⁴ Rëḵ Jon nërin yi bë, “Bë gejipek sa og mëm nivesa, ma nebë va sën geyam vu sa-ë?”

¹⁵ Rëḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Genakööḵ galu dahun hil gesepa doḵ Anutu yi aggata nabë sënë rë loḵ mëm.” Lob Jon yogekin yi gägeḵ beripek yi.

¹⁶ Yesu ripek bël ggovek gerak yom roneḵ, lob pevis beyageḵ tateḵin yi, gelë Anutu yi Anon Vabuung ni nebë soḵ nuung ti beluḵ yam nare raḵ yi.

¹⁷ Log gägeḵ ti yam vu yageḵ bë, “Yiḵ sa nalug sënë sën sahëḡ neving yi los halë yi nivesa lo!”

4

Satan Pelëpin Yesu Vu Nyëḡ-yumeris

(Mk 1:12-13; Lk 4:1-13)

¹ Ggovek saga log Anon Vabuung li Yesu raḵ meya nyëḡ-yumeris in Satan pelëpin yi.

² Yesu su gga nos rë genedo meris buk gerangah mehödahis luu, lom diiḵahë.

³ Lob mehö-pelëpinsën-ala ya menër vu yi bë, “Bë Anutu nalu hong, og genanër gelöng sënë denatu brët!”

⁴ Rëḵ Yesu nër yah vu bë, “Gägeḵ neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë:

‘Nos mu su yoh vu bë gevong bemehönon demedo vesaj rë, gaḵ yiḵ gägeḵ pin sën neverup raḵ Anutu avi lo nejom ahon ving.’ ”

⁵ Loḵ Satan ḵo yi beluho deya nyëḡ vabuung Yerusalem, beḵo yi raḵ ya dub-vabuung-böp yu vavunë, log nër vu yi bë,

⁶ “Bë Anutu Nalu hong, og gwetë hong na dob, in gageḵ neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë:
‘Rëḵ gevong yi angër lo nam degegin hong nivesa.’
Log gageḵ ngwë nër bë:
‘Rëḵ detabuu hong doḵ nemaj gesu rëḵ gengis vaham jaḵ gelöng rë.’ ”

⁷ Loḵ Yesu nër yah vu yi bë, “Gageḵ ngwë neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya ving nebë:
‘Su geseggi Mehöböp sën hong Anutu.’ ”

⁸ Loḵ tum Satan ḵo yi meluho deya ḵedu ading ti, beya tato nyëḡ dob pin los mehönon pin gehir ngaa nivesa vesa pin vu yi,

⁹ log nër vu bë, “Bë gengun lup vu sa los gweḵo sarëḡ jaḵ, og sëḵ dëein ngaa los arë arë pin sënë nöḵ vu hong!”

¹⁰ Rëḵ Yesu nër yah vu bë, “Satan! Gweḵo hong jaḵ meḡena! Gageḵ neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë:
‘Yiḵ gweḵo Mehöböp sën hong Anutu lo jaḵ, beḡegureḵ yi yö timu babu!’ ”

¹¹ Lob Satan vey a in Yesu meya, gangër yam deneloḵ vu yi.

*Yesu Vong Huk Muginsën Vu Galilea
(Mk 1:14-15; Lk 4:14-15)*

¹² Deduu Mehö-neripeḵ-alam Jon ahon beya nedo ḵarabus, beYesu ngo bengö lom tah yi yah distrik Galilea.

¹³ Loḵ vuu Nasaret geya nedo Kapernaum sën neggëp ngaggee böp Galilea nenga beneggëp ya los alam Sebulon los Naptali hir dob lo.

14 Ya saga lob gagek sën mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya nër lo anon rak nebë:

15 “Alam Sebulon los alam Naptali hir dob,
ggëp aggata sën neya los ngaggee Galilea vu
bël Yordan nenga vahi sagu.

GeGalilea hir dob vahi sën alam dahis yam
denedo loḵ lo.

16 Nengwah-tumsën böpata jëh rak alam sën
denedo
loḵ malakenu ayo lo!

Denedo loḵ nyëḡ malakenu sagi bebë denadiiḵ
bemalaj nama na,
loḵ Rangah rak in sir!”

17 Vu buk saga Yesu ko yi huk rak benër gagek
rangah bë, “Ham gwegin ham! In Nyëḡ-yagek-yi
vongin anon jak.”

Yesu Ggooin Yi Hur Maluh Lubeluu Rak
(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11)

18 Yesu neyoh ngaggee böp Galilea nenga, lom
töḵ vu Simon sën denenër arë ngwë nebë Pita lo
luho ari Andreas, geluho medo denetë leḵ luḵ ya
ngaggee in bë degeḵo gël, in yiḵ luho yö hir huk
sagi.

19 Lob Yesu nër vu luho bë, “Melu nam sepa
sa natu sa hur besa tahu meluu in melu gwëḵo
mehönon denam vu sa nabë sën melu neḵo gël
agi.”

20 Lob pevis beluho devuu hir leḵ geya desepa yi
melööho deya.

21 Lööho deya beya deverup, lob lë mehöti luho
ari, Yakobus luho ari Jon sën Sebedi nalu luho.

Luhu raḡ denedo yaḡ ving amaj Sebedi, medene-
joo hir leḡ vepulsën yah. Loḡ Yesu tahi luhu,

²² lob luhu devuu amaj los yaḡ ya pevis geya
desepa yi.

Yesu Nër Gagek Loḡ Dub-supinsën-yi
(Lk 6:17-19)

²³ Log Yesu yoh vu distrik Galilea pin benër
gägek vu alam loḡ dub-supinsën-yi. Nër Bengö
Nivesa raḡ Anutu-yi-nyëḡ, gevong balam hir ni-
raksën aggagga pin nivesa rak.

²⁴ Lob Yesu bengö ya meyoh vu distrik Suria pin,
lom deḡo alam sën nij raḡ aggagga los alam sën
nij nesang lo, galam sën memö nipaya nevong sir
lo, galam sën bedo nevesi sir lo, galam sën sekëj
neselöngin lo pin, medeya vu yi mevong benijvesa
nerak.

²⁵ Lob alam ngahiseḡë vu distrik Galilea los
Beggang-bu-nemadluho gevu nyëḡ böp Yerusalem
los distrik Yudea pin, gevu bël Yordan vahi yi,
bedesepa yi medeya.

5

Yesu Nër Gagek Ggëp Kedu

¹ Yesu lë alam ngahiseḡë denesupin sir, lom rak
ya kedu ti meto nedo, geyi hur maluh deya vu yi,

² lom tateḡin gägek vu sir nebë sënë:

Yesu Nër Mehönon Nebë Sënë Sën Kwaj Vesa
(Lk 6:20-23)

³ “Alam sën derak ni bë su nijvesa rë lo, kwaj vesa,
in detu Anutu-yi-alam berëḡ demedo nivesa
doḡ yi nyëḡ.

- 4 Alam sën ayoj maggin in ngaa nipaya sën nedo
dob lo, kwaj vesa,
in Anutu rëḵ gevong mayoj nivesa.
- 5 Alam sën denedahun arëj lo, kwaj vesa,
in rëḵ dob ala sir.
- 6 Alam sën ahëj ving rot bë degevang ngaa niröp
mu nebë sën alam dediikahëj in nos lo, kwaj
vesa,
in Anutu rëḵ gevong banon jaḵ benajom sir
ahon.
- 7 Alam sën kwaj paya in alam vahi bedenelok vu
sir lo, kwaj vesa,
in Anutu rëḵ gevong dok nah vu sir nabë.
- 8 Alam sën ayoj neggëp niröp rot lo, kwaj vesa,
in rëḵ degelë Anutu.
- 9 Alam sën denevang in bë dedahun begö na lo,
kwaj vesa,
in Anutu rëḵ nanër nabë nalu sir.
- 10 Alam sën deneko maggin in deneseпа lok ngaa
niröp los yohvu lo, kwaj vesa,
in detu Anutu-yi-alam berëḵ demedo nivesa
dok yi nyëg.
- 11 Alam rëḵ depelë ham gedegevang rii jaḵ ham
gedenanër gägek nipaya kuungsën aggagga jaḵ
ham in denelë bë sa alam ham, rëḵ mu mëm ham
kwamin vesa.
- 12 Ham ayomin nivesa bekwamin vesa anon, in
ham nyëvewen rëḵ gëp yaḡek, in denevang nebë
saga vu alam-denenër-gägek-rangahsën wirek.”

*Yesu Nër Gägek Peggirinsën Raḵ Mamireng Los
Rangah
(Mk 9:50; Lk 14:34-35)*

13 “Ham nebë dob sënë yi mamireng. Rëk mamireng bë nimök jak, og rëk hil gevong benengën jak nah nabë va? Mamireng nebë saga hen huk ma, om hil getë na balam debakë duk dob.

14 Geham nebë dob sënë yi rangah. Nyëg ti bë medo jak kedu, og su yoh vu bë bun yi rë.

15 Gemehöti su netaggi loḵ ram menetung ggevek ya dëg ayo rë. Ma rot. Gaḵ mu netung raḵ nedo reek vavunë in bë natum jak alam pin sën denedo beggang ayo lo.

16 Om ham najëh jak alam pin malaj nabë saga, lob rëk degelë ngaa nivesa sën ham nevong lo, lob rëk degeko ham Amamin sën nedo yagek lo arë jak.”

Yesu Nër Gagëk Raḵ Horek

17 “Ham su kwamin bo nabë seyam in dahun Moses yi horek los alam-denenër-gagëk-rangahsën hir gagëk na. Gaḵ ma. Sa su yam in bë dahun na rë, gaḵ seyam in bë tatekin degwa begevong banon jak.

18 Sa nanër vu ham yönon nabë Anutu su rëk dëein gagëk metes teka, ma nyë dus ti sën neggëp loḵ horek-ë, begeto megëp rë. Gaḵ yö rëk gëp nabë sënë rot, bena berup doḵ buk sën yagek los dob nama na, gAnutu yi gagëk pin anon jak rë.

19 Om bë mehöti keyëh gagëk dus ti doḵ horek sënë betahu alam bedevong noh vu sën nër lo, og Anutu rëk nanër yi gëp Nyëg-yagek-yi nabë mehö tamusën verök-yi. Gaḵ alam sën denesepa loḵ horek sënë bedenetatekin vu alam medenero lo, og rëk Anutu nanër sir vu Nyëg-yagek-yi nabë sir böp.

20 Om sa nanër vu ham nabë: Bë ham su sepa dok Anutu yi horek bekwesuu alam-horek-yi los alam Parisai* rë, og ham su yoh vu bë rëk dok na Nyëg-yagek-yi rë.”

*Yesu Nër Gagek Rak Ngaa Ahë-sengën-yi
(Lk 12:57-59)*

21 “Ham ngo gagek sën neggëp vu alam hib wirek lo ggovek nebë, ‘Su gengis mehõnon denadiik’. Mehöti bë ngis mehõ ngwë menadiik, og rëk geko nyëvewen dok nah.

22 Gaḵ sa, og sa nanër vu ham nabë: Mehöti bë ahë sengën vu ari, og rëk geko nyëvewen dok nah. Log bë mehöti nanër gagek nipaya jaḵ ari, og rëk bare kaunsor mala in debo nyëvewen vu yi dok nah. Log mehöti bë nanër ngwë nabë, ‘Kwam ma!’ og rëk duk na nengwah vu Nyëg-nipaya megeko nyëvewen dok nah.

23 Nebë saga lob bë gweko hong seriveng in gwetung jaḵ na jepö gëp dub vabuung, loḵ kwam bo nabë melu arim ham gagek ti neggëp,

24 og gwevuu hong seriveng bemedo jepö degwa, geḡena vu arim bemelu semu gagek govek rë, loḵ mëm genom gwetung hong seriveng vu Anutu.

25 Mehöti bë gevong gagek vu hong, lob melu nahën neyök aggata, meneya vu jaas sën nengo gagek lo, og gepevis bemelu semu gagek dok ti. In rëk getung hong dok na jaas nema, lob jaas getung hong dok na ahëvavu nemaj, lob ahëvavu degetung hong dok na ḵarabus.

26 Sa nanër vu hong yönon nabë su rëk gwetah hong vër in ḵarabus pevis rë, gaḵ rëk gemedo rot

bena berup doḵ buk sën hong nyëvewen govek na los dahis lo.”

Yesu Nër Bë Su Gwevong Baggëb

²⁷ “Ham ngo gagek sënë neggëp wirek nebë, ‘Su gwevong baggëb’.

²⁸ Gaḵ sa, og sa nanër vu ham nabë: Bë maluh ti gelë avëh ti bayo gurekin yi, og saga nebë nevong baggëb vu avëh saga loḵ ayo ggovek ya.

²⁹ Om nabë malam gahis vesa gevong bengaa nipaya kepë hong, og maam geselupek vër megwetë na. Nabë navim len timu mala nama, og mëm nivesa, in su degetë navim pin doḵ na Nyëg-nengwah-yi.

³⁰ Log nabë nemam vesa vong bengaa nipaya kepë hong, og maam kwetöv megwetë na. Nabë navim len timu mala nama, og mëm nivesa, in su degetë navim pin doḵ na Nyëg-nengwah-yi.”

*Yesu Nër Bë Maluh Los Venëj Su Debepul Sir
(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18)*

³¹ “Alam hib wirek hir gagek ngwë neggëp nebë, ‘Nabë mehöti nidëlin venë, og bo ḵapiya-vepulsën-yi vu yi’.

³² Gaḵ sa, og sa nanër vu ham nabë: Avëh ti su nevong baggëb rë rëḵ regga nidëlin yi, og mehö saga vong bevenë vong baggëb, om degwa neggëp vu yi. Gemehöti bë geḵo avëh sën regga nilëlin yi lo, og mehö saga vong baggëb vu avëh sënë.”

Yesu Nër Bë Su Genanër Yönon Vavunë

³³ “Log ham ngo gagek ngwë neggëp vu alam hib wirek nebë, ‘Nabë ham nanër gagek los nanër yönon vavunë geving, og ham su gwekuung jaḵ, gaḵ ham gwevong noh vu gëp Anutu mala’.

³⁴ Gaḵ sa, og sa nanër vu ham nabë: Ham su nanër yönon vavunë. Ma rot. Geham su tato yageḵ in alam deḵaḵ ham gaḵeḵ ni nabë yönon! Gaḵ yö nama rot, in gaḵeḵ saga luho yönon vavunë neggëp ti. In yageḵ saga og yik vong bë Anutu yi sëa sën nedo raḵ lo.

³⁵ Geham su tato dob in alam deḵaḵ ham gaḵeḵ ni nabë yönon, gaḵ yö nama rot, in gaḵeḵ saga luho yönon vavunë neggëp ti. Gedob og yik vong bë Anutu yi sëa mahen sën nebë vaha raḵ lo. Geham su tato nyëḡ böp Yerusalem in alam deḵaḵ ham gaḵeḵ ni nabë yönon! Gaḵ yö nama rot, in gaḵeḵ saga luho yönon vavunë neggëp ti. GeYerusalem saga og yik Mehöböp-los-bengö yi nyëḡ.

³⁶ Gesu ḡetato yum in alam deḵaḵ hong gaḵeḵ ni nabë yönon, gaḵ yö nama rot, in gaḵeḵ saga luho yönon vavunë neggëp ti. In su ḡeyoh vu bë gwevong yum viis ti natu veroo ma veriik jaḵ rë.

³⁷ Om nabë ḡengogëkin ngaa, og ḡengogëkin niröp, rëḵ mu nabë kwam bo nabë ‘Ma!’, og ḡenanër rangah nabë ‘Ma!’ Beyik ḡgovek. Gaḵ bë ham nanër yönon vavunë ḡeving, og saḡaḵ Mehö Nipaya yi ngaa.”

*Yesu Nër Bë Su Gebo Doḵ Nipaya Nyëvewen
(Lk 6:29-30)*

³⁸ “Ham ngo gaḵeḵ sënë neggëp wirek nebë, ‘Bë mehöti selupek malam vër, og ḡeselupek hen vahi doḵ nah, ḡenabë mehöti ḡetur nevum vër, og gwetur hen ti doḵ nah’.

³⁹ Gaḵ sa, og sa nanër vu ham nabë: Mehöti bë ḡevong paya vu ham, og ham su bo doḵ nah vu yi.

Ti bë petap hong dok nengam vesa, og gepeggin nengam këj bepetap geving.

⁴⁰ Genabë mehöti vongin bë geço hong na vu jaas sën gengo gagek lo, in nakah hong röpröp vër, og gebo hong röpröp-ayööng-yi vu yi geving.

⁴¹ Genabë mehö los arë ti nanër vu hong nabë gweço yi kupek bemelu na aggata dus ti rë, og gweço megena dus ngwë geving.

⁴² Nabë mehöti ketag ngaa ti vu hong, og gebo vu. Gemehöti bë ketag nabë geço hong ngaa ti mena rëk geço nom, og su gweruu demim vu yi.”

Yesu Nër Bë Hil Ahöd Geving Alam Sën Denelë Hil Paya Lo

(Lk 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Ham ngo gagek sënë neggëp wirek nebë, ‘Ham ahëmin geving ham alam, geham ngis begö vu alam sën denesis begö vu ham lo’.

⁴⁴ Gak sa, og sa nanër vu ham nabë: Ham ahëmin geving alam sën denesis begö vu ham lo, geham najom jak in alam sën denedeginengin ngaa maggin rak ham lo.

⁴⁵ Ham gwevong nabë saga in tato nabë ham Amamin sën nedo yagek lo nalu ham. Yi sën nevong beyi hes netum rak alam nij paya los alam nijvesa pin, genevong hob neto vu alam yohvu los alam sevök sevök lo.

⁴⁶ Bë ham ahëmin geving alam sën ahëj neving ham lo mu, og ham su rëk gweço nyëvewen jak rë. Ma! In ngaa nebë saga og yik alam nij paya pin lo denevong.

⁴⁷ Genabë ham ngo bengwëng in ham arimin lo mu, og yik alam dahis pin denevong nebë saga

medenedo, om ham vong ngaa böp tena kesuu sir-a?

⁴⁸ Om ham ngo medo yö niröp anon, nabë sën ham Amamin vu yagek yö nedo niröp anon.”

6

Yesu Nër Bë Gedok Vu Mehönon

¹ “Ham gwegin ham. Ham su gwevong ham ngaa nivesa vesa jak alam malaj medegelë. Bë ham gwevong nabë saga, og ham Amamin sën nedo yagek lo su rëk gevong nyëvewen vu ham rë.

² Bë gedok vu alam sën denerak vu in ngaa lo, og su gwevong mehönon degevë avuuk los degeko kapah medenamugin log getamu nabë alam kwaj luu sën denevong loḵ dub-supinsën-yi los aggata in bë alam degeko arëj jak lo. Sa nanër vu ham yönon nabë deko hir nyëvewen ggovek ya rak saga, gaḵ su rëk denatök vu nyëvewen ngwë vu tamusën rë.

³ Nabë gedok vu alam-kupek-masën, og nemam këj su jak ngaa sën nemam vesa nevong lo ni,

⁴ gaḵ gedok vu sir yö gëp vunsën. GAMam vu yagek nerak ngaa sën neggëp vunsën lo ni, om rëk bo dok nah nyëvewen vu hong.”

Yesu Tatekin Bë Hil Najom Jak Nabë Sënë (Lk 11:2-4)

⁵ “Log nabë ham najom jak, og ham su gwevong nabë alam kwaj luu rë. Ahëj neving pangsën bë denajom jak dok dub-supinsën-yi ayo los aggata böp nenga ketu, in alam degelë sir. Sa nanër vu ham yönon nabë deko hir nyëvewen ggovek ya rak saga, gaḵ su rëk denatök jak nyëvewen ngwë vu tamusën rë.

⁶ Gak bë genajom jak, og gedok na beggang ayo begehii veluung avi, log mëm genajom jak vu Amam sën nedo loḵ nyëg vunsën saga. Amam saga nedo yagek menelë ngaa pin sën neggëp vunsën lo, om rëḵ bo dok nah nyëvewen vu hong.

⁷ Log bë ham najom jak, og ham su nanër gagek meris meris mu nabë alam dahis. Denekuung bë denanër gagek ngahisekë, og mëm Anutu rëḵ gengo sir.

⁸ Ham su gwevong nabë sënë. Gak ham Amamin vu yagek rak ngaa pin sën ham nerak vu in lo ni. Yönon, ham ngo nahën geham su kwetag vu yi rë, log yö rak ni vorot.

⁹ Om ham najom jak nabë sënë:

‘He Amamin sën nedo yagek,
mehönon debo vabuung in arëm.

¹⁰ Genam genatu he Mehöböp noh vu nyëg pin,
gemehönon pin degevong noh vu kwam gëp dob
nabë sën angër denevong ggëp yagek lo.

¹¹ Gebo nos vu he vu pehi sënë.

¹² Lob gedahun he ngaa nipaya na
nabë sën he nedahun ngaa nipaya sën
mehönon denevong vu he lo ya.

¹³ Su gweli he na vu pelëpinsën,
gak mu gwëko he vër in ngaa nipaya pin.

(In hong Nyëg og Nyëg anon, gehong Anutu los
niwëëk,
garëm og böpata rot kesuu ngaa pin, neggëp
degwata los degwata. Yönon!)’

¹⁴ Kë! Nabë ham dahun mehönon hir ngaa nipaya na, og rëḵ ham Amamin vu yagek dahun ham ngaa nipaya na geving nabë saga.

15 Gak nabë ham su dahun mehönön hir ngaa nipaya na rë, og ham Amamin vu yagek su rëk dahun ham ngaa nipaya na rë gerëk nama.”

Yesu Nër Gagek Rak Sën Ayej Ggërin Nos

16 “Bë ham ayemin gërin nos geham su gwa rë, og ham su malamin seluh nabë alam kwaj luu sën malaj neseluh in bë alam dejak ni nabë ayej ggërin nos lo. Sa nanër vu ham yönön nabë deko hir nyëvewen ggovek ya rak saga, gak su rëk denatök jak nyëvewen ngwë vu tamusën rë.

17 Gak bë ayem gërin nos, og gwetung wël* jak yum, gegejipek malam,

18 in alam su dejak ni nabë ayem ggërin nos. GAMam sën nedo vunsën lo yö timu jak ni. Amam vu yagek nelë ngaa sën neggëp vunsën lo, om rëk bo dok nah nyëvewen vu hong.”

*Yesu Nër Gagek Rak Kupek Nivesa
(Lk 12:33-34)*

19 “Ham su ngupin ham kupek nivesa vesa vu dob sënë. In vu dob sënë og ngaa nemonek los jeluj nelok benipaya nerak, galam hodek denekevoh wes geneggodek ya.

20 Gak ham ngupin ham ngaa nivesa vu yagek. In vu yagek og ngaa su nemonek rë, gejeluj su nelok menipaya nerak rë, galam hodek su denekevoh wes gedeneggodek ya rë.

21 Nyëg sën ham supin ham kupek menedo lok lo, og ham su rëk kwamin birekin nyëg saga rë.”

*Yesu Nër Bë Malam Tu Navim Yi Rangah
(Lk 11:34-36)*

22 “Malam tu navim yi ram. Bë malam natum in ngaa nivesa, og rangah rëk gegwang na navim pin los dahis.

23 Gaḵ nabë malam natum in ngaa nipaya, og rëk navim pin malakenu dok. Log ayom malakenu bë pemëgin rangah na, og rëk malakenu natu böpata jak.”

*Yesu Nër Gagek Raḵ Ala Luu, Anutu Los Kupek
(Lk 16:31)*

24 “Hur ti su yoh vu bë gevong huk vu ala luu dok ti rë. In rëk nidëlin ngwë, gahë geving ngwë, ma rëk ayo napiik vu ngwë genitebö in ngwë. Ham su yoh vu bë gwevong huk vu Anutu los monë dok ti rë.”

*Yesu Nër Bë Hil Su Newad Jaḵ los Kwad Na Ngahi
(Lk 12:22-31)*

25 “Om sën sa bë nanër vu ham nabë ham su newamin jaḵ in ham medok tepëk nabë, ‘Hil rëk aga va? Ma hil rëk nanum va?’ Geham su newamin jaḵ in navimin nabë, ‘Hil rëk kebu navid jaḵ va?’ In hil anod kesuu nos gehil navid kesuu tob.

26 Ham kwamin bo sok sën denevëeng medeneyoh yaḡek babu lo rë. Su denehin nos gahis rë, gesu denerur anon bedenesupin raḵ ya beggang rë, rëk ham Amamin vu yaḡek nevet sir. Gaḵ ham mehönön, og ham kwesuu sok sënë.

27 Nabë ham ti kwa bo nabë geḡo yi buk sën medo mala vesa lo seggi berup na teka geving, og maḡ yoh vu bë rëk gevong-a? Ma!

28 Om ham su newamin jaḵ in tob! Ham kwamin bo sesik talohék sën nekweḡ pahup ayo lo rë. Su denevong huk los denevasu tob rë,

29 log sa nanër vu ham nabë wirek Solomon* los yi vunek-vunek nikapiik neggerin yi, rëk ti su nivesa nebë sesik sënë rë.

30 Yönon, Anutu negin nivesa vos sën nare gwëbeng, gerëk dekesik neheng bedebesi jak na nengwah. Om nebë va sën ham su ayomin neya timu vu Anutu rë-ë? Ham jak ni nabë Anutu rëk gegin ham geving bekesuu saga.

31 Om ham su newamin jak menanër nabë, ‘He rëk aga va? Ma nanum va? Ma ajöp va?’

32 In alam dahis vu dob yik kwaj nevo ngaa pin sënë pangsen bë denatök vu. Gaq ham Amamin vu yagek rak ngaa pin sën ham neraq vu in lo ni ggovek ya.

33 Om ham malamin sepa Anutu namugin nabë nam gegin ham geham gwevong ngaa niröp noh vu kwa, loq mëm ngaa pin saga og rëk gevong vu ham geving.

34 Ham su kwamin bo ngaa maggin neheng yi benewamin jak pehi. Gaq ngaa neheng yi, og neheng rëk ham kwamin bo. Ngaa maggin neggëp loq buk pin, om ham kwamin bo buk ti ti yö yi maggin doq buk saga lo beggovek.”

7

Yesu Nër Bë Su Geseggi Mehö Ngwë Hir Gagek Degwa

(Lk 6:37-38, 41-42)

1 “Ham su seggi mehö ngwë doq ayomin nabë mehö nipaya, in lob Anutu su seggi ham benanër ham nabë ham alam nimin paya.

2 In Anutu rëk seggi ham gagek nabë sën ham neseggi mehö ngwë hir gagek lo. Gerëk gevong

doḵ nah vu ham nabë sën ham nevong vu mehö ngwë lo.

³ Ma nebë va sën genelë ḵale mahen teka sën negga raḵ arim mala lo, log su genelë gang dus ti sën neggëp loḵ malam aga rë-ë?

⁴ Ma nebë va sën genër vu arim bë, ‘Kööḵ gesa hevong ḵale vër in malam gahis rë.’ Gwelë rë, gang dus ti neggëp loḵ ngo malam gahis.

⁵ Hong mehö kwam luu! Gwevong gang dus ti saga vër in malam govek rë, loḵ mëm rëḵ gwelë ngaa mahen teka sën neggëp loḵ arim mala aga nivesa megebo vër.

⁶ Ham su gwevong Anutu yi ngaa vabuung vu anöö! Geham su gwetë ham ngaa vuneksën sën ham nebagö raḵ monë böp lo na vu bööḵ. In rëḵ debakë duk dob jaḵ vahaj, log depekwë medega ham.”

*Yesu Nër Gagek Raḵ Sën Hil Ḷetaḡ Ngaa Vu Anutu
(Lk 11:9-13)*

⁷ “Bë ham kwetaḡ ngaa vu Anutu og rëḵ bo vu ham, bë ham sero ngaa, og ham rëḵ natöḵ jaḵ, bë ham pepa jaḵ reping, og Anutu rëḵ tahinin vu ham.

⁸ In alam sën deneketaḡ ngaa vu Anutu lo, og nevo vu sir, log alam sën denesero ngaa lo, og denetöḵ raḵ, galam sën denepepa raḵ reping lo, og netahinin vu sir.

⁹ Bë ham ti nalu ketaḡ nos vu ama, og rëḵ bo gelöng vu yi? Ma!

¹⁰ Log bë mehöti nalu ketaḡ yi in gël ti, og ama rëḵ bo nyël ti vu yi? Ma rot!

¹¹ Ham alam nimin paya vu dob sënë, rëk ham kwamin nevo nalumin lo menevong ngaa nivesa vu sir, om ham jak ni borot nabë ham Amamin sën nedo yagek lo nevong ngaa nivesa rot kesuu ham, om rëk gevong ngaa nivesa vesa vu alam sën deneketag vu yi lo.

¹² Ngaa pin sën ham ahëmin neving bë alam degevong vu ham lo, og ham gwevong vu sir namugin. Horek los alam denenër-gagek-rangahsën hir gagek lo degwa nebë sënë.”

Yesu Nër Gagek Raḵ Sën Hil Adoḵ Na Aggata Mahen Mala-tumsën-yi

(Lk 13:24)

¹³ “Ham doḵ na aggata avi mahen in aggata sënë neya Nyëg Mala-tumsën-yi. Gaḵ aggata sën neya Nyëg Nipaya lo, og böpata beneggëp tatekinsën, lob alam ngahiseḵë deneyoh ya saga rot.

¹⁴ Gaḵ aggata sën neya Nyëg Mala-tumsën-yi lo, og mahen teka, behuk böp, lob alam ti ti mu denetöḵ raḵ medeneloḵ ya.”

Yesu Nër Bë Hil Gegin Hil Vu Alam-Gagek-Kuungsën

(Lk 6:43-44)

¹⁵ “Ham gwegin ham vu alam-gagek-kuungsën. In alam saga nebë mehönon dekebu sir raḵ sipsip navij gedeneloḵ yök vu ham in bë ham gwekuung nabë sir alam nijvesa. Rëk mu ayoj peggo nipaya nebë anöö bemën sën vongin dega ham.

¹⁶ Ham ngo rëk jak nij jak hir huk sën degevong lo. In mehöti su nerur vud anon raḵ aggis niggin ti jes rë, gemehöti su nerur mori anon raḵ jajap rë gema.

17 Kele nivesa pin yö nesis anon nivesa, gekele nipaya yö nesis anon nipaya.

18 Kele nivesa su yoh vu bë ngis anon nipaya rë, gekele nipaya su yoh vu bë ngis anon nivesa rë.

19 Kele pin sën su nesis anon nivesa rë lo, og denevuv medenetë raḵ ya nengwah.

20 Om ham gwelë alam-gagek-kuungsën hir huk, beham jaḵ nij nabë saga.”

Yesu Rëḵ Nanër Vu Alam La Nabë Su Raḵ Nij Rë

21 “Alam pin sën ayej nelok sa bë ‘Mehöböp! Mehöböp!’ lo, saga sir pin su rëḵ dedok na Nyëg-yagek-yi medenatu Anutu-yi-alam rë, gaḵ yik alam sën denesepa lok Amaḡ yi gagek lo sën rëḵ dedok na Nyëg-yagek-yi medenatu yi alam.

22 Vu Buk-tamusën og alam ngahisekë rëḵ ayej dok sa nabë, ‘Mehöböp! Mehöböp! He nër gagek rangah raḵ arëm, los hetii memö to deya in mehönon raḵ arëm, gehe hevong ngaa böp ngahisekë raḵ arëm!’

23 Rëḵ ma gesëḵ nanër vu sir nabë, ‘Sa su raḵ ham nimin rë. Ham alam nimin paya, ham jaḵ na nenga in sa!’ ”

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Raḵ Beggang Luu (Lk 6:47-49)

24 “Alam sën degengo sa gagek bedesepa dok lo, og sir nebë mehö los kwa sën lev yi beggang raḵ nedo gelöng böp.

25 Lob hob to raḵ mebël vaar böp gesang böp vë beggang saga, rëḵ su kevoh ya rë, in beggang saga yi mudeng luḵ ya gelöng meving ahon niwëëk.

²⁶ Gaḵ alam pin sën degengo sa gagek pin rëḵ su desepa doḵ rë lo, og sir nebë mehö kwa masën, sën lev yi beggang raḵ nedo raggër.

²⁷ Lob hob to raḵ, mebël vaar böp, gesang böp vë beggang saga, lob kevoh pevis bekevoh ya veröḵ yi in raggër niyes.”

²⁸ Yesu nër gagek sënë ggovek, lob alam yu böpata saga delëḵ bavij töḵ in yi gagek,

²⁹ in su nenër vu sir nebë alam-horek-yi lo rë. Gaḵ nenër nebë mehö los niwëëḵ ti.

8

Yesu Vong Mehö Nisevuuk Benivesa Raḵ (Mk 1:40-44; Lk 5:12-14)

¹ Yesu vu kedu meluḵ meya, lob alam ngahiseḵë detamuin yi.

² Lob mehöti los nisevuuk yam dus vu yi bepetev meneggëp loḵ vaha genër bë, “Mehöböp! Nabë ahëm geving og geyoh vu bë gwevong mesa nig veseek jaḵ!”

³ Lom Yesu bë nema raḵ yi genër bë, “Sahëg ving! Om nim veseek jaḵ!” Lob yiḵ sevuuk saga mehor ya pevis.

⁴ Lob Yesu nër vu yi bë, “Gwegin hong! Su gena genanër ngaa sënë vu mehö la. Gaḵ mëm gena getato hong vu mehö-neḵo-seriveng gegwetung seriveng noh vu sën Moses nër wirek bë hil gevong lo, in alam pin deḵaḵ ni nabë nim veseek raḵ.”

Yesu Vong Rom Ti Sën Negin Alam-begö-yi Lo Yi Hur Nivesa Raḵ (Lk 7:1-10)

⁵ Yesu loḵ ya Kapernaum, lob alam-begö-yi vu Rom yu ti yoh vu mehödahis nemadvahi hir ggev nedo, lob ya vu yi meketag bë doḵ vu yi.

⁶ Ketaḡ bë, “Mehöböp! Sa hur nirak meneggöp beggang ayo; seḵe selöngin benesang pangsen rot.”

⁷ Lom Yesu nër bë, “Sëḵ nök gevong benivesa jak.”

⁸ Rëḵ mehö negin alam-begö-yi nër yah bë, “Mehöböp, sa su mehö nig vesa yoh vu bë gedoḵ na sa beggang rë. Om yikḵ genanër jak avim mu gesa hur nivesa jak.

⁹ Gaḵ yikḵ sa mehö los nig wëek ti ving. Sa nahureḵ sa alag sën negin sa menevo huk vu sa lo babu, log sengo salam-begö-yi sën sa nehegin sir lo deneggurek sa babuḡ ving nebë saga. Bë sa nanër vu sir ti nabë, ‘Gena!’ og rëḵ na, gesa nanër vu ngwë nabë, ‘Genam!’ og rëḵ nam. Gesa nanër vu sa hur nabë, ‘Gwevong ngaa sën!’ og rëḵ gevong. Om yikḵ genanër jak avim mu og yikḵ yoh vu.”

¹⁰ Yesu ngo, lom ranga nema genër vu alam sën denetamuin yi lo bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë sa su töḵ vu Israel ti gayo neyam timu vu sa nebë sënë rë.

¹¹ Gesa nanër vu ham nabë alam ngahiseḵe vu nyëḡ mala neverup los nemasuseḵ ya yö rëḵ dena bemedo dega nos doḵ Nyëḡ-yageḵ-yi geving Abraham lööho Isaak lu Yakop.

¹² Gaḵ alam Yuda og Anutu rëḵ getii vahi na nyëḡ malakenu dobnë medengu medegeköö nyëḡ, gesu rëḵ dedoḵ na demedo Nyëḡ-yageḵ-yi rë.

¹³ Lob Yesu nër vu mehö negin alam-begö-yi bë, “Genah megena böm, gerëḵ anon jak vu hong

noh vu hong gagek sën gevong ving agi.” Lob nahën nenër log mehö negin alam-begö-yi lo yi hur nivesa raḵ pevis.

Yesu Vong BePita Ggen Avëh Nivesa Raḵ
(Mk 1:29-31; Lk 4:38-39)

¹⁴ Yesu raḵ ya Pita yi beggang, lob lë Pita ggen avëh nivanë meneggëp beggang ayo.

¹⁵ Lom Yesu jom loḵ nema, lob nikul ya gekedi raḵ menevong nos vu Yesu.

Yesu Vong Alam Ngahisekë Nijvesa Raḵ
(Mk 1:32-34; Lk 4:40-41)

¹⁶ Log sehuksën lom deḵo alam ngahisekë sën memö denegwang ya sir lo medeyam vu yi, lob tii memö raḵ avi mu meto deya, gevong balam hir niraksën aggagga pin nivesa raḵ.

¹⁷ Vong ngaa sënë lob mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya yi gagek anon raḵ. Sën nër nebë:

“Yö ti vo hil niraksën vër,
geḵo hil nivanë aggagga raḵ yah yi.”

Gagek Raḵ Sën Hil Tamuin Yesu
(Lk 9:57-62)

¹⁸ Yesu lë alam ngahisekë yam detetup yi, lob nër vu yi hur maluh bë deḵaḵ yaḡ medena ngaggee böp nenga vahi.

¹⁹ Lob alam-horek-yi ti ya vu yi menër bë, “Tato-vaha! Nyëḡ pin sën gena lo, og sëḵ sepa hong bena geving.”

²⁰ Rëḵ Yesu nër yah vu bë, “Anöösik lej neggëp, gesoḵ newisej nedo, gaḵ Mehönon Nalu og ben sën gëp doḵ lo ma!”

²¹ Log yi hur maluh lo ngwë nër bë, “Mehöböp! Amag nadiik besedev rë, loḵ mëm senök tamuïn hong.”

²² Loḵ Yesu nër yah vu bë, “Getamuïn sa, galam-diiksën yö rëḵ dedev hir heljäng.”

*Yesu Vong Sang Los Ngaggee Bahë Yes Rak
(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)*

²³ Yesu raḵ ya nedo yaḡ geyi hur maluh deraḵ ya ving.

²⁴ Deraḵ meto deya ngaggee vuheng, lob pevis besang yäm böp bevong ngaggee sis bevongin dahun yaḡ. Rëḵ Yesuḵ ggëp yiing.

²⁵ Lok yi hur maluh ya deggee vu yi gedenër bë, “Mehöböp! Gedoḵ vu hil! Hil hevongin nadiik bemaalad nama!”

²⁶ Loḵ nër yah vu sir bë, “Ham newamin neraḵ in-a? Ham su ayomin neyam timu vu sa yönon rë!” Nër bë saga log kedi petupek raḵ sang los ngaggee, lob ahë yes rak bededun ma geneggëp.

²⁷ Lom sir pin delëḵ mederanga nemaj gedenër bë, “Mehö sënë nebë va? Om sën sang los ngaggee dengo aye-ë!”

*Yesu Tii Memö Ya In Mehö Luu
(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)*

²⁸ Loḵ tum Yesu ya verup Gadara hir nyëḡ vu ngaggee nenga vahi, lob töḵ raḵ mehö luu, geluho vu waḵ sën denebë mehönon sekëḡ loḵ lo avi medetöḵ to. Memö nedo loḵ luho beluho nij wëëḵ ata, lob alam deneggönengin luho gesu deneyoh aggata saga rë.

²⁹ Lob luho pevis bedengeek bë, “Anutu Nalu hong! Bë gwevong va vu he? Buk yö nahën, log geyam sënë in bë gebo vanë vu he namugin-a?”

³⁰ Lob böök yu ti vare deneruuk rak kedu sënë medenare ading teka.

³¹ Lob memö deketag vu Yesu bë, “Nabë gwetii he na, og gwevong he na madok na böök yu ti sagu!”

³² Lob Yesu nër vu sir bë, “Ham na!” Nebë saga lob to deya meya delok ya böök, lob böök pin saga deserög niwëek beya depesöng ya nyëg vaha degwa ti, bedeluk ya ngaggee berehöö sir pin bemalaj maya verök yi.

³³ Log alam sën denegin böök lo deveya medeya nyëg böp beya denër gagek pin rangah vu hir alam, los memö yi gagek ving.

³⁴ Lom alam pin vu nyëg saga deyah medeya denesero Yesu. Detök vu yi lom deketag vu yi bë gevuu hir nyëg gena.

9

Yesu Vong Mehö Nema Los Vaha Nipaya Nivesa Rak

(Mk 2:1-12; Lk 5:17-26)

¹ Yesu rak yah yag beyah los ngaggee nenga vahi betök ya yi nyëg.

² Lob mehö la devaku mehöti sekë selöngin rak reek medeya vu yi. Yesu lë bë ayoj neya timu vu yi, lom nër vu mehö sekë selönginsën bë, “Nalug-e! Ayom sepöp jak! In sa dahun hong ngaa nipaya ya.”

³ Lob tum alam-horek-yi vahi dengo bekwaj nevo loḵ ayoj bē, “Mehö sēnē ḵo yi raḵ besevōḵ Anutu!”

⁴ Rēḵ Yesu raḵ ngaa sēn kwaj nevo loḵ ayoj lo ni, lom nēr vu sir bē, “Ham kwamin nevo gāgēḵ nipaya nebē sēnē loḵ ham ayomin in va?”

⁵ Ham kwamin nevo gāgēḵ sēn senēr bē, ‘Sa dahun hong ngaa nipaya ya’ agi lo bē anon ma? In re yoh vu bē gelē nabē dahun ya yōnon-a? Rēḵ mu mēm nabē sa nanēr vu yi nabē, ‘Kwedi jaḵ megena’, og mēm ham rēḵ jaḵ ni nabē sa nanēr gāgēḵ los anon.

⁶ Om sa bē ham jaḵ ni nabē Mehōnon Nalu niwēēḵ yoh vu bē dahun ngaa nipaya na vu dob—”; log peggirin menēr vu mehō seḵē selōnginsēn bē, “Kwedi gweḵo hong reek jaḵ megenah bōm!”

⁷ Lob mehō lo kedi raḵ meyah ben.

⁸ Galam delē ngaa sēnē lom deggōneng rot, gedēḵo Anutu arē raḵ in vong niwēēḵ nebē sēnē vu mehōnon in bē dedoḵ vu mehōnon vahi.

Yesu Tahi Matai
(Mk 2:13-17; Lk 5:27-32)

⁹ Lob Yesu kedi raḵ vu saga meya, lom lē mehōti nedo raḵ beggang-takēs-yi, arē nebē Matai. Lom nēr vu yi bē, “Genam ḡetamuin sa!” Lob Matai kedi raḵ meya tamuin yi.

¹⁰ Loḵ tum Yesu medo negga nos loḵ Matai ben, lob alam-deneḵo-takēs* losho alam-nijpaya ngahiseḵē yam denedo medenegga nos ving losho yi hur maluh.

¹¹ Alam Parisai* la delē nebē saga lom denēr vu yi hur maluh bē, “Nebē va sēn ham tatovaha negga

nos ving alam-deneḵo-takēs* losho alam-nijpaya-ē?”

¹² Rēḵ Yesu ngo hir gāgek menēr yah vu sir bē, “Alam nijvesa su deneya vu dokta rē, gaḵ alam nijraksēn mu yō deneya vu.

¹³ Om ham nah bekwamin bo gāgek sēn neggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo degwa rē. Sēn nenēr bē: ‘Sa su hevongin bē gaḵo seriveng sēn ham nevesi vu sa lo rē.’ Gaḵ sahēg ving bē ham kwamin paya in alam beham doḵ vu sir. In sa su yam in bē tahi alam yohvu rē, gaḵ seyam in bē tahi alam sēn ngaa nipaya neggēp vu sir lo.”

*Tepēḵ Raḵ Alam Sēn Su Ayej Neggērin Nos Rē
(Mk 2:18-22; Lk 5:33-39)*

¹⁴ Lob buk ngwē lom mehō-neripek-alam Jon yi hur maluh deya vu Yesu medeloḵ tepēḵ in yi bē, “He los alam Parisai* ayemin neggērin nos buk ngahiseḵē gehe su naha rē, log hong hur maluh og su denevong rē in va?”

¹⁵ Loḵ Yesu peggin gāgek raḵ mehō sēn neḵo avēh lo benēr yah bē, “Ham kwamin bo rē, nabē mehōti medo geving yi alam geluho avēh ti dena-jom nemaj. Bē nabē sēnē og yi alam sēnē su rēḵ ayoj maggin medengu rē. Rēḵ mēm buk sēn debo mehō sēn geḵo avēh lo vēr, besu medo geving yi alam rē, og mēm yi alam rēḵ ayoj maggin gayej gērin nos doḵ buk saga.

¹⁶ Log mehōti su neḵo tob mewis sēn su deneripek rē lo len ti meneduu tob muḡeng sēn nekweek lo raḵ rē. Nabē gevong nabē saga, og rēḵ dejipek lob tob mewis sēnē najul menom, getob muḡeng sēnē rēḵ nakweek gökin belen böpata rot.

17 Gemehöti su netöö wain* mewis loḵ memëk-navi muḡeng rë. Bë gevong nabë sënë og rëḵ wain ngol navi muḡeng sën bebpul gekeseh geto mena meris, gememëk-navi nipaya jaḵ geving. Gaḵ mëm denatöö wain* mewis doḵ na memëk-navi mewis, og mëm luho rëḵ demedo nivesa doḵ ti.”

Ggev Nalu Avëh Vesa Loḵ Gavëh Ngwë Nivesa Rak

(Mk 5:21-43; Lk 8:40-56)

18 Yesu nahën nenër gagek sënë vu sir, lob alam Yuda hir dub-supinsën-yi ala ti yam vu Yesu beyun lus vu yi log nër bë, “Sa nalug avëh nahën nediḵ gwëbengko, om genam gwëbë nemam jaḵ yi in vesa doḵ nah.”

19 Lob Yesu kedi tamuin yi beya, lob yi hur maluh kedi deya ving yi.

20 Log avëh ti niḵöḵ neyam ata yoh vu ngebek nemadluho-mevidek-luu, lob verup ggëp Yesu demi bebë nema raḵ Yesu yi tob nyë.

21 In kwa nevo ggëp ayo nebë, “Bë sa gebë nemaḡ jaḵ yi tob mu, og sëḵ niḡ vesa jaḵ.”

22 Lom Yesu ggërin melë avëh lom nër vu yi bë, “Nalug-e, kwam vesa! In ayom yam timu vu sa lob vong benimvesa raḵ.” Lob pevis bavëh nivesa raḵ.

23 Lob Yesu ya verup dub ala lo yi beggang. Lom ngo alam denevë gevëëḡ apel heljënḡ yi los denevong dedun böp, loḵ nër vu sir bë,

24 “Ham jaḵ na! Avëh mahen su diḵ rë, gaḵ mu neggëp yiing!” Rëḵ denöp raḵ yi.

25 Lob Yesu tii sir beto deyah dobnë, geloḵ ya bejom loḵ avëh mahen nema bekedi raḵ.

²⁶ Lob gagek lo bengö ya meyo vü nyëg saga pin meya.

Yesu Vong Kënod Luu Gengengöleng Ti Menij Vesa Rak

²⁷ Log Yesu kedi vü nyëg saga meya, lom mehö luu malaj kënod detamuin yi, bedetahi bë, “Davit* yi Mewis-e! Kwam gevongin aluu!”

²⁸ Yesu ya verup loḵ ya beggang ayo, loḵ luho deyam vü yi, lob loḵ tepëḵ in luho bë, “Melu vong ving bë seyoh vü bë gevong melu malamin nivesa jaḵ, ma ma?” Loḵ luho deyoḡek bë, “Ëë-ë, Mehöböp. Geyoh vü.”

²⁹ Lob Yesu bë nema rak luho malaj genër bë, “Om anon jaḵ noh vü sën melu ayomin nam vü sa agi!”

³⁰ Lob luho malaj tum yah, log Yesu vo koin luho bë, “Melu su na nanër ngaa sënë vü mehö la.”

³¹ Rëḵ ma geluho to deya lob denër Yesu bengö ya meyo vü nyëg saga pin.

³² Luho to deneya log alam deḵo mehöti verup, sën su yoh vü bë bengwëng rë in memö kwa-ngengöleng-yi nedo loḵ yi.

³³ Lob Yesu tii memö saga to meya log mëm nevengwëng. Lob alam ngahisekë saga kwaj ya ngahi mederanga nemaj gedenër bë, “Wirek hil su halë ngaa ti nebë sënë ggëp Israel rë!”

³⁴ Rëḵ alam Parisai* denër bë, “Netii memö to deneya rak memö alaj niwëëḵ.”

Yesu Kwa Vongin Alam

³⁵ Lob Yesu ya meyo vü nyëg böp los mahen pin, betateḵin gagek vü sir loḵ hir dub-supinsën-yi

ayo yoh vu nyëg. Benër Bengö Nivesa rak Anutu-yi-nyëg, gevong alam los niraksën aggagga gengaa maggin sën neggëp navij lo pin benijvesa rak.

³⁶ Lë alam ngahisekë saga, lom kwa vongin sir. In medo deneketul lok gedenedo paya rot nebë sipsip sën alaj main sir lo.

³⁷ Nebë saga lob peggirin gägek menër vu yi hur maluh bë, “Nos ngahisekë anon lok menedo huk anon, rëk alam sën deketöv medengupin lo su ngahi rë.

³⁸ Om ham kwetag vu huk ala nabë gevong yi hur na debo yi nos medengupin nom!”

10

Yesu Ggoin Yi Hur Neadluho-bevidek-luu Rak

(Mk 3:13-19; Lk 6:12-16)

¹ Yesu tahi yi hur maluh neadluho-bevidek-luu yam bevo niwëek vu sir bë degetii memö geto dena los degevong balam sën niraksën aggagga pin tök vu sir lo nijvesa jak, jak arë.

² Sinarë neadluho-bevidek-luu sënë arëj sënë: Mehö muginsën Simon (sën denenër arë ngwë nebë Pita) log ari Andreas, geYakobus luho ari Jon sën Sebedi nalu luho,

³ lob Pilip geBartolomai, Tomas geMatai, sën yi mehö-neko-takës*. Log Yakobus ngwë sën Alpeus nalu, geTadaius.

⁴ Log Simon sën yi mehö-neruuk-alam-Rom, luho Yudas Iskariot sën rëk nanër Yesu tato vu alam-begö-yi lo.

Yesu Vong Horek Vu Yi Hur Maluh Gevong Sir Ya Huk

(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)

⁵ Lob Yesu vong yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu sënë ya, log nër gagek vu sir ving bë, “Ham su na vu alam-yu-ngwë. Geham su dok na alam Samaria* hir nyëg.

⁶ Gak ham na vu sipsip Israel sën deneketul loğ bevongin malaj nama lo.

⁷ Ham na nanër vu sir nabë sënë: ‘Nyëg-yagek-yi vongin anon jak!’

⁸ Ham gwevong balam nijraksën nijvesa jak, geham gwevong beheljëng vesaj dok. Ham gwevong balam nij sevuuk nij veseek jak, geham gwetii memö geto dena in alam. Sevo nig wëek yök vu ham nyëmasën gemonë ma, om ham gwevong meris vu sir geham su gweko monë jak.

⁹ Ham su gweko monë goor ma seriva, ma monë kök sepa dok ham këggis.

¹⁰ Geham su gweje vahek sepa mena aggata, beham su gweko röpröp luu luu, beham su gweko suu ngwë geving, beham su natohin atoheng. Gak yö nama rot! In alam sën ham nanër gagek vu sir gedok vu sir lo rëk dedok vu ham medebo nos lu ngaa vu ham.

¹¹ Sën ham na nyëg böp ti ma beggang-bu mahen ti lo, og ham dok tepëk in alam nijvesa in degegin ham, lob mëm ham medo geving sir rot beham na jak.

¹² Lob nabë ham dok na beggang ti ayo, og ham nanër gagek semusën vu alam saga.

¹³ Nabë sir alam nijvesa, og ham gagek semusën rëk na vu sir. Gak nabë sir alam nij paya, og ham

gagak semusën rëk pekwë menom vu ham.

¹⁴ Log nabë mehö la su degegin ham nivesa gëp hir beggang ma hir nyëg rë, besu degengo ham gagak rë, og ham tetëhin kebus in ham vahamin in dejak ni nabë devong paya, gegwevuu beggang ma nyëg saga geham na.

¹⁵ Sa nanër vu ham yönon nabë, vu Buk-tamusën, sën Anutu gengo mehönon hir gagak lo, og rëk alam vu nyëg saga denatök vu nyëvewen böpata rot kesuu Sodom los Gomora.”

*Maggin Aggagga Rëk Berup
(Mk 13:9-13; Lk 21:12-27)*

¹⁶ “Ham gwengö rë, sa nehevong ham ya nebë sën sipsip denelok ya anöö bemën avij. Om ham kwamin bo namugin begwevong ham ngaa los kwamin nabë sën hil nanër nyël bë denevong ngaa los kwaj lo. Geham malamin yes nabë sën hil nanër nuung bë malaj yes lo.

¹⁷ Ham gwegin ham in mehönon. In rëk degeko ham na gagak vu kaunsor bedebeek ham dok hir dub-supinsën-yi.

¹⁸ Log rëk degeko ham na bare dok kiap böp los alam-los-bengöj böp lo malaj, in salam ham, lob ham rëk nanër sa rangah vu sir gevu alam dahis.

¹⁹ Nabë degeko ham na gagak, og ham su newamin jak nabë, ‘Mak hil rëk nanër gagak nah nabë va? Ma hil rëk nanër gagak re?’ Gak dok buk saga og Anutu yö rëk gevong gagak sën ham nanër vu sir lo vu ham.

²⁰ In ham su ngo rëk nanër gagak saga rë, gak ham Amamin yi Anon Vabuung yö rëk nanër gagak berup ham avimin.

²¹ Alam rëk degevonḡ arij lo doḡ na alam-begö-yi nemaj bedengis sir medenadiik. Log amaj rëk degevonḡ nabë saga vu naluj. Log hurmahen rëk degelë amaj lu ataj paya medenanër sir rangah bedengis sir medenadiik.

²² Lob rëk alam pin degelë ham paya in salam ham. Gaḡ alam sën denajom sir ahon rot, bena berup doḡ buk sën denadiik lo, saga rëk Anutu geko sir nom vu yi.

²³ Lob nabë degevonḡ paya vu ham vu nyëḡ la, og ham beya mena nyëḡ ngwë. Sa nanër vu ham yönon nabë ham nahën gesu rëk semu huk na gëp nyëḡ Israel pin rë, log Mehönon Nalu rëk nom.

²⁴ Hur maluh ti su kesuu yi tatovaha rë, log hurhuk-meris-yi ti su kesuu ala rë.

²⁵ Nabë hur maluh arëj böp jaḡ nabë hir tato-vaha, og ggovek. Genabë hur-huk-meris-yi arëj böp jaḡ nabë alaj, og yoh vu. Nabë denanër Belsebul* jaḡ beggang ala, og rëk denanër yi hur nabë saga los denanër ggev nipaya la jaḡ sir geving.”

*Mehönon Degönengin Anutu
(Lk 12:2-7)*

²⁶ “Om ham su gönengin mehönon. Ngaa pin sën neggëp vunsën gwëbeng rëk natöḡ nam rangah vu tamusën. Gëngaa pin sën debom meneggëp loḡ gobeng gwëbeng agi, og nahub rëk alam pin dejak ni.

²⁷ Gägek sën sa nanër vu ham vunsën lo, og ham nanër na rangah. Gegägek sën sa nepatereng loḡ ya ham nengamin lo, saga ham bare jaḡ telig getahi na rangah.

²⁸ Ham su gönengin alam sën dengis ham navimin mu menadiik lo, in su deyoh vu bë rëk dengis ham anomin geving rë. Gağ mëm ham gönengin Mehö sën yoh vu bë kevoñ ham navimin los anomin dok Nyëg-nengwah-yi lo.

²⁹ Ham yoh vu bë bago soğ mahen luu jağ toea timu, rëk soğ saga ti su rëk mala nama vunsën geham Amamin dugin rë.

³⁰ Gağ ham og Anutu tevin ham yumin viis pin los dahis benerağ ni.

³¹ Om ham su gönengin ham, in kwa nevo ham kesuu soğ ngahisekë menegin ham.”

Hil Nanër Rangah Nabë Yesu Yi Alam Hil

(Lk 12:8-9)

³² “Mehöti bë nanër yi rangah vu mehönon nabë sa alam yi, og sëğ nanër yi rangah nabë saga vu Amag sën nedo yagek lo.

³³ Log bë mehöti dah sarëğ vun in mehönon nabë su sa alam yi rë, og sëğ dah arë vun in Amag sën nedo yagek lo.”

Yesu Yam In Begö Berup

(Lk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Ham su gwekuung nabë seyam in gevong mamer vu dob. Ma! Sa su yam in mamer rë, gağ seyam in begö berup.

³⁵ Seyam in gevong gagek-begö-yi berup galam degelë sir paya in sa los sa gagek.

Mehönon losho amaj ahëj sengën vu sir.

Log avëh losho ataj ahëj sengën vu sir,

gavëh atov losho ggej denapëeng sir,

³⁶ galam sën denedo rağ beggang timu lo depemëgin sir.

³⁷ Mehöti bë ahë geving ama ma ata rot kesuu sa, og su yoh vu bë rëk natu sa alam rë. Log bë mehöti ahë geving nalu maluh ma avëh kesuu sa, og su yoh vu bë rëk natu sa alam rë.

³⁸ Log mehöti bë su bër yi kelepeko* jak metamuin sa rë, og su yoh vu bë rëk natu sa alam rë.

³⁹ Mehöti bë kwa bo yi, og su rëk medo mala-tumsën rë. Gağ mehöti bë kwa bo sa gekwa birek in yi, og rëk medo mala-tumsën.”

*Alam Sën Rëk Degeko Nyëvewen Lo
(Mk 9:41)*

⁴⁰ “Mehöti bë gevong nivesa vu ham, og vong nivesa vu sa. Gemehöti bë gevong nivesa vu sa, og vong nivesa vu Mehö sën vong sa meseyam lo ving.

⁴¹ Mehöti bë geço mehö-nenër-gägek-rangahsën ti jak in yi mehö-nenër-gägek-rangahsën, og luhoho rëk degeko hir nyëvewen gëp ti. Gemehöti bë geço mehö niröp ti jak in yi mehö niröp, og luhoho rëk degeko hir nyëvewen gëp ti.

⁴² Log mehöti bë geço bël kul mebo vu sa mehö meris ti menanum in rak ni bë sa hur, og sa nanër vu ham yönon nabë, mehö sënë yi nyë vewen neggëp vu yagek.”

11

*Mehö-neripek-alam Jon Vong Yi Hur Maluh Deya
Vu Yesu
(Lk 7:18-35)*

¹ Yesu nër gägek saga vu yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu ggovek, log kedi rak

beya beggang-bu sën deneggëp dus vu nyëg saga in bë tatekin gägek vu sir.

² Log Mehö-neripek-alam Jon nedo karabus gengo ngaa böp sën Kerisi* nevonng lo bengö, lob vonng yi hur maluh la deya vu Yesu in bë dedok tepëk in yi nabë,

³ “Maḵ hong mehö sën Jon nër bengöm bë rëḵ genam lo sënë, ma he rëḵ medo gegin yi rë?”

⁴ Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Ham nah mena nanër ngaa sën ham ngo los ham lë lo vu Jon nabë,

⁵ alam malaj kenod denelë nyëg ggökin, galam vahaj paya deneya aggata, galam nij sevuuk nij veseek neraḵ galam nengaj mir denengo gägek, galam sën denediik lo vesaj nelok yah, log alam sën denedo paya in ngaa navij yi lo denengo Bengö Nivesa.

⁶ Mehöti sën su kwa luu luu in sa rë lo, og kwa vesa!”

Yesu Vonng Tepëk Raḵ Ngaa Ngahiseḵë In Jon

⁷ Lob Jon yi hur maluh deyah lok mëm Yesu yom nër Jon degwa vu alam yu böpata saga nebë, “Wirek ham ya nyëg-yumeris in bë ham gwelë mehö nebë va? Ham bë gwelë ayöong neḵo dee menekepë yah geneyom-a?”

⁸ Ma ham ya in bë gwelë mehö nebë va? Ham bë gwelë mehöti neröp tob niyes mala ngeri ngeri? Ma! Alam sën deneröp tob niyes nebë saga, og denedo alam-los-bengöj bej.

⁹ Ma ham ya in bë gwelë mehö nebë va? Mehö-nenër-gägek-rangahsën ti? Eë, om mëm

sa nanër vu ham nabë mëm yi mehö-nenër-gägek-rangahsën bekesuu alam-denenër-gägek-rangahsën lo pin.

¹⁰ Yik mehö saga sën dekevu gägek rak yi lok Anutu-yi-kaþiya nebë:

‘Gwengo rë! Sëk gevong sa hur ti namugin,
mena negetongin aggata in hong!’

¹¹ Sa nanër vu ham yönon nabë Mehö-neripek-alam Jon arë böp rot kesuu alam pin sën ataj neko sir vu dob agi. Rëk mu alam sën denesepa lok sa bedenetu Anutu-yi-alam lo pin, og rëk dekesuu Jon.

¹² Lok buk sën Mehö-neripek-alam Jon yam dob lo, lob ngaa maggin vongin bë kepë Nyëg-yagek-yi beyam verup gwëbeng, galam nijpaya denesis begö vu Nyëg-yagek-yi niwëek ata benij wëek rot in bë deduk na medegeko.

¹³ Gägek pin sën alam-denenër-gägek-rangahsën dekevu lo los horek pin, neggëp in mala negët Jon sënë.

¹⁴ Lob ham bë jak ni nabë saga, og ham gwevong geving mehö sënë lo nabë Elia sën denenër bë rëk nom lo.

¹⁵ Mehöti bë nenga neggëp, og gengo sa gägek.

¹⁶ Ma sëk tatekin ham alam buk sënë jak va? Ham nebë hurmahen sën ggëp deneggök telig bedene-tahi hurmahen vahi bë:

¹⁷ ‘He nasis ggageng rëk ma
geham su nelö rë.

Gehe nasu kwamin paya paya,
rëk ham su nesu menepengah ham rë.’

¹⁸ In Mehö-neripek-alam Jon yam, lob su negga nos los nenum wain rë, rëk ham nër yi nebë, ‘Memö

neloḵ vu yi!

¹⁹ Lob Mehönon Nalu yam benegga los nenum, lob ham nër yi bë, ‘Ham gwelë mehö sënë! Mehö ahëta los nenum wain pangsen, alam-deneḵotakës* losho alam nijpaya hir mehö yi!’ Rëḵ mu nabë hil galë Anutu yi huk og hil ajaḵ ni nabë yi mehö los kwa.”

*Yesu Kwa Pesivin Alam Sën Su Denevong Ving Rë
(Lk 10:13-15)*

²⁰ Log Yesu vong gagekraḵ nyëḡ vahi sën nevong ngaa böp ngahiseḵë loḵ rëḵ su deneggërin sir yah vu Anutu rë lo nebë,

²¹ “Wöp-o! Ham Korasin! Gëp in ham! Ham Betsaida! Gëp in ham! Bë mehöti gevong ngaa böp gëp alam Ture los Sidon hir nyëḡ nabë sën sa hevong loḵ ham nyëḡ agi, og rëḵ ayoj maggin in devong ngaa nipaya medegërin sir nom, medegeyeh vahek duum gededev tamut jak sir gedemedo doḵ vewev degwa.

²² Om sa nanër vu ham nabë, doḵ Buk-nyëvewen-yi, og ham rëḵ gweḵo maggin böpata rot kesuu alam Ture los Sidon.

²³ Geham alam Kapernaum, ham bë kwerë ham jaḵ na vavunë? Ma! Rëḵ ham duk na Nyëḡ-nengwah-yi. Bë mehöti gevong ngaa böp gëp Sodom nabë sën sa hevong ggëp ham nyëḡ lo, og rëḵ Sodom nahën medo rot beberup doḵ buk sënë.

²⁴ Om sa nanër vu ham nabë doḵ Buk-nyëvewen-yi, og ham rëḵ gweḵo maggin böpata rot kesuu Sodom hir maggin!”

*Yesu Nër Bë, “Ham Nam Vu Sa Mesewah”
(Lk 10:21-22)*

25 Vu buk saga Yesu jom rak bë, “O Amag! Hong Mehöböp vu yagek los dob. Sahëg nivesa rot vu hong in ngaa pin sënë neggëp vunsën in alam los kwaj, gaḵ getato vu alam sën su deluḵ dub böp rë lo.

26 Yönon Amag! In yik ngo kwam nevo bë gw-evong nabë saga in nivesa.”

27 Log nër ving bë, “Amag vo ngaa pin loḵ yam sa nemaḵ ggovek ya. Gemehöti su rak Nalu ni rë, gaḵ Ama yö timu rak ni. Gemehöti su rak Ama ni rë, gaḵ yik Nalu yö timu rak ni. Galam sën Nalu tato Ama vü sir lo, og derak ni ving.

28 Ham sën nekwerë ngaa maggin, beham nevi-mengin menedo lo, ham pin nam vu sa, in sa gaḵo maggin vër in ham geham sewah.

29 Ham natu sa hur, beham gwëḵo kwa vu sa. In sa mehö malaḵ yes, gesa su nehaḵo sa rak loḵ ayog rë, lob ham ayomin rëḵ geto megëp revuh.

30 Kë! Huk sën sebo vu ham lo saga su rëḵ deginengin ham rë, gengaa maggin sën sëḵ gevong vu ham in ham kwerë lo, saga yik sepëp!”

12

*Tepëḵ Rak Buk-sewahsën-yi**

(Mk 2:23-28; Lk 6:1-5)

1 Buk-sewahsën-yi* ti lob Yesu losho yi hur maluh deyoh ya huk wit* ti ayo, lob yi hur maluh derur nos sënë anon mededah in dediikahëj.

2 Loḵ alam Parisai* delë lob denër vu Yesu bë, “Gelë! Hong hur maluh dekeyëh horek Buk-sewahsën-yi*!”

3 Rëḵ loḵ tepëḵ yah vu sir bë, “Maḵ ham su tevin gagek sën Davit diikahë wirek lo rë?”

⁴ Diiḱahë lob losho alam sën denesepa yi lo delok ya Anutu yi dub bedegga brët vabuung sën denetung netu seriveng benedo ggëp Anutu mala lo. Nos sën alam meris nebë Davit su deyoh vu bë dega rë lo, gaḱ alam-deneḱo-seriveng mu yö denegga, (rëḱ mu dediḱahëj lom degga lob saga su devong paya rë).

⁵ Log maḱ ham su raḱ gägek sën neggëp loḱ horek lo ni rë? Sënë nebë alam-deneḱo-seriveng denevong huk loḱ dub ayo loḱ Buk-sewahsën-yi* lob dekeyëh horek ving nebë saga, rëḱ su devong paya rë.

⁶ Rëḱ sa nanër vu ham nabë ngaa sën nedo agi, sën böpata kesuu dub-vabuung-böp.

⁷ Bë ham jaḱ gägek sën neggëp loḱ Anutu-yi-ḱapiya lo ni, og ham su rëḱ bo maggin vu sir rë. Gägek sënë nebë: ‘Sa su nehevongin bë gako seriveng sën ham nevesi vu sa lo rë, gaḱ sahëg neving bë ham kwamin paya in alam beham doḱ vu sir.’ Om su devong paya rë.

⁸ In Mehönon Nalu tu Buk-sewahsën-yi* ala.”

*Yesu Vong Mehö Nema Nipaya Nivesa Raḱ
(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)*

⁹ Yesu vu nyëg saga beya meloḱ ya alam Parisai* saga hir dub-supinsën-yi.

¹⁰ Lob mehö seḱë belooinsën ti nedo. Lom alam la bë denanër gägek jaḱ Yesu, lob deloḱ tepëḱ in yi bë, “Maḱ yoh vu bë hil gevong alam nijraksën nijvesa jaḱ doḱ Buk-sewahsën-yi* ma ma?”

¹¹ Loḱ Yesu nër yah vu sir bë, “Bë ham ti yi sipsip perurek timu, lob duḱ söv doḱ Buk-sewahsën-yi*,”

og mak mehö saga su rëḵ najom jaḵ nom vavunë rë? Gaḵ rëḵ najom jaḵ nom!

12 Rëḵ mu mehönon dekesuu sipsip yönon. Om sën hil ayoh vu bë adok vu mehönon dok Buk-sewahsën-yi*.”

13 Log nër vu mehö sënë bë, “Getelo seḵëm nam!” Lom telo seḵë ya, lob nivesa raḵ nebë vahi.

14 Lob alam Parisai* to deyah dobnë medesupin sir medevengwëng raḵ aggata bë dengis Yesu menadiiḵ.

Anutu Yi Mehö-huk-yi Yesu

15 Loḵ Yesu raḵ ni, lob vuu nyëg saga geya. Lob alam ngahiseḵë detamuin yi, lob vong alam nijraksën pin benijvesa raḵ.

16 Log vo ḵoo vu sir bë su denanër yi rangah,

17 lob gageḵ sën wireḵ Anutu nër verup mehö-nenër-gageḵ-rangahsën Yesaya avi lo anon raḵ.

18 Nebë:

“Sa hur sënë, sehooïn yi raḵ,
sahëg neving yi, gesa halë yi nivesa kesuu
alam vahi pin.

Rëḵ sa getung sa Anon Vabuung jaḵ yi,
lob rëḵ tateḵin sa gageḵ anon degwa vu alam-
yu-ngwë.

19 Losho mehönon su rëḵ denanër sir rë, gesu rëḵ
gengeek rë,
gesu rëḵ degengo gegevong paang gëp telig rë.

20 Gagwëḵ sën keyëh meneggëp neḵo ahon lo, og sa
hur su rëḵ keyëh na verök yi rë.
Log ram yi wik sën ggëp nelëlek teka lo, og sa
hur su rëḵ napuv na verök yi rë.

Rëk medo gevong huk in rot begagek niröpsën anon jak bekesuu ngaa nipaya pin.

21 Lob alam-yu-ngwë rëk medo debo kwaj in yi nabë rëk doḵ vu sir.”

*Denër Bë Yesu Vong Huk Raḵ Satan Niwëäk
(Mk 3:20-30; Lk 11:14-23)*

22 Lob deḵo mehöti yam vu yi. Memö nedo loḵ yi bemala ḵenod los su yoh vu bë bengwëng rë. Lob Yesu vong benivesa raḵ, betum nevengwëng genelë nyëg.

23 Lob alam yu böpata saga delëk anon bedenër bë, “Mehö sënëḵ maḵ yik Davit* yi mewis sën lo?”

24 Rëk alam Parisai* denḵo, lob denër bë, “Netii memö to deneya raḵ memö alaj Belsebul* niwëäk.”

25 Rëk Yesu raḵ ayoj ni, lob nër vu sir bë, “Nabë alam dob timu debasuh sir bedengis sir, og dob saga rëk nabumeng na. Log nabë nyëg böp ti ma alam degwa ti debasuh sir na yu luu bedengis sir, og rëk nyëg ma alam degwa ti saga su rëk demedo rë.

26 Om nabë Satan getii yi hur memö geto dena, og losho yi hur rëk debasuh sir, lom yi nyëg rëk medo niwëäk nabë va?

27 Rëk mu nabë Belsebul* neloḵ vu sa yönon besa nehetii memö to deneya, og maḵ re neloḵ vu ham alam besën denetii memö to deneya agi? Om ham alam saga degengö ham gagek sagi medeseggi rë.

28 Gaḵ bë Anutu yi Anon Vabuung loḵ vu sa, besa hetii memö beto deneya, og ham jak ni nabë Anutu yam vu ham ggovek ya in bë gegin ham.

29 Mehöti su yoh vu bë doḵ na Mehö Nipaya los niwëäk saga yi beggang mebo yi ḵupeḵ pin vër

rë. Nabë naduu mehö niwëek saga govek, og mëm godek yi kupek pin sën nedo lok yi beggang ayo lo.

³⁰ Mehöti sën su sa alam yi rë lo, og nesis begö vu sa. Gemehöti sën su nelok vu sa menesupin sipsip ving rë lo, og netii sir meya denepalët lok.

³¹ Om sa nanër vu ham nabë Anutu yoh vu bë dahun mehönon hir ngaa nipaya los gägek pelësën pin sën denevong lo na. Gağ gägek pelësën sën denenër rak Anon Vabuung lo, og su rëk Anutu dahun na rë.

³² Log mehöti bë nanër gägek nipaya ti jak Mehönon Nalu, og rëk Anutu dahun yi nipaya sënë na. Gağ nabë mehöti nanër gägek nipaya ti jak Anon Vabuung, og su rëk Anutu dahun yi nipaya sënë na rë. Gağ rëk nama, vu gwëbeng gevu tamusën geving.”

*Kele Nipaya Nevuuk Anon Nipaya
(Lk 6:43-45)*

³³ “Nabë ham baroh kele nivesa, og yö rëk ngis anon nivesa. Nabë ham baroh kele nipaya, og yö rëk ngis anon nipaya. In hil nehalë kele anon rëk mëm hil narak ni nebë kele nivesa ma nipaya.

³⁴ Nyël nalu ham! Ham su yoh vu bë nanër gägek nivesa rë, in ham alam nimin paya. Yönon, ham nenër gägek verup avimin yoh vu ngaa sën ham kwamin nevo lok ayomin lo.

³⁵ Om mehö nivesa neko ngaa nivesa vër lok ngaa nivesa sën nesupin meneggëp lok ayo lo, menenër yam rangah, log mehö nipaya neko ngaa nipaya vër lok ngaa nipaya sën nesupin meneggëp lok ayo lo, menenër yam rangah.

³⁶ Om sën sa nanër vu ham nabë gagek jeggjin jeggjin pin sën alam denenër lo, og rëk Anutu gevong nyëvewen doḵ nah vu sir doḵ buk sën gengo alam pin hir gagek lo.

³⁷ In hong gagek rëk nanër hong nabë hong mehö nim vesa ma rëk nanër hong nabë hong mehö nim paya.”

*Alam La Deketag Vu Yesu Bë Degelë Ngaa Böp
(Mk 8:11-12; Lk 11:29-32)*

³⁸ Nër saga ggovek lob alam-horek-yi la los alam Parisai* la denër vu yi bë, “Tatovaha, he hevongin bë gwevong ngaa böp ti behe galë.”

³⁹ Lom nër yah vu sir bë, “Ham alam sën nedo dob-ë, ham alam nimin paya. Ham nebë avëh baggëb, om sën ham nekwetag bë ham gwelë ngaa böp. Rëk mu sa su rëk gevong ngaa böp vu ham rë. Gaḵ sëḵ gevong ngaa böp nabë sën mehö-nenër-gagek-rangahsën Yona yi ngaa böp lo mu vu ham beggovek.

⁴⁰ Wirek Yona neggëp loḵ gël böp ayo yoh vu rangah löö gebuk löö, lom Mehönon Nalu rëk gëp doḵ dob ayo noh vu rangah löö gebuk löö nabë saga.

⁴¹ Log vu Buk-tamusën og Anutu rëk seggi mehönon hir gagek, lob rëk alam Nineve kedi debare medenanër gagek jaḵ alam vu buk sënë nabë denvong ngaa nipaya. In alam Nineve denḡo Yona aye bedeggërin sir yah vu Anutu. Gaḵ Mehö sën nedo agi kesuu Yona, rëk ham su wërin ham rë.

⁴² Log vu Buk-tamusën og Anutu rëk seggi mehönon hir gagek, lob rëk avëh-los-bengö vu dob nyë sën sang-neverup lo kedi bare menanër gagek

jaḵ alam vu buk sënë nabë denevong ngaa nipaya. In avëh-los-bengö sënë yam vu dob nyë in bë genḡo Solomon* yi gägek los kwa böp. Gaḵ Mehö sën nedo agi og kesuu Solomon*, rëḵ ham su ngo aye rë.”

Memö Yom Ggökin
(Lk 11:24-26)

⁴³ “Memö nipaya sën to meya in mehönon ti lo, og to meya medo neyoh nyëḡ nivevo benesero nyëḡ len ti in bë sewah dok, rëḵ su netöḵ raḵ rë.

⁴⁴ Lom nër bë, ‘Maam saḵ nah mena galë beg-gang sën sa nado loḵ wirek lo rë!’ Lob yah verup rëḵ nelë bë desekee beggang sën lo bedevunëḵ vu benedo meris.

⁴⁵ Lob rengö yi beyah ḵo memö nemadvahi-bevidek-luu sën denevong ngaa nipaya rot medenekesuu yi lo, beyom denedo loḵ beggang sënë. Lob mehö sën nedo paya wirek lo mëm nedo paya ya veröḵ yi rot. Om ngaa nipaya nabë sënë rëḵ natöḵ vu alam nij paya sën denedo gwëbeng agi nabë saga.”

Yesu Ata Lo Ari Lo
(Mk 3:31-35; Lk 8:19-21)

⁴⁶ Yesu nahën nenër gägek nebë sënë vu alam, log ata gari lo yam denare dobnë in bë losho debengwëḡ.

⁴⁷ Lob mehöti nër vu bë, “Gelë, atam losho arim lo yam denare dobnë in bë ham los bengwëḡ.”

⁴⁸ Lob Yesu nër gägek yah vu mehö sënë bë, “Sataḡ re? Gesarig re lo?”

⁴⁹ Lob tato yi hur lo raḵ nema genër bë, “Gwelë! Ataḡ lo arig lo sënë.

⁵⁰ Alam sën denesepa loḵ Amag vu yageḵ kwa lo, og sir saga mēm detu sarig lo, savëhnög lo, satag lo!”

13

Mehö Netetëhin Nos Gahis Vu Huk (Mk 4:1-9; Lk 8:4-8)

¹ Vu buk saga Yesu vu beggang ayo meto meya dobnë, beya nedo dus vu ngaggee böp nenga.

² Loḵ alam yu böpata deya vu yi, lob Yesu raḵ ya nedo yaḡ ti, galam pin denare ngaggee nenga.

³ Log nër gageḵ peggirinsën ngahiseḵë vu sir bë, “Ham gwengö rë! Mehö netetëhin nos gahis ti to meya huk anon in bë tetëhin yi nos gahis.

⁴ Netetëhin nos gahis, lob vahi to nedo loḵ aggata sën neyoh huk vuheng lo, lom soḵ yam degga pevis.

⁵ Log gahis la to merak nedo dob mahen teka sën raḵ neggëp gelöng vavunë lo, om kip pevis in dob mahen teka mu,

⁶ lob hes tum bevev raḵ lom meran ya, in gëga su luḵ ya dob gebinë rë.

⁷ Log gahis vahi to meloḵ ya nedo vos niggin ggin ayo, lob vos niggin ggin sënë kip merig meggök nos bevong paya.

⁸ Log gahis la to meluḵ ya nedo dob jeji, lob rig besis anon nivesa. La sis anon mehödahis nemadvahi, gela sis anon mehödahis löö, gela sis anon mehödahis ti benemadluho.

⁹ Mehöti bë nenga neggëp, og gengö gageḵ sënë.”

Yesu Nër Gageḵ Peggirinsën Degwa Rangah (Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)

10 Lob yi hur maluh ya deloḵ tepëḵ in yi bē, “Genēr gāgëḵ pin netu gāgëḵ peḡḡirinsën vu sir in va?”

11 Loḵ nēr yah vu sir bē, “In Anutu tateḵin Nyëḡ-yageḵ-yi yi gāgëḵ vunsën degwa vu ham, gaḵ su tateḵin vu alam sënë rë.

12 Mehöti sën neraḵ gāgëḵ degwa ni lo, og rëḵ jaḵ la degwa ni geving rot, gemehöti sën su neraḵ gāgëḵ degwa ni rë lo, og rëḵ kwa birekin teka sën neraḵ ni lo benama na veröḵ yi.

13 Senēr gāgëḵ peḡḡirinsën vu sir in bē rëḵ degelë mu gesu dejaḵ ni rë, log degengo mu gesu denatöḵ jaḵ gāgëḵ degwa rë.

14 Om mehö-nenër-gāgëḵ-rangahsën Yesaya yi gāgëḵ anon raḵ, sën nēr nebë:
‘Ham nengamin rëḵ gengo, rëḵ ham kwamin su rëḵ natöḵ jaḵ rë.

Ham malamin rëḵ gelë, rëḵ ham su rëḵ jaḵ degwa ni rë.’

15 GeYesaya nēr raḵ sir ving bē:

‘Nabë saga, in alam sënë ayoj niwëëḵ,
medemir nengaj gedekebu malaj
in bē malaj rëḵ gelë genengaj rëḵ gengo,
lob dejaḵ ni medegërin sir lob sa gevong benijvesa jaḵ.’

16 Gaḵ mu hameḵ kwamin vesa in ham malamin nelë sa los ham nengamin nengo sayëḡ.

17 Sa nanër vu ham yönon nabë: Wirek alam-denenër-gāgëḵ-rangahsën los alam yohvu ngahiseḵë denetung malaj in bē degelë ngaa sën ham nelë agi, rëḵ su denelë rë. Log denebë nengaj in bē degengo gāgëḵ sën ham nengo agi, rëḵ su denengo rë.”

Gagek Peggirinsën Raḵ Mehö Netetëhin Gahis Lo Yi Degwa

(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)

¹⁸ “Om ham gwengo gagek peggirinsën raḵ mehö netetëhin gahis lo degwa rë.

¹⁹ Alam sën denengo Nyëg-yagek-yi yi gagek rëḵ su kwaj netök raḵ degwa rë lo, og sir nebë gahis sën to nedo loḵ aggata, in Mehö Nipaya lo yam nesepos gagek lo vër in ayoj.

²⁰ Log gahis sën to nedo raḵ gelöng vavunë lo, nebë alam sën dengo gagek medeḵo raḵ pevis mekwaj vesa in.

²¹ Rëḵ mu sir nebë nos gëga sën nerak vu gelöng lo, lob su denedo hus ading rë. Bë ngaa maggin ti natök jak sir, ma mehö la denanër sir in desepa loḵ sa gagek, og rëḵ dedëin na pevis.

²² Log gahis sën to meloḵ ya vos niggin ggin ayo lo, nebë alam sën denengo gagek, loḵ newaj nerak in ngaa dob yi lo. Gahëj ving monë lu ngaa rot ggök ya gagek, lom diik gesu sis anon rë.

²³ Log gahis sën to meluḵ ya dob jeji lo nebë alam sën dengo gagek bedetök raḵ degwa bedenevong ving bedenevong banon raḵ lo. La denesis anon mehödahis nemadvahi, gela denesis anon mehödahis löö, gela denesis anon mehödahis ti benemadluho.”

Gagek Peggirinsën Raḵ Vos Nipaya Kip Loḵ Huk

²⁴ Loḵ nër gagek peggirinsën ngwë ggökin vu sir bë, “Sën Nyëg-yagek-yi anon jak lo, og yik nebë mehönon ti tetëhin nos gahis nivesa loḵ yi huk.

²⁵ Lob neggëp yiing buk, log mehö sën nelë yi paya lo, tetëhin vos nipaya gahis ggök ya nos gahis lo vavunë geneya.

²⁶ Lob gahis lo kip meböp rak ggovek bebë ngis anon, loḵ delë vos nipaya lo kip merivin loḵ ving.

²⁷ Lob yi hur ya denër vu yi bë, ‘Mehö böp, maḵ getetëhin gahis nivesa loḵ hong huk, log vos nipaya sën kip agu yam vu tena?’

²⁸ Loḵ nër vu sir bë, ‘Mehö sën nelë sa paya lo vong ngaa sënë!’ Lom yi hur deloḵ tepëḵ in yi bë, ‘Om he na bepul vos sënë na?’

²⁹ Rëḵ nër yah bë, ‘Ma! Bë ham bepul vos na, og maḵ ham rëḵ bepul nos la geving.

³⁰ Om ham naḵööḵ geluho desarömin sir medebare gebuk sën hil abo nos anon lo rë. Lob doḵ buk saga og sëḵ nanër vu alam sën debo nos anon lo nabë dengap vos nipaya jaḵ bun namugin bena degetë jaḵ na nengwah, log mëm dengupin nos anon jaḵ na sa jök.’ ”

*Gagek Peggirinsën Raḵ Gahis Mahen Teka
(Mk 4:31-32; Lk 13:18-21)*

³¹ Loḵ Yesu nër gagek peggirinsën ngwë vu sir ggökin bë, “Sën Nyëḡ-yageḵ-yi anon jaḵ lo, og yik nebë mastet* gahis sën mehöti ḵo meya mehin loḵ yi huk.

³² Nos gahis saga mahen teka genos gahis pin kesuu, rëḵ tum nekip lob böp neraḵ benekesuu nos pin geya netu ḵele, besoḵ sën denevëëng medeneya agi yam denejegwi newisej loḵ nema.”

³³ Log nër gagek peggirinsën ngwë vu sir nebë, “Sën Nyëḡ-yageḵ-yi anon jaḵ lo, og yik nebë yiist* sën nevonḡ bebrët nerig lo. Avëh ti ḵo meya

sarömin ving parawa ketuk löö loḵ gabum, lom yiist* köd parawa pin sënë merig.”

*Yesu Nër Gagek Peggirinsën
(Mk 4:33-34)*

³⁴ Yesu nër gagek peggirinsën pin saga gesu nër ti rangah rë, gaḵ nër tu gagek peggirinsën mu vu alam yu böpata saga.

³⁵ In mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesaya yi gagek sënë anon jaḵ. Sën nebë:

‘Sëḵ nanër vu sir jaḵ gagek peggirinsën.

Gesëḵ nanër gagek sën neyun yi loḵ buk sën Anutu tung yagek los dob meneggëp rot meverup gwëbeng agi vu sir.’

Gagek Peggirinsën Raḵ Vos Nipaya Lo Degwa

³⁶ Yesu nër ggovek, log vuu alam yu böpata saga ya, gelok yah beggang ayo, lob yi hur maluh ya delok tepëḵ in yi bë, “Genanër gagek peggirinsën sën vos nipaya kip loḵ huk anon lo degwa rangah vu he rë.”

³⁷ Lob nër yah vu sir bë, “Mehö sën nevaroh nos gahis nivesa saga og Mehönon Nalu.

³⁸ Gedob pin sënë nebë huk, genos gahis nivesa saga nebë alam sën detu Anutu yi hur, gevos nipaya saga nebë Mehö Nipaya Satan yi hur lo.

³⁹ Log mehö netetëhin vos nipaya gahis lo, saga Satan. Log buk sën dengupin nos lo, saga og buk sën dob los yagek nama na lo. Galam sën dengupin nos lo, sagaḵ angër lo.

⁴⁰ Log sën dengupin vos nipaya mena debesi pin jaḵ nengwah lo, og yik rëḵ degevong nabë sënë dok Buk-tamusën.

41 Doḵ buk saga Mehönon Nalu rēḵ gevong yi angēr na dengupin alam nij paya pin sēn de-pelēpin alam-vongvingsēn-yi lo geving alam pin sēn denevong ngaa nipaya lo, bedegeḵo sir vēr in Anutu-yi-Nyēḡ.

42 Lob rēḵ degetē sir doḵ na nengwah, bedengu los degekōö nyēj.

43 Lob vu buk saga Anutu-yi-alam rēḵ denajēh nabē hes gēp Amaj-yi-Nyēḡ. Mehōti bē nenga neggēp og gengo gāgek sēnē!”

Gāgek Peggirinsēn Raḵ Mehö Nesero Yi Monē Lok Huk Anon

44 “Log sēn Nyēḡ-yāgek-yi anon jaḵ lo, og yīḵ nebē ḵupeḵ nivesa sēn mehōti vun meneggēp loḵ dob bemehö ngwē tōḵ vu, log vun yah ggōkin. Kwa vesa rot geya nevong yi ngaa pin balam debago beḵo monē raḵ pin, lom yah bago dob len ti sēnē betu yi ngaa.”

Gāgek Peggirinsēn Raḵ Ḵumḵum

45 “Log sēn Nyēḡ-yāgek-yi anon jaḵ lo, og yīḵ nebē mehō-nebago-ngaa nesero ḵumḵum nivesa in bē bago.

46 Tōḵ vu ḵumḵum ti bemalangeri rot beyi monē böpata rot. Lom ya mevong yi ḵupeḵ pin balam debago, lob ḵo monē raḵ betum yah bago ḵumḵum malangeri sēnē raḵ betu yi ngaa.”

Gāgek Peggirinsēn Raḵ Lek-gēl-yi

47 “Log gāgek peggirinsēn ngwē nebē sēnē: Sēn Nyēḡ-yāgek-yi anon jaḵ lo, og yīḵ nebē lek-gēl-yi ti sēn denetē luḵ ya loo beggēr in gēl aggagga loḵ.

⁴⁸ Lek pup lom dedadii rak yam ronek, bedeg-
gootin gël nivesa loḵ ya gabum, gedetë nipaya ya.

⁴⁹ Lob buk sën yagek los dob nama na lo, og rëḵ
nabë sënë. Angër rëḵ nam degeḵo alam nij paya
vër doḵ alam nijvesa vuheng,

⁵⁰ bena degetë sir doḵ na nengwah, bedengu los
degeköö nyëj.”

Gagek Peggirinsën Rak Mehöti Los Yi Kupek Mewis Los Mugeng

⁵¹ Log Yesu loḵ tepëḵ in sir bë, “Maḵ ham rak
gagek mewis pin sënë degwa ni?” Lom deyogek
bë, “Eë-ë!”

⁵² Lob nër yah vu sir bë, “Mehö-horek-yi sën
nengo gagek rak Nyëḡ-yagek-yi venuh ggovek lo,
saga nebë beggang ala ti. Loḵ ya yi beggang-
kupek-yi ayo beḵo yi kupek mewis los mugeng loḵ
ti beluḵ yom.”

Alam Nasaret Deruu Demij Vu Yesu (Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)

⁵³ Yesu nër gagek peggirinsën saga vu sir ggovek
log vuu hir nyëḡ ya,

⁵⁴ geyah ben menenër Anutu yi gagek vu yi alam
loḵ hir dub-supinsën-yi. Lom avij tōḵ medenër bë,
“Mehö sënë ḵo kwa los ngaa böp böp sënë vu tena?”

⁵⁵ Yosep sën mehö nelev beggang lo nalu yi!
Gata Maria! Gemak ari lo sën Yakobus geYosep
geSimon geYudas lo?

⁵⁶ Gavëhnö lo sën denedo ving hil-ë! Log mak ḵo
ngaa pin sënë vu tena?”

⁵⁷ Denër nebë sënë, log denelë yi paya. Rëk Yesu nër vu sir bë, “Alam vu nyëg pin deneko mehö-nenër-gägek-rangahsën arëj raq, gaq yö hir alam, gesir sën losho beggang-bu timu lo, og ma!”

⁵⁸ Lob su vong ngaa böp ngahisekë vu nyëg saga rë, in su ayoj neya timu vu yi rë.

14

Degwa Sën Herot Kuung Bë Jon In Yesu Lo (Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)*

¹ Vu buk saga Herot* tu distrik Galilea ala menedo, bengo Yesu bengö.

² Lob nër vu yi alam sën denengo gägek ggëp avi lo bë, “Yik Mehö-neripek-alam Jon lo sënë! Kedi raq ggökin vu bedub, om sën nevong ngaa los niwëek ata nebë agi.”

³ Herot* nër bë saga in jom Mehö-neripek-alam Jon beduu yi ahon wirek betung yi ya karabus. Herot* vong raq ari Pilip venë Herodias sën ggodek yah tu venë lo.

⁴ In Jon nër vu Herot* bë, “Su gëko avëh sënë niröp rë!”

⁵ Lom Herot* bë ngis yi menadiik rëk ggönengin alam Yuda in kwaj nevo Jon bë yi mehö-nenër-gägek-rangahsën ti.

⁶ Betum buk sën Herot* kwa vo yi buk sën ata ko yi wirek lo, lob vong nos böp balam la desupin sir ving yi, geHerodias nalu avëh yam nelöö loq malaj.

⁷ Lob Herot* lë bahë nivesa rot in yi, lob nër yönon rot vu avëh avö sënë getato nema ya vavunë

bë, “Bë genanër ngaa ti vu sa, og sək bo nök vu hong yönon!”

⁸ Lob Herodias loḵ nalu avëh ahë bemëm nër vu Herot* bë, “Gwetung Mehö-neripek-alam Jon yu doḵ gabum ti megebo vu sa pehi sënë!”

⁹ Nër nebë sënë lom mehö-los-bengö Herot* ayo maggin, rëḵ kwa vo gageḵ sën nër yönon getato nema ya vavunë lo, in neggönengin alam vatëvek sën deyam in yi nos böp lo denḡo. Lob nër bë degevonḡ noh vu saga.

¹⁰ Lom vonḡ mehöti ya begganḡ ḵarabus ayo meketöv Jon kwa.

¹¹ Lob deḡo yu loḵ gabum ti beyam devo vu avëh avö sënë, beḡo meyah vo vu ata.

¹² GeJon yi hur maluh yam deḡo anon meya delev. Delev ggoveḵ, log ya denër vu Yesu.

Yesu Vet Alam 5,000

(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jn 6:1-14)

¹³ Yesu ngo gageḵ sënë lob vuu nyëḡ saga gerak yaḡ meya nyëḡ-yumeris tahsën ti. Loḵ alam denḡo lom devuu nyëḡ böp gedeyoh roneḵ bedesepa yi medeya.

¹⁴ Lob Yesu ya verup merak yah roneḵ vu nyëḡ-yumeris, lob lë alam ngahiseḡë saga bekwa vonḡin sir, lob vonḡ behir alam nijraksën nijvesa rak.

¹⁵ Log sehuk luḵ lob yi hur maluh ya denër vu yi bë, “Nyëḡ-yumeris tahsën sënë behes mala ya ggoveḵ, om gwevonḡ alam sënë deketëḡin sir medena denoh vu begganḡ-bu ti ti in debaḡo hir nos.”

¹⁶ Rëḵ Yesu nër vu sir bë, “O, su dena! Gaḵ ham bet sir!”

17 Rêk denër yah vu yi bë, “Rêk mu hil hed brët nemadvahi gegël luu mu-o!”

18 Rêk nër yah bë, “Ham gweko nam vu sa rë!”

19 Lom nër vu alam bë degeto demedo jak pahup, log ko brët nemadvahi gegël luu lo rak, log varah mala rak yagek gejom rak in los kwa vesa ya vu Anutu. Log mëm dego bevo vu yi hur maluh beya devo ggelek alam saga.

20 Lob sir pin degga meyo vu sir, log desupin vahi sën nahën nedo lo loḵ sap nemadluho-bevidek-luu.

21 Alam sën degga nos lo sir maluh yoh vu 5,000, gesu detevin avëh los hurmahën ving rë.

*Yesu Vare Neya Rak Ngaggee Vavunë
(Mk 6:45-52; Jn 6:15-21)*

22 Ggovek log Yesu vong yi hur maluh bë de-jak na yag bedena ngaggee nenga vahi namugin, gegevong alam bedenah bej rë.

23 Vong alam deya ggovek, log yö ti ya los kedu in bë najom jak, lob nahën ya nedo kedu gebuk loḵ.

24 Geyag to meya ngaggee vuheng rot, lom sang vë niwëek yam ggëp yag neru, lob ngaggee tëe luk ya yag rot.

25 Lob dus rak in bë nyëg geheng, log Yesu vare neya rak ngaggee vavunë betok ya vu sir.

26 Delë bë vare neya rak ngaggee vavunë, lom delëk mekenuj verup medenër bë, “Alam diiksën kenuj ti!”, gedeggöneng medengeek.

27 Rêk Yesu pevis benër ya vu sir bë, “Ham su newamin jak! Yik sa sënë om ham su göneng.”

²⁸ Lom Pita nër yah vu bë, “Mehöböp! Nabë hong saga, og genanër gesa bare jak ngaggee vavunë benök vu hong!”

²⁹ Lom Yesu nër bë, “Genam!” Lob Pita vuu yağ geto meya nare rak ngaggee vavunë meya vu Yesu,

³⁰ rëk ngo sang dedun, lom ggöneng bevongin bë duk na ngaggee bengaggee jehöö yi. Lob ngeek in Yesu bë, “Mehöböp, genajom sa jak!”

³¹ Lom Yesu pevis bejom Pita rak genër vu yi bë, “Su ayom neyam timu vu sa yönon rë! Ayom luu luu in-a?”

³² Lob luho derak yah yağ, log sang maya avuti.

³³ Lob alam sën denedo rak yağ lo depetev medeneggëp loğ vaha gedenër bë, “Anutu nalu hong yönon rot!”

Yesu Vong Alam Niraksën Ngahisekë Vu Genesaret Menijvesa Rak*

(Mk 6:53-56)

³⁴ Ggovek, loğ ya deverup ngaggee vahi beya detök ya Genesaret*,

³⁵ lob alam vu nyëg sagu derak ni bë Yesu, lob devong gagek ya nyëg dus dus pin bedeko alam nijraksën pin yam vu yi.

³⁶ Gedeketag vu yi bë yik alam nijraksën degebë nemaj jak yi röpröp nyë mu. Lob sir pin sën denebë nemaj rak lo og nijvesa nerak.

15

Anutu Yi Horek Kesuu Hil Kenud Hir Horek
(Mk 7:1-13)

1 Parisai* la losho alam-horek-yi la vu Yerusalem bedeyam vu Yesu bedenër bē,

2 “Tum hong hur maluh denekeyēh alam hib wirek hen hir horek sēn devong vu hil agi lo in-a? Su deneripek nemaj mugin rēk mēm denegga nos rē!”

3 Rēk Yesu nēr yah vu sir bē, “Log yik ham nebē saga! Nebē va sēn ham ngo nesepa loḵ alam hib wirek hen hir horek geham nekweyēh Anutu yi horek-ē?”

4 Anutu nēr bē, ‘Gegurek amam lu atam babuj’ genēr ving bē, ‘Mehōti bē nanēr gāgek nipaya jak ama ma ata, og ham tengwa yi menadiik’.

5 Rēk ham nenēr bē, ‘Mehōti yi monē lu ngaa neggēp in bē doḵ vu ama ma ata jak, rēk mu nanēr vu yi nabē, “Sa bē doḵ vu meluu megevong sa ngaa sēnē nōk vu meluu, rēk mu rēk nama, in sehoo in rak ggovek in bē natu seriveng vu Anutu”,

6 og ggovek, mehō saga su doḵ vu ama lu ata jak.’ Rēk mu ham nedahun Anutu yi gāgek rak ngaa nebē saga in bē ham ngo sepa doḵ alam hib wirek hen hir gāgek.

7 Ham alam kwamin luu! Mehō-nenēr-gāgek-rangahsēn Yesaya nēr gāgek sēnē rak ham nirōp nebē:

8 ‘Alam sēnē deneko sarēg rak verup avij, rēk mu ayoj yō neggēp ading in sa.

9 Yō denenēr mehōnon hir horek gedenenēr bē, “Anutu yi horek sēnē!” lob deneko sa rak meris mu.’ ”

*Ngaa Sēn Nevong Mehōhon Benij Paya Nerak
(Mk 7:14-23)*

10 Lob Yesu supin alam deyam vu yi benër vu sir bë, “Ham gwengö beham jak ni.

11 Ngaa sën nelok ya mehönnon avij lo, og su nevong benij paya nerak rë. Gak mëm ngaa sën nedo lok mehönnon ayoj berak neverup avij lo mu, sën nevong benij paya nerak.”

12 Lob yi hur maluh ya denër vu yi bë, “Alam Parisai* dengo hong gagek saga lob ayoj nipaya. Ma gerak ni?”

13 Rëk Yesu nër yah bë, “Ngaa pin sën Amag vu yagek su nevaroh rë lo, og rëk bepul los gega na.

14 Ham naköök geyö hir ngaa! Alam malaj kenod lob dekuung bë detato aggata vu alam malaj kenod ngwë. Bë mehö mala kenod ngwë tato aggata vu mehö mala kenod ngwë, og rëk luhoho debës lii dok ti.”

15 Lom Pita nër yah vu Yesu bë, “Om genanër gagek peggirinsën sënë degwa behe gango rë!”

16 Rëk Yesu nër bë, “Om ham ngo nahën gham su nerak ni rë?”

17 Mak ham su rak ngaa pin sën hil naha lo ni bë nelok ya hil avid beya nare lok hil ahëd kevus, lok tum to neluk ya asoreng rë?

18 Gak ngaa sën rak neverup mehönnon avij beto neyam rangah lo, sën yam ggëp ayoj. Lob ngaa nebë sënë sën nevong bemehönnon nij paya nerak.

19 In ngaa sën neverup ayoj lo nebë sënë: Kwaj nevo ngaa nipaya, denesis mehönnon medenediik, deneggodek alam venëj ma reggaj, magëm los avö deneggodek sir, deneggodek ngaa, denenër gagek kuungsën, denenër gagek pelësën.

20 Ngaa pin sënë nevong bemehönnon nij paya nerak. Gak bë mehönnon dega nos besu dejipek

nemaj namugin rë, og saga su nevong benij paya nerak rë.”

Kanaan Avëh Vong Ving Yesu Anon Rot
(Mk 7:24-30)

²¹ Lob Yesu kedi rak loḵ nyëḡ saga beya distrik Ture los Sidon.

²² Lob avëh-yu-ngwë ti vu Kanaan nedo sagu beyam tahi bë, “O Mehöböp! Davit* yi Mewis hong! Kwam gevong in sa! Memö nipaya ti gwang ya sa nalug avëh ayo benevasap yi rot!”

²³ Rëḵ Yesu su nër gageḵ ti loḵ yah vu yi rë. Lob yi hur maluh deyam vu yi medenër bë, “Avëh sënë tahi megejiin hil rot, om gwevong nah!”

²⁴ Rëḵ Yesu nër yah bë, “Anutu vong sa meseyam in sedoḵ vu sipsip mala-masën vu Israel mu!”

²⁵ Rëḵ avëh yam dus bepetev meneggëp loḵ vaha genër bë, “Mehöböp gedoḵ vu sa!”

²⁶ Loḵ Yesu nër rak gageḵ peggirinsën yah vu yi bë, “Su yoh vu bë hil gaḵo hurmahen hir nos vër begetë na vu anöö rë!”

²⁷ Rëḵ avëh nër bë, “Mehöböp, sagak yönon, gaḵ mëm anöö denepatu nos metes sën alaj denevong meneluk ya reek len lo!”

²⁸ Nër nebë sënë, lom Yesu nër yah vu yi bë, “O avëh! Ayom neyam timu vu sa yönon rot, om ngaa sën genevongin lo rëḵ anon jak vu hong.” Lom loḵ hes mala saga avëh nalu nivesa rak yah ggökin.

Yesu Vong Balam Niraksën Ngahiseḵë Nijvesa Rak

²⁹ Log Yesu ya rak beya metoḵ ya ngaggee böp Galilea nenga. Besepa meya teka loḵ mëm rak ya ḵedu ti beto nedo.

³⁰ Lob alam ngahisekë desupin sir medeyam vu yi. Lob deko alam vahaj nipaya, sekëj vegguu, malaj kenod, kwaj ngengöleng, geniraksën vahi ving, bedeyam vu yi. Bedebë sir loḵ Yesu vaha, lob vong benijvesa rak.

³¹ Lob alam saga kenuj ya in denelë alam kwaj ngengöleng denevengwëng, gamam sekëj vegguu sekëj nesesor yi, gamam vahaj nipaya deneya ag-gata, gamam malaj kenod denelë nyëg. Lob deko Israel hir Anutu arë rak.

*Yesu Vet Alam 4,000
(Mk 8:1-10)*

³² Lob Yesu supin yi hur maluh lo benër vu sir bë, “Sa kwag paya in alam sënë, in denedo buk löö ving sa benos main sir. Lob sa su hevongin bë gevong sir na rë, in meyip rëḵ gevong sir bemalaj pebilin gëp aggata bedebës.”

³³ Lok yi hur maluh denër vu yi bë, “Nyëg-yumeris sënë, om hil rëḵ gaḵo nos vu tena mabet alam yu böpata sënë jaḵ-a?”

³⁴ Rëḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Ham brët va la neggëp vu ham-a?” Lom denër yah bë, “He hömin brët nemadvahi-bevidek-luu gegël mahen luu.”

³⁵ Lob Yesu nër vu alam beto denedo dob.

³⁶ Log ḵo brët nemadvahi-bevidek-luu, gegël luu lo rak, gejom rak in los kwa vesa ya vu Anutu, log dego bevo vu yi hur maluh, beya devo ggelek alam.

³⁷ Degga beyoh vu sir, log vahi nedo bedesupin loḵ jebeng nemadvahi-mevidek-luu.

³⁸ Log alam sën degga nos lo sir yoh vu 4,000, gesu detevin avëh los hurmahen ving rë.

³⁹ Log mēm Yesu vong medeketëkin sir medeya, log raḵ yaḡ meya los Magadan.

16

Alam Parisai los Sadukai* Detahi Bë Degelë Ngaa Böp*

(Mk 8:11-13; Lk 12:54-56)

¹ Alam Parisai* los Sadukai* deyam in bë de-seggi Yesu, lob denër bë gevong ngaa böp yagek yi ti bedegelë.

² Rëḵ nër yah vu sir bë, “Ham nelë bë gerub nevarah seuksën lob ham nenër bë, ‘Gerub varah seuksën, om nyëḡ rëḵ gevang neheng.’

³ Log ham nelë keḵup nekebu monbuk, lom ham nenër bë, ‘Keḵup kebu monbuk genyëḡ malakenu rot, om vongin ayöong los hob nam!’ Ngaa nebë sënë netato vu ham beham ngo neraḵ ni, rëḵ ham su neraḵ ngaa sën neggëp ham malamin gwëbeng-ë ni rë!

⁴ Ham alam nimin paya, ham nebë avëh baggëb, om sën ham kwetag bë ham gwelë ngaa böp. Rëḵ mu sa su rëḵ gevong ngaa böp ti beham gwelë rë. Gak sëḵ tato ngaa böp nabë sën Yona yi ngaa böp lo vu ham mu beggovek.” Log Yesu vuu sir geya.

Gagek Peggirinsën Raḵ Alam Parisai Los Sadukai* Hir Yüist* Sën Nevong Brët Menerig Lo*

(Mk 8:14-21)

⁵ Yi hur maluh derak yaḡ ving yi medeya ngaggee nenga vahi, rëḵ kwaj virekin nos gesu deḵo la sepa rë.

⁶ Loḵ Yesu nër vu sir bë, “Ham gwegin ham in alam Parisai* los Sadukai* hir yüist*!”

⁷ Lob yö denër vu sir bë, “Hil su haço nos la sepa rë, om sën nenër aga!”

⁸ Yesu raç ni lob nër bë, “Ham su ayomin neyam timu vu sa yönon rë! Ma nebë va sën ham nesap ham raç bë ham su ço nos la sepa rë-ë?”

⁹ Ma ham nahën geham su raç ni rë? Maç ham su kwamin nevo brët nemadvahi sën alam 5,000 degga gesap va la sën ham supin loç lo rë?

¹⁰ Log maç ham su kwamin nevo brët nemadvahi-bevidek-luu sën alam 4,000 degga geham supin loç jebeng va la lo rë?

¹¹ Ma ham su raç ni rë? Sa su nanër nos vu ham rë! Gaç senër vu ham bë ham gwegin ham vu Parisai* los Sadukai* hir yiist*!”

¹² Lob mëm deraç ni bë su nër raç yiist* sën brët yi lo rë. Gaç nenër bë degegin sir vu Parisai* los Sadukai* hir gägek.

*Pita Nër Yesu Rangah Bë Mehö Sën Anutu Ggoin Raç In Bë Geço Hil Nah
(Mk 8:27-30; Lk 9:18-21)*

¹³ Yesu ya los Sisarea vu distrik Pilipi, lob loç tepëç in yi hur maluh bë, “Alam denenër Mehönon Nalu bë yi re?”

¹⁴ Lob denër yah bë, “Mehö la denenër bë Mehöneripek-alam Jon. Log la denenër bë Elia. Log la denenër bë Yeremia, ma mehö-nenër-gägek-rangahsën wirek hen ti.”

¹⁵ Loç Yesu loç tepëç yah vu sir bë, “Gaç hameç nenër bë sa re?”

¹⁶ Loç Simon Pita nër yah bë, “Hong Kerisi*! Anutu mala-tumsën Nalu hong!”

¹⁷ Lom Yesu nër yah vu yi bë, “Jon* nalu Simon! Kwam vesa anon! Alam dob sënë ti su tatekin gagek sënë vu hong rë. Gağ Amag sën nedo yagek lo yö tatekin vu hong.

¹⁸ Om sa nanër vu hong nabë hong Pita (sënë degwa nebë gelöng), lob sək dev sa dub jak medo gelöng sënë, geNyëğ Nipaya su yoh vu bë bare megedu begö jak dub sënë rë.

¹⁹ Sək bo kii Nyëğ-yagek-yi vu hong. Gengaa sën genanërin vu dob lo, og Anutu rëk nanërin vu yagek geving. Gengaa sën gengogekin vu dob lo, og Anutu rëk bo veyovin gëp yagek geving.”

²⁰ Log Yesu nër niwëek vu yi hur maluh bë su na denanër vu mehö la nabë yi Kerisi*.

Yesu Nër Yi Maggin Rangah Bë Rëk Nadiik Gekedi Jak Nah

(Mk 8:31-9:1; Lk 8:22-27)

²¹ Log Yesu nër rangah mugin vu yi hur maluh loğ buk saga bë rëk na Yerusalem, lob alam-teta losho alam-deneko-seriveng hir ggev, galam-horek-yi rëk debo vanë ngahisekë vu yi, gedengis yi menadiik, gebuk natu löö rëk mëm kedi jak nah gökin.

²² Lob Pita ko yi meya nenga bevong gagek rak yi bë, “Mehöböp, su rëk nabë saga rë! Ngaa sënë su rëk natök vu hong rë!”

²³ Loğ Yesu ggërin yah benër vu Pita bë, “Satan! Gebare nah sa demig, in genewërin sa aggata! Su kwam tök rak Anutu kwa rë, gağ kwam nevo ngaa nebë sën mehönon yö kwaj nevo lo!”

24 Log Yesu nër vu yi hur maluh bë, “Mehöti bë natu sa hur, og kwa birek in yi gekeerë yi kelepeko* betamuin sa.

25 In mehöti bë kwa bo yi beegin nivesa, og rëk anon mala nama. Gaḱ mehöti bë kwa birekin yi benadiik in sa, og rëk medo mala-tumsën.

26 Nabë mehöti yö geḱo yi jaḱ in ngaa dob yi pin bemedo loḱ nadiik, og yi ngaa sënë rëk doḱ vu yi nabë va? Ma mehönon rëk debago Anutu jaḱ va in gevong bedemedo malaj-tumsën-a? Ma!

27 Mehönon Nalu rëk nam los Ama yö niwëek geyi vunëḱ vunëḱ yaḱek yi geyi angër lo, lob doḱ buk sënë og rëk bo nyëvewen doḱ nah ngaa pin sën mehönon denvong lo vu sir.

28 Sa nanër vu ham yönon nabë ham sën nare agi vahi su rëk denadiik rë, gaḱ rëk demedo medegelë geMehönon Nalu nom nabë mehö-los-bengö in gegin hil.”

17

Hur Maluh Löö Delë Bë Yesu Navi Agga Ngwë Rak

(Mk 9:2-13; Lk 9:28-36)

1 Buk nemadvahi-bevidek-ti ya ggovek, log Yesu ḱo Pita geYakobus luho ari Jon bederaḱ ḱedu ading ti, beyö ya denedo.

2 Lob delë bë Yesu navi agga ngwë raḱ, bemala netum nebë hes, geyi tob veroo meris nebë davës.

3 Lob delë Moses lu Elia detoḱ yam medenevengwëng ving yi.

4 Pita lë lob nër vu Yesu bë, “Mehöböp, he nado mehalë ngaa sënë om mëm nivesa rot. Bë ahëm

geving, og sedev numeng löö gëp sënë, ti vu hong, ngwë vu Moses, gengwë vu Elia.”

⁵ Nahën nevwengwëng, log beggob veroo ti yam bom Yesu lööho, log gagek ti yam lok beggob ayo nebë, “Sa Nalug yik sënë, sën sahëg neving yi los halë yi nivesa lo. Ham gwebë nengamin vu yi!”

⁶ Yi hur maluh dengo sënë, lob deggöneng bedepetev beyuj ya dob.

⁷ Lok Yesu yam vu sir bebë nema rak sir genër bë, “Ham su göneng rë, ham kwedi jak!”

⁸ Lob devër malaj rak rëk su denelë mehöti ving rë, gak yik Yesu yö timu nare.

⁹ Sir vu kedu menahën deneluk medeneyah, lob Yesu nër niwëek vu sir bë, “Ngaa sën ham lë agi, og ham su na nanër vu mehö la. Rot bemëm Mehönon Nalu kedi jak nah gökin gëp bedub rë, lok mëm.”

¹⁰ Lom yi hur maluh delok tepëk in yi bë, “Lok nebë va sën alam-horek-yi denenër bë Elia rëk nom namugin lo?”

¹¹ Lok mëm tatekin yah vu sir bë, “Yönon, Elia rëk nom namugin besemu ngaa pin rë.

¹² Rëk mu sa nanër vu ham nabë Elia yam ggovek ya, rëk alam su derak ni rë, gedevong paya vu yi yoh vu yö kwaj. Gerëk debo vanë vu Mehönon Nalu nabë saga geving.”

¹³ Yesu nër nebë sënë, lob yi hur maluh derak ni bë nenër Mehö-neripek-alam Jon vu sir.

Yesu Vong Hurmahen Ti Los Memö Benivesa Rak

(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43)

¹⁴ Lok yah to detök vu alam yu böpata, lob mehöti verup vu Yesu beyun lus vu yi,

15 genër bë, “Mehöböp! Kwam gevongin sa nalug. Bado nevong yi benavi nipaya rak rot. Nevesi yi rak nengwah los nevës bël beron ngahisekë.

16 Lob sa haço yam vu hong hur maluh lo rëk su deyoh vu bë degevong benivesa jak rë.”

17 Lob Yesu nër yah vu yi bë, “Oo, ham alam dahis! Ham su vong ving rë! Sëk medo buk va la geving ham-a? Gesëk medo kerë ham maggin noh vu kwev va la geving-a? Maam ham gweço hurmahen nam vu sa rë!”

18 Lob Yesu petupek rak memö, lob lëein hurmahen geto meya, log bado maya in yi pevis.

19 Lok Yesu losho yi hur maluh meris yö denedo, lob delok tepëk vu yi bë, “Nebë va sën he su ayoh vu bë getii memö sënë geto mena rë-ë?”

20 Rëk Yesu nër vu sir bë, “Ham su nevong ving niwëek rë, om sën ham su yoh vu rë! Kë! Sa nanër vu ham yönon nabë: Bë ham vongvingsën mahen teka mu nabë mastet* gahis, og ham rëk nanër vu kedu sënë nabë ‘Kwedi jak megena sagu!’, og rëk na. Bë ham gwevong geving yönon, og ham yoh vu bë rëk gwevong ngaa pin.

21 [Su aggata ngwë neggëp in bë hil getii memö nabë sënë geto dena rë. Gaç hil ayed gërin nos gehil najom jak mu og mëm.]”

Yesu Nër Gagek Netu Luu Bë Rëk Nadiik Gekedi Jak Gökin

(Mk 9:30-32; Lk 9:43-45)

22 Yah denedo Galilea lob buk ti lob Yesu nër vu yi hur maluh bë, “Rëk debo Mehönon Nalu dok na mehönon nemaj.

²³ Lob rëḵ dengis yi menadiik, loḵ buk natu löö lob kedi jaḵ nah gökin.” Lob yi hur maluh ayoj maggin rot.

Yesu Bago Takës-dub-vabuung-yi

²⁴ Lob ya deverup Kapernaum, galam sën deneko takës-dub-vabuung-böp-yi lo ya deverup vu Pita bedeloḵ tepëḵ vu yi bë, “Maḵ ham tatovaha netung takës-dub-vabuung-yi ving-a?”

²⁵ Lob Pita yoḡek bë, “Ëë-ë, netung lo!” Log loḵ ya beggang ayo, loḵ Yesu tum loḵ tepëḵ in yi mugin bë, “Simon! Kwam nevo bë? Alam-los-bengöj vu dob sënë, deneko takës-kupek-yi los deneko vu mehönön tena? Maḵ yö deneko vu hir alam, ma deneko vu alam-yu-ngwë?”

²⁶ Lob Pita nër yah bë, “Deneko vu alam-yu-ngwë!” Lom Yesu nër bë, “Nebë saga, om hir alam su degetë takës gegëp!

²⁷ Rëḵ mu alu su gevong bahëj sengën. Om gena geseyu gwaak gëp ngaggee nenga, lob gël ti sën rëḵ berup namugin begweḵo jaḵ lo, og gebasuh avi lob rëḵ genatök vu monë ti dok. Lob mëm gwëḵo monë saga megena gwetë natu alu hed takës.”

18

Re Böp Vu Anutu-yi-nyëḡ-a?

(Mk 9:33-37; Lk 9:46-48)

¹ Vu buk saga Yesu yi hur maluh ya deverup vu yi bedeloḵ tepëḵ in yi bë, “Mehö re tu muginsën vu Nyëḡ-yageḵ-yi kesuu alam pin-a?”

² Lob Yesu ḵo hurmahen ti yam bevarah loḵ malaj,

³ genër vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë: Bë ham su gwërin ham gedahun ham nabë hurmahen nebë sënë rë, og ham su yoh vu bë rëk dok na Nyëg-yagek-yi rë.

⁴ Mehöti bë dahun yi rot nabë hurmahen sënë, og rëk natu muginsën vu Nyëg-yagek-yi kesuu alam pin.

⁵ Log mehöti bë kwa bo sa bedok vu hurmahen nabë sënë ti, og sagak loḵ vu sa.”

Ngaa Nipaya Sën Nevong Paya Vu Mehönon Besu Denevong Ving Rë

(Mk 9:42-48; Lk 17:1-2)

⁶ “Gak bë mehöti geli sa alam sën ayoj neya timu vu sa mahen teka mu lo ti, begevong ngaa nipaya, og rëk geko nyëvewen böpata rot vu tamusën, gak nabë deseyu gelöng böpata dok kwa gedegetë duk na loo vuheng namugin bemala nama, og mëm nivesa, in su kepë mehönon la.

⁷ Gëp in alam vu dob sënë in ngaa nipaya neggëp merëk kepë sir. Yönon! Ngaa nipaya rëk berup, rëk mu gëp in alam sën denekepë mehönon ngwë rak ngaa nipaya lo.

⁸ Lob nabë nemam ma vaham bë gevong bengaa nipaya kepë hong, og maam kwetöv megwetë na. Geyik nemam vahi timu ma vaham vahi timu, in mëm gemedo malam-tumsën degwata. In rëk nemam luu gevaham luu lob degetë hong dok na nengwah sën netum yoh vu buk los rangah lo.

⁹ Log nabë malam gahis vahi bë gevong bengaa nipaya kepë hong, og maam geselupek vër begwetë na. Geyik malam vahi mu medo in mëm gemedo malam-tumsën degwata. In rëk malam

gahis luu lom degetë hong dok na nengwah sën neggëp Nyëg-nengwah-yi lo.”

Gagek Peggirinsën Raḱ Sipsip Ti Mala Ma
(Lk 15:1-7)

¹⁰ “Ham gwegin ham! In rëḱ ham gwekuung nabë hurmahen maluh los avëh nebë sënë sir ngaa meris. Ma! Sa nanër vu ham nabë hir angër vu yagek sën denegin sir lo vare denelë Amag sën nedo yagek lo yoh vu buk.

¹¹ [In Mehönon Nalu luḱ yam in bë geḱo alam malaj masën nah gökin.]

¹² Ham kwamin bo rë. Bë mehöti yi sipsip 100, lob bë ti mala nama, og rëḱ na sero ma rëḱ nama? Gaḱ rëḱ gevu 99 bedebare ḱedu gena sero ti sën mala ma lo.

¹³ Sa nanër vu ham yönon nabë: Bë natök vu sipsip ti saga, og rëḱ kwa vesa in rot kesuu sën kwa vesa in 99 lo.

¹⁴ Nebë sënë, om ham Amamin vu yagek nilël bë hurmahen nebë sënë ti su mala nama.”

Yesu Nër Gagek Raḱ Sën Hil Gango Arid Hir Ngaa Nipaya Degwa Lo
(Lk 17:3)

¹⁵ “Bë arim gevong ngaa nipaya vu hong, og ngo ti gena genanër yi nipaya tato vu yi rë. Lob nabë gengo ayem, og saga nebë geḱo yi yom vu hong.

¹⁶ Rëḱ nabë su ngo ayem rë, og gweḱo mehöti ma mehö luu geving bemelöö nah dok ti in meluu ma melöö nanër gagek rangah, og mëm ham rëḱ semu.

¹⁷ Rëḱ nabë su ngo melöö ayemin rë, og genanër vu sa alam pin. Rëḱ nabë su gengo sa alam ayej

geving rë, og ham gwelë yi nabë yi alam-yu-ngwë ti, meyi mehö-neko-takës*.

18 Sa nanër vu ham yönon nabë ngaa sën ham nanërin vu dob lo, og rëk Anutu nanërin gëp yagek geving. Gengaa pin sën ham ngogekin vu dob lo, og Anutu rëk ngogekin gëp yagek geving.

19 Log sa nanër vu ham yönon gökin nabë: Bë ham mehö luu ayoj timu in ngaa ti vu dob sënë beluhu deketag in vu Amag, og Amag sën nedo yagek lo, rëk gevong banon jak.

20 Kë, log nabë mehö luu ma mehö löö kwaj bo sarëg bedengupin sir doḱ ti, og sëḱ nam medo geving sir.”

Gagek Peggirinsën Raḱ Hur Sën Su Nevo Loḱ Monë Nyëvewen Rë

21 Loḱ buk saga Pita ya verup vu Yesu benër vu yi bë, “Mehöböp, arig gevong nipaya beron va la vu sa loḱ mëm sa dahun yi ngaa nipaya na? Maḱ noh vu beron nemadvahi-bevidek-luu-a?”

22 Loḱ Yesu nër yah vu yi bë, “Sa su rëḱ nanër vu hong nabë beron nemadvahi-bevidek-luu mu rë. Gaḱ sa nanër vu hong nabë gedahun yi ngaa nipaya na noh vu 70 natu beron nemadvahi-vidék-luu.” (Nër bë sënë in bë tato nabë hil dahun mehönon hir ngaa nipaya sën denevong vu hil lo pin na.)

23 Log nër ving bë, “Sën Nyëg-yagek-yi anon jak lo, og yik nebë mehö-los-bengö ti vongin bë yi hur debo doḱ nah yi monë.

24 Lob deḱo ti ya verup vu yi, geyi nyëvewen böpata rot yoh vu 10 milion kina.

25 Rëk yi monë su yoh vu bë bo dok rë. Lob mehö-los-bengö nër bë mehö la debago mehö sënë losho venë lo nalu lo, geyi ngaa pin, bedenatu hur-huk-meris-yi in dok nah yi nyëvewen böpata sënë.

26 Lob yi hur maluh saga petev meneggëp loḵ vaha gesu bë, 'Genakööḵ rë, rëḵ mëm sëḵ bo dok nah hong monë!'

27 Lob ala kwa vongin yi, benër bë ggovek gesu bo dok nah, log vong yi yah.

28 Lob hur maluh sënë to meya dobnë, lob töḵ rak hur maluh ngwë sën vo yi monë yik mahen mu vu wirek yoh vu K100 benyëvewen nahën neggëp vu yi lo. Lob jom yi ahon niwëëk begibek nema loḵ kwa genër bë, 'Gebo dok nah sa monë!'

29 Lob hur maluh ngwë sënë petev meneggëp loḵ vaha geketag vu yi bë, 'Genakööḵ rë, rëḵ mëm sëḵ bo dok nah hong monë!'

30 Rëḵ su ngo aye rë, getung yi ya karabus in bë mëm bo dok yi nyëvewen rë, lob mëm degeḵo yi vër.

31 Hur maluh vahi delë ngaa sënë, lom ayoj maggin rot, lob ya denër gagek sënë pin rangah vu alaj.

32 Lob alaj tahi yi hur maluh saga yah benër vu yi bë, 'Hong hur nipaya! Muginsën gesu vu sa, lob sa dahun hong nyëvewen böpata saga ya meris.

33 Sa kwag vongin hong, rëḵ su kwam vongin hur maluh ngwë saga rë in-a?'

34 Lob ala ahë sengën, lom tung yi loḵ ya karabus in debo maggin vu yi bemedo, bemëm bo dok nah yi nyëvewen böpata saga los dahis lob mëm.

35 Om nabë ham su dahun arimin hir ngaa nipaya na yönon rë, og Amag sën nedo yagek lo rëḵ

gevong nabë sënë vu ham.”

19

*Yesu Nër Gagek Raḵ Sën Maluh Los Veněj Den-
evepul Sir Lo*

(Mk 10:1-12; Lk 16:18)

¹ Yesu nër gagek pin sënë ggovek, log vuu distrik Galilea geya los distrik Yudea hir dob sën neggëp bël Yordan vahi yi.

² Lob alam ngahiseḵë detamuin yi bedeya sagu, lob vong behir niraxsën nemaya benijvesa neraḵ.

³ Lob alam Parisai* la deyam vu yi bedeloḵ tepëḵ bedeseggi yi bë, “Yoh vu bë mehöti bepul venë jaḵ gagek meris meris mahen ti ma ma?”

⁴ Lob Yesu nër yah bë, “Maḵ ham su tevin gagek sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo rë? Gagek sënë nebë Anutu tung mehönon vu nyëdahis, og tung mehönon maluh los avëh!

⁵ Log nër bë, ‘Nebë saga om maluh rëḵ gevuu ama lu ata, log geḵo venë, lob luho denatu anon timu’!

⁶ Om luho su rëḵ nabë luho luo gökin rë, gaḵ luho detu anon timu. Om ngaa sën Anutu duu ahon ggovek ya lo, og mehönon su debepul.”

⁷ Lob alam Parisai* denër vu yi bë, “Log nebë va sën Moses vo horek vu hil benër bë mehönon dekevu ḵapiya-vepulsën-yi bedebo vu veněj gedejuuk sir na-ë?”

⁸ Loḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Ham ayomin nigogoh om sën Moses yogekin bë ham bepul venëmin nah. Rëḵ su nebë saga vu nyëdahis rë.

⁹ Om sa nanër vu ham nabë: Bë mehöti venë su vong baggëb rë, rëk regga vuu yi geḱo avëh ngwë, og mehö saga vong baggëb.”

¹⁰ Lob yi hur maluh denër bë, “Bë ngaa nabë sënë gëp vu maluh los venëj, og maam mehönon su degeḱo sir.”

¹¹ Lob nër yah vu sir bë, “Alam pin su deyoh vu bë degevong noh vu gägek sën denatu timu agi rë, gaḱ alam vahi sën Anutu duu sir niwëëk revuh ti lo, og sir saga mu sën deyoh vu bë desepa doḱ.

¹² Alam aggagga su deyoh vu bë rëk degeḱo avëh rë. In mehö la og ataj yö ḱo sir nebë saga. Log alam denevong paya vu mehö la besu deneko avëh rë. Log alam la kwaj nevo Nyëg-yägek-yi, lob ayoj ni nelël bë su degeḱo venëj. Mehöti yoh vu bë gevong noh vu gägek sënë og gevong.”

*Yesu Jom Raḱ Hurmahen
(Mk 10:13-16; Lk 18:15-17)*

¹³ Lob alam deḱo hurmahen la medeya vu Yesu in bë gebë nema jaḱ sir genajom jaḱ sir. Rëk yi hur maluh deruuk lo sho ataj.

¹⁴ Loḱ Yesu nër bë, “Ham gwevong hurmahen denam vu sa. Ham su gwërin sir, in alam sën ayoj neyam timu vu sa nebë hurmahen, og alam Nyëg-yägek-yi sir.”

¹⁵ Log bë nema raḱ sir log ya raḱ.

*Mehö Magëm Ti Yi Kupeḱ Ngahiseḱë
(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)*

¹⁶ Lob mehö magëm ti ya verup vu Yesu beloḱ tepëḱ vu yi bë, “Tatovaha! Mëm sa gevong va ti nivesa in mëm sa medo malag tumsën degwata los degwata?”

17 Lob Yesu nër yah vu yi bë, “Gelok tepëk in sa in ngaa nivesa in va? Yik Mehö timu nedo beyi mehö nivesa! Kwam nevo bë gemedo malam-tumsën, og gesepa dok Anutu yi horek pin!”

18 Rëk lok tepëk yah ggökin bë, “Horek tena?” Lom Yesu nër yah vu bë, “Horek nebë sënë: Su gengis mehönon medenadiik! Su gwevong baggëb! Su gegodek ngaa! Su genanër gägek kuungsën jak mehö ngwë!”

19 Gegurek amam lu atam babuj! Log ahëm geving alam sën denedo dus vu hong lo nabë sën ngo ahëm neving hong!”

20 Lob mehö magëm sënë nër yah vu yi bë, “Sa nesepa lok horek pin sënë ggevek ya. Rëk mu sa gevong va ngwë geving-a?”

21 Lob Yesu nër vu bë, “Bë genatu mehö yohvu, og gwevong hong kupek pin balam debago, lob gebo monë sën gwëko jak hong ngaa pin lo vu alam sën denerak vu in ngaa lo, log mëm genam getamuin sa, gemëm hong kupek nivesa rëk gëp vu yagek.”

22 Rëk mehö magëm ngo gägek sënë, lob ya los ayo maggin rot, in yi kupek ngahisekë rot.

23 Lob Yesu nër vu yi hur maluh bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë mehö-los-bengö-ggoreksën bë dok na Nyëg-yagek-yi, og rëk bimengin rot.

24 Sa nanër gökin vu ham nabë kamer ti bë gurek na rurek len, og yik huk böpata rot, rëk mu nabë mehö-los-bengö-ggoreksën gevongin nabë dok na Anutu yi nyëg, og sagak huk böpata rot kesuu.”

25 Lom yi hur maluh dengo gägek sënë lom delëk

bedenër bē, “Om maḵ re yoh vu bē rēḵ medo mala-tumsēn degwata?”

²⁶ Lob Yesu gēt sir genēr vu sir bē, “Mehōnon su deyoh vu bē degevong beyō demedo malaj-tumsēn rē, gaḵ Anutu yō yoh vu bē gevong be-demedo malaj-tumsēn. In Anutu yoh vu bē gevong ngāa pin.”

²⁷ Nēr bē sēnē lob Pita nēr yah vu bē, “Gwelē! He hevuu he ngāa pin ya gehe yam medo nesepa hong, om he rēḵ gaḵo va nivesa jaḵ sēnē?”

²⁸ Lob mēm Yesu nēr vu sir bē, “Sa nanēr vu ham yōnon nabē vu Buk-tumusēn gengāa pin pekwē yi natu mewis, geMehōnon Nalu jaḵ medo mehō-los-bengō yi sēa malangeri belos arē, og mēm vu buk saga ham sēn netamuin sa agi rēḵ jaḵ medo sēa-los-arēj nemadluho-bevidek-luu geving sa. Lob ham rēḵ gwengo alam Israel degwaj nemadluho-bevidek-luu hir gāgek.

²⁹ Log alam pin sēn kwaj nevo sarēg bedene-vuu hir beggang, ma arij, ma avēhnōj, ma amaj, ma ataj, ma naluj, ma hir dob lo, og rēḵ degeḵo nyēvewen mehōdahis jaḵ gēp alam nemadvahi dok nah sēnē, log demedo malaj-tumsēn degwata los degwata.

³⁰ Rēḵ mu alam ngahijsekē vu muginsēn rēḵ nom denatu alam tamusēn, log alam ngahijsekē vu tamusēn rēḵ nah denatu alam muginsēn.”

20

Gāgek Peggirinsēn Raḵ Mehō Nebago Yi Hur-huk-yi Lo

1 “Kè”! Sèn Nyëg-yagek-yi anon jak lo, og yik nebë mehöti sèn kedi rak loḵ monbuk anon meya nesero alam in degevong huk in yi wain.

2 Lob vengwëng ving hur la, bedeyogekin bë degeḵo kina ti dok buk saga og ggovek, log mëm vong sir medeya denevong yi huk wain.

3 Loḵ yah verup loḵ 9 krök, lob læ alam la gedenare meris mu rak telig, in huk main sir.

4 Lob nër vu sir bë, ‘Ham na gwevong sa huk wain geving, log sëḵ bago ham nivesa.’ Lob deya huk.

5 Log hes vuheng rak 12 krök los 3 krök, lob yah to bevong nebë sënë ggökin.

6 Log 5 krök sehuksën, lob yah to belë bë alam la denare, lob nër vu sir bë, ‘Ham nare sënë yoh vu hes mala pin in va?’

7 Loḵ denër yah bë, ‘Huk main he!’ Lob nër bë, ‘Om ham na gwevong sa huk wain geving!’

8 Lob buk loḵ, lob huk wain ala nër vu mehö sèn negin alam huk yi lo bë, ‘Getahi hur nam begebago sir. Gebago gëp alam sèn deyam huk tamusën lo, bena natök na alam sèn deyam mugin lo!’

9 Lob alam sèn deneya huk rak 5 krök sehuksën lo denare yam, besir ti ti denëḵo monë kina ti ti.

10 Galam sèn deyam huk muginsën lo denare yam, gekwaj nevo bë rëḵ degeḵo monë ngahiseḵë rot. Rëḵ ma! Yik denëḵo kina ti ti nebë saga ving.

11 Deḵo monë, rëḵ mu devong ayej nipaya vu huk ala medenër bë,

12 ‘Alam sënë deyam tamusën, bedevong huk sehuksën mu, rëḵ gebago sir nebë he. Gaḵ he nehevong huk böpata hes ading rot, behes negga he rot.’

¹³ Denenër nebë sënë, lob nër yah vu sir ti bë, ‘Sa mehö-e! Sa su hevong nipaya vu ham rë! Hil ajoo gägek mugin bë sək bago hong jak monë kina ti,

¹⁴ om gweko hong monë begena. Monë sën sevo vu hong lo, og sa bë gevong vu alam tamusën geving nabë saga.

¹⁵ Bë sa gevong ngaa ti jak sengo sa monë sënë, og mak sënë su yoh vu rë? Sa hevong nivesa rək ahëm nevongin sënë in va?’

¹⁶ Om alam vu tamusën rək nah denatu alam muginsën galam vu muginsën rək nom denatu alam tamusën nabë saga.”

*Yesu Nër Gägek Netu Beron Löö Bë Rək Nadiik
Gekedi Jak Nah Gökin*

(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)

¹⁷ Lob Yesu neya in bë na Yerusalem, lob yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu desepa yi medeneya ving. Nahën denetetuu aggata medeneya, lob Yesu ko sir yah nenga menër vu sir bë,

¹⁸ “Ham ngo? Gwëbeng hil narak menaya Yerusalem, lob rək degetung Mehönon Nalu dok na alam-deneko-seriveng hir ggev lo los alam-horek-yi lo nemaj. Lob rək denanër gägek venuh nabë dengis yi nadiik.

¹⁹ Log rək debo yi dok na alam dahis nemaj, in denanër gägek pelësën jak yi los debeek yi gedengis brëm na yi betii kelepeko*. Gebuk natu löö loḷ kedi jak nah gökin.”

*Sebedi Venë Ko Nalu Luho Beya Vu Yesu
(Mk 10:35-45)*

²⁰ Lob Sebedi venë ko nalu luho sepa beya vu Yesu, lom petev meneggëp loḵ vaha in bë ketag ngaa ti vu.

²¹ Lob Yesu nër vu yi bë, “Geyam in va?” Lob nër yah vu bë, “Genanër nabë sa nalug luho denatu hong gadu gëp hong Nyëg. Ngwë medo gëp nemam vesa gengwë medo gëp nemam kěj.”

²² Nër bë sënë, loḵ Yesu nër yah vu nalu luho bë, “Melu su raḵ ngaa sën melu nekwetaḡ in vu sa agi ni rë. Ma melu yoh vu bë melu rëḵ nanum dok kap* sën sëḵ nanum dok lo?” Rëḵ luho denër yah bë, “Alu ayoh vu!”

²³ Lob Yesu nër vu luho bë, “Yönon, melu rëḵ nanum dok sa kap! Rëḵ mu mehö sën rëḵ medo gëp sa nemaḡ vesa gemehö sën rëḵ medo gëp sa nemaḡ kěj lo, og su neggëp vu sa rë. Gaḵ alam sën Amaḡ yö ggooin sir raḵ lo, sën rëḵ demedo dok.”

²⁴ Lob sir nemadluho dengo luho hir gagek sënë, lob ahëj sengën vu luho ari.

²⁵ Rëḵ Yesu supin sir yam benër vu sir bë, “Ham raḵ ni! Alam dahis hir alam sën denegin sir lo, og deneko sir raḵ vu hir alam. Gehir alam böp denedeginengin hir alam raḵ horek ngahi.

²⁶ Rëḵ mu ham, og ham su gwevong nabë saga! Gaḵ mehöti bë gevongin nabë natu ham mehö böp ti, og gevong ngaa nabë sën tu ham hur in dok vu ham.

²⁷ Log bë mehöti gevongin nabë natu ham mehö muginsën ti, og gevong ngaa nabë sën yi mehö meris lo begevong huk nyëmasën vu ham. In Mehönon Nalu yik nebë saga.

²⁸ Su yam in bë alam degevong huk vu yi rë. Gaḵ yam in bë gevong huk vu mehönon genadiik dok

nah alam ngahisekë bej in geko sir nah vu Anutu.”

*Yesu Ro Kenod Luu Malaj Betum Yah
(Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)*

²⁹ Log dekedi vu Yeriko bedeya lob alam ngahisekë detamuin Yesu.

³⁰ Lob mehö mala kenod luu denedo loḵ aggata nenga. Luho denḡo ḡagek bë Yesu to neyam, lob luho detahi niwëëk bë, “Mehöböp, Davit* yi Mewis hong! Kwam gevongin aluu!”

³¹ Lob alam saga depetupek rak luho bë luho ayej nama, rëḵ ma geluho pasang detahi böpata rot bë, “Mehöböp! Davit* yi Mewis hong! Kwam gevongin aluu!”

³² Lob Yesu nare betahi luho benër bë, “Melu vongin bë sa gevong va vu meluu-a?”

³³ Lob luho denër yah vu bë, “Mehöböp, alu hevong in bë gwevong balu malamin nivesa jak nah.”

³⁴ Lob Yesu kwa vongin luho mebë nema rak luho malaj, lob pevis beluho malaj tum medelë nyëḡ ggökin, geluho detamuin yi bedeya.

21

*Yesu Loḵ Ya Yerusalem Nebë Mehö Los Bengö Ti
(Mk 11:1-11; Lk 19:28-38; Jn 12:12-19)*

¹ Ya deverup dus rak Yerusalem, lob detök ya Betpage vu Kedu Kele-oliv. Lob Yesu vong hur maluh luu deya,

² log nër vu luho bë, “Melu doḵ na beggang-bu ti sën melu malamin neya agu, lob pevis bemelu rëḵ gwelë dogi ti gedeseyu menare genalu nare ving. Lob melu kwevelekin begweḵo luho nom vu sa.

³ Lob nabë mehöti nanër gagek jak meluu, og melu nanër nabë Mehöböp bë jak mena. Lob rëk gevong luho nam pevis.”

⁴ Vong ngaa sënë in gagek sën mehö-nenër-gagek-rangahsën nër lo anon jak nabë:

⁵ “Ham nanër vu nyëg Sion* yi alam nabë sënë:

‘Ham gwelë ham mehö-los-bengö neyök vu ham.

Yi mehö mala yes ti, lob rak nedo dogi beneyam.

Rak nedo dogi-kupek-yi nalu ti beneyök.’ ”

⁶ Lob hur maluh luho ya devong yoh vu sën Yesu nër vu luho lo.

⁷ Luho deko dogi ata ving nalu, lob delah hir röpröp ayöong yi rak ya dogi luho demij, beYesu rak nedo.

⁸ Galam ngahisekë dekah hir röpröp ayöong yi bedevah neggëp aggata. Log la denesap kapah medenebë neggëp aggata ving.

⁹ Lob alam vahi sën denemugin gevahi sën dene-tamuin yi lo denepisekin medenetahi bë:

“Hosana, Oo Davit* Nalu!

Anutu gevong semusemu vu mehö sën neyam los Mehöböp niwëek!

Hil gaço Anutu arë jak na vavunë rot!”

¹⁰ Mëm Yesu lok ya Yerusalem, lob alam pin detahi bedevong nyëg dedun rak log sir vahi denelok tepëk vu sir bë, “Mehö re sënë?”

¹¹ Lob alam sën deneya ving yi lo denër yah bë, “Mehö-nenër-gagek-rangahsën Yesu vu Nasaret ggëp distrik Galilea!”

*Yesu Tii Alam Sën Denebago Ngaa Lok Dub Ayo
(Mk 11:15-19; Lk 19:45-48; Jn 2:13-22)*

12 Lob Yesu loḵ ya dub-vabuung-böp ayo betii alam pin sën denedo loḵ medenebago ngaa los alam sën denetung ngaa in mehö ngwë bago lo. Log keyoveḵin tevor pin sën denepekwë* monë rak lo ving alam sën denetung nuung lo hir sëa.

13 Log nër vu sir bë, “Gageḵ neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë, ‘Sa beggang og rëḵ denanër nabë beggang jom-raksën-yi. Rëḵ ham vong beyah tu alam hodeḵ bej waak vunsën rak.’ ”

14 Yesu nedo loḵ dub-vabuung-böp lob vong alam malaj ḵenod la gevahaj nipaya la, benijvesa rak.

15 Alam-deneḵo-seriveng hir ggev los alam-horek-yi ahëj sengën rak in delë bë nevong ngaa böp böp nebë saga, log denḵo hurmahen bë denepiseḵin loḵ dub ayo nebë, “Hosana vu Davit* yi Mewis!” lob denër vu yi bë,

16 “Maḵ su gengo gageḵ sën denenër-ë rë?” Loḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Ëë-ë, sa hango! Gaḵ ham su tevin gageḵ sën neggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo rë? Nebë:

‘Getahu hurmahen sën nahën denevengwëng paya paya los sën ataj nahën denevo rur vu sir lo,
gedegeḵo arëm jaḵ niröp anon.’ ”

17 Log vuu sir geto meya beyah Betania beya neggëp sagu.

Yesu Nër Lob Kele Pik Meran Ya
(Mk 11:12-14, 20-24)*

18 Heng to, lob Yesu kedi meyah nyëḵ böp lob diikahë,

19 lob lë kele pik* ti nare loḵ aggata nenga beya in, rëḵ anon ma geris meris. Lob nër vu kele pik* sënë bë, “Su gëngis anom gökin genama na veröḵ yi!” Lob pevis beḵele pik* lo meran ya.

20 Yi hur maluh delë nebë sënë, lob delëḵ beḵenuj ya gedenër bë, “Nebë va sën kele pik* meran ya pevis-ë?”

21 Loḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Sa nanër vu ham yönon nabë: Bë ham gwevong geving anon, geham su kwamin luu luu rë, og rëḵ ham gwevong ngaa nabë sën sa hevong vu kele pik* agi. Lob ham su rëḵ gwevong sënë mu rë. Gaḵ bë ham nanër vu ḵedu sagu nabë, ‘Kwedi gwetë hong duḵ na loo vuheng!’ og rëḵ anon jaḵ.

22 Log bë ham gwevong geving benajom jaḵ in ngaa ti, og ngaa pin sën ham nekwetag in bë gwëḵo lo, og saga ham rëḵ gwëḵo.”

Alam Yuda Deloḵ Tepëḵin Yesu Bë Re Ggoin Yi Rak

(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)

23 Log Yesu loḵ ya dub-vabuung-böp betateḵin gageḵ vu alam. Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev los Israel hir alam teta deverup vu yi bedenër bë, “Re vo niwëëḵ vu hong benër bë gwevong huk nabë sënë? Re ggoin hong raḵ-a?”

24 Loḵ Yesu nër yah vu sir bë, “Kë”, om sa bë doḵ tepëḵ in gageḵ ti nöḵ vu ham rë, loḵ nabë ham nanër nom, og mëm sëḵ nanër mehö sën ggoin sa raḵ in bë sa gevong huk agi nöḵ vu ham.

25 Sën Mehö-neripeḵ-alam Jon neripeḵ alam lo, og maḵ degwa vu tena? Maḵ yam vu yaḵek ma sepa loḵ mehönon vu dob kwaj?” Lob tum yah denesap

sir raḵ medenenēr bē, “Bē hil nanēr nabē yam vu yageḵ, og rēḵ doḵ tepēḵ nom vu hil nabē, ‘Rēḵ nebē va sēn ham su vong ving yi rē-ē?’

²⁶ Log nabē hil nanēr nabē sepa loḵ mehōnon vu dob kwaj, og hil rēḵ agōnengin alam sēn denare-ē. In sir pin kwaj nevo Jon bē yi mehō-nenēr-gageḵ-rangahsēn ti yōnon.”

²⁷ Lob denēr yah vu Yesu bē, “He dugin degwa-o!” Lob Yesu nēr yah vu sir bē, “Nebē saga, om sa su rēḵ nanēr mehō sēn ggooin sa raḵ lo vu ham rē!”

Yesu Tahu Alam Yu Luu Raḵ Hurmahen Luu

²⁸ “Rēḵ ham kwamin vo bē? Mehōti nalu luu denedo, lob ya vu nalu aguu benēr vu bē, ‘Nalug-e, pehi sēnē gena gwevong sa huk wain!’

²⁹ Loḵ nalu nēr yah vu bē, ‘Sa niḡ lēl!’ Loḵ yom ggērīn ayo geya mevong huk wain.

³⁰ Log yiḵ ama ya menēr vu nalu amon nebē saga, lob yogek bē ‘Ēē, amag! Sēḵ na!’ Rēḵ su ya rē.

³¹ Lom nalu ngwē tena sēn ngo ama aye?” Rēḵ denēr yah bē, “Nalu aguu!” Lob Yesu nēr yah vu sir bē, “Om sa nanēr vu ham yōnon nabē alam-deneḵo-takēs* losho avēh baggēb denevong ving bedeneloḵ ya Anutu yi Nyēḡ in ham.

³² In Mehō-neripek-alam Jon yam betateḵin ag-gata nirōpsēn vu ham, rēḵ ham su vong ving yi rē. Gaḵ alam-deneḵo-takēs* gavēh baggēb lo yō denevong ving yi. Beham lē sir ggovek ya, rēḵ ma geham su wērīn ham bevong ving yi rē.”

Yesu Nēr Gageḵ Peggirinsēn Raḵ Alam Nij Paya Denegin Huk Wain

(Mk 12:1-12; Lk 20:9-19)

33 “Ham gwengo gagek peggirinsën ngwë agi rë! Mehöti los yi dob böpata bevaroh huk wain bengö ti. Gejegelin gelöng netu heek beggërin, gesemu nyëg gelev asoreng ti in denapip wain anon dok, belev beggang ading ti sën debare jak medemalajin huk wain lo ving. Lob vo huk sënë loḵ ya mehö la nemaj in bë degegin ganon vahi natu yi yi gevahi natu hej, log tah yi ya nyëg ngwë.

34 Gebuk sën wain anon nemoneḵ lo dus raḵ, lob vong yi hur la deya vu alam sën denegin huk lo in bë degeḵo yi wain anon vahi.

35 Rëḵ alam sën denegin huk lo dejom yi hur lo ahon bedeneveek la, gedenesis la medenediik, gedenetengwa la raḵ gelöng.

36 Loḵ huk ala vong hur la deyah ggökin. Vong alam ngahiseḵë kesuu sën vong ya mugin lo, rëḵ alam sën denegin yi huk lo yik devong nebë saga vu sir ving.

37 Log vong nalu ya vu sir raḵ neggëp hus. In kwa nevo bë, ‘Rëḵ degurek babu!’

38 Rëḵ alam sën denegin huk wain lo delë nalu lob yö denër vu sir bë, ‘Mehö sënë rëḵ dok nah ama ben vu tamusën begeḵo yi ngaa pin. Om ham-o! Hil angis yi benadiik log mëm yi huk sënë natu hil ngaa!’

39 Lob dejom ahon mederot yi yah dobnë, gedesis mediik.”

40 Lom Yesu loḵ tepëḵ bë, “Om ham kwamin nevo bë? Nahub rëḵ huk wain ala nam, og rëḵ gevong nabë va vu alam sën denegin yi huk lo?”

41 Lob denër yah vu yi bë, “Rëḵ ngis alam nij paya sënë beyuj kataḵ jak. Gerëḵ bo huk wain saga vu

alam mewis la bedegegin, rëk mëm buk sën dejur anon lo, og mëm debo vahi vu yi!”

⁴² Lob Yesu nër vu sir bë, “Mağ ham su tevin gägek sën neggëp loğ Anutu-yi-kapiya lo rë? Nebë: ‘Alam sën denelev beggang lo, nij lëlin gelöng ti sënë.

Rëk mu sënë netu gelöng niwëek beggang nyëketu-yi.

Mehöböp vong sënë lob he halë bë nivesa rot.’

⁴³ Om sa nanër vu ham nabë rëk Anutu geço yi Nyëg vër in ham, gebo vu alam sën degevong banon jağ lo.

⁴⁴ [Lob mehöti bë bës bengis yi jağ gelöng sënë, og rëk metes jağ. Ma bë gelöng sënë geto mejağ gëp mehöti, og rëk katağ jağ.]”

⁴⁵ Alam-deneğö-seriveng hir ggev los alam Parisai* dengo gägek peggirinsën sën Yesu nër agi, lob derak ni bë nenër rak sir.

⁴⁶ Lob bë denajom yi ahon, rëk deneggönengin alam sën yam denare lo in kwaj nevo Yesu bë yi mehö-nenër-gägek-rangahsën ti.

22

Gägek Peggirinsën Rak Nos Sën Maluh Ti Lu Venë Denejom Nemaj Mewis
(Lk 14:15-24)

¹ Log Yesu nër gägek peggirinsën ngwë ggökin bë:

² “Sën Nyëg-yägek-yi anon jağ lo, og yik nebë sën mehö-los-bengö ti bë getung avëh na vu nalu, lob vong nos böpata.

³ Wirek vong dik ya in alam la in bë denam dega nos sën nalu lu venë rëk denajom nemaj lo, lob loğ

buk sën bë dega nos lo, lob vong yi hur la yah denër vu sir. Rëk su deyam rë, genij nelël medenedo.

⁴ Lob vong hur la yah ggökin genër vu sir bë, ‘Ham na vu alam sën sa hevong dik ya in sir wirek lo, beham nanër vu sir nabë sa hero nos ggovek menedo. Sa hevong medesis burmakau böp böp los nalu tuvek sën jeji lo ggovek ya. Besa semu ngaa pin ggovek benedo. Ham nam in gwa nos böp sën nalug lu venë denejom nemaj!’

⁵ Yi hur ya denër gägek sënë vu sir, rëk nij tebö besu debë nengaj vu rë, gedeya jeggij jeggij. Ti ya yi huk, gengwë ya nevong yi huk stewa,

⁶ gesir vahi dejom mehö-los-bengö yi hur ahon medenevasap sir, gedenezis sir medenediik.

⁷ Lob mehö-los-bengö ahë sengën rot bevong yi alam-begö-yi ya desis alam sën desis yi hur medediik lo pin bermalaj maya, gedevesi lo hir nyëg ving.

⁸ Log mehö-los-bengö nër vu yi hur lo bë, ‘Nos böp sën nalug lu venë denejom nemaj lo nök ggovek ya menedo, rëk alam sën sa hevong dik ya in sir wirek lo, sir mehönon nij paya besu deyh vu bë dega rë.

⁹ Om ham na menoh vu aggata böp sën nevasuh yi lo pin, lob alam pin sën ham natök vu gëp sagu, og ham nanër vu sir nabë nam dega nos sën nalug lu venë denejom nemaj agi!’

¹⁰ Nër nebë sënë, log yi hur deyh vu aggata pin bedesupin alam pin sën denetök vu sir lo, alam nijvesa losho alam nij paya pin. Beyam denedo beggang sën maluh lu venë denejom nemaj lo bepup.

¹¹ To denedo gemehö-los-bengö lo ya in bë gelë sir. Lob lë mehöti gesu röp röpröp nebë sën vo vu

yi vatëvek pin mederöp lo rë, gema.

¹² Lob mehö-los-bengö nër vu yi bë, ‘Sa mehö-e! Geyoh tena megelok yam sënë gesu geröp röpröp rë?’ Rëk mehö sënë su nër gägek ti rë.

¹³ Lom mehö-los-bengö nër vu yi hur lo bë, ‘Ham naduu nema los vaha gegwetë yi geto mena dobnë, bena medo malakenu sagu, bengu megeköö nyë!’ ”

¹⁴ Lom Yesu nër bë, “Kë”, Anutu nevong dik ya vu alam ngahisekë, rëk neggooin ti ti mu rak in dedok na!”

*Delok Tepëk In Yesu In Takës Sën Denetung Vu Alam Rom Hir Mehö-los-bengö Sisar**
(Mk 12:13-17; Lk 20:20-26)

¹⁵ Lob alam Parisai* yö yah denër vu sir bë, “Hil natok vu gägek ti tena in hil naduu Yesu?” In sir bë denaduu Yesu nabë sën mehönon denesis sok lok lek lo.

¹⁶ Lob devong hir hur maluh lo ving Herot* yi alam beya denër vu Yesu bë, “Tatovaha! He narak ni bë hong mehö niröp! Lob genetatekin Anutu yi aggata vu alam los anon. Su genehönengin alam malaj rë, gak genenër gägek neggëp ti vu alam meris gevu alam los arëj ving.

¹⁷ Om genanër vu he rë, nabë yoh vu bë hil getung takës vu alam Rom hir mehö-los-bengö Sisar* ma nama?”

¹⁸ Rëk Yesu rak nij bë sir alam kwaj luu lob nër bë, “Ham alam kwamin luu! Ham bë seggi sa?

¹⁹ Maam ham tato monë-takës-yi ti vu sa rë!” Lob deko monë gahis ti yam vu yi,

²⁰ lob loḵ tepëḵ in sir bē, “Re ḵenu los arē sën raḵ neggëp agi?”

²¹ Lob denër yah bē, “Sisar*!” Lob nër yah vu sir bē, “Om ham gwevong Sisar* yi ngaa nah vu Sisar*, log Anutu yi ngaa og ham bo nah vu Anutu!”

²² Dengo gageḵ sënë lob delëḵ beḵenuj ya. Lob devuu yi gedeya.

Deloḵ Tepëḵ In Yesu In Sën Mehönon Denadiḵ Gedekedi Jaḵ Lo

(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)

²³ Alam Sadukai* denenër bē alam-diiḵsën og su rëḵ dekedi jaḵ nah rë. Lob sir la deya vu Yesu yiḵ loḵ buk saga bedeloḵ tepëḵ in yi bē,

²⁴ “Tatovaha! Moses nër bē, ‘Bë mehöti nalu nama log nadiiḵ, og ari geḵo yi alov beluho degeḵo naluj vu ari.’

²⁵ Lob mehöti loḵo ari lo, sir nemadvahi-bevideḵ-luu denedo ving he wireḵ. Lob arij aguu ḵo avëh lob diiḵ, genalu ma. Lob ari amon ḵo yi alov,

²⁶ loḵ ari amon diiḵ nebë saga, lob gwee nebë saga beya meto arij meggi.

²⁷ Sir pin naluj ma gedediḵ, log avëh diiḵ raḵ neggëp hus.

²⁸ Om genanër nabë najeeng sën mehönon diiḵsën dekedi jaḵ nah lo, og avëh sënë rëḵ natu arij ti tena venë? In sir pin deḵo avëh timu saga netu venëj.”

²⁹ Loḵ Yesu nër yah vu sir bē, “Ham su raḵ Anutu yi gageḵ sën neggëp loḵ yi ḵapiya lo ni rë! Beham su raḵ Anutu niwëëḵ ni ving rë! Om sën ham nekuung raḵ in ham rot.

³⁰ Vu buk sën mehönnon diiksën dekedu jak nah lo, og maluh su rëk degeko avëh rë, gavëh su rëk dejak maluh rë, gak rëk nama. Gak rëk demedo nabë angër lo vu yagek.

³¹ Rëk gagek sën mehönnon diiksën bë dekedu jak nah lo! Mağ ham su tevin gagek sën Anutu nër vu ham meneggëp loğ yi kapiya lo rë? Sën nër nebë,

³² ‘Sa Abraham yi Anutu sa, gİsaak yi Anutu sa, geYakop yi Anutu sa.’ Nabë mehönnon denadiik bemalaj nama na verök yi, og su yoh vu bë nanër nabë lööho hir Anutu yi rë, gak lööho denedo malaj-tumsën, in Anutu og alam malaj vesa los malaj-tumsën hir Anutu yi.”

³³ Lob alam pin sën deno gagek agi lo delëk bekenuj ya.

*Anutu Yi Horek Ti Sënë Kesuu Vahi Pin
(Mk 12:28-34; Lk 10:25-28)*

³⁴ Loğ alam Parisai* deno bë Yesu yi gagek saga vong Sadukai* bededuj ma, lob desupin sir ya vu yi

³⁵ in bë deseggi yi, lob hir mehö-horek-yi ti loğ tepëk in yi bë,

³⁶ “Tatovaha! Horek ti tena kesuu horek vahi pin-a?”

³⁷ Lob Yesu nër vu yi bë, “Ahëm geving Mehöböp hong Anutu los ayom dahis, bekenum los dahis, gekwam los dahis na vu yi timu.

³⁸ Horek dus ti sënë böpata rot bekesuu vahi pin.

³⁹ Lob horek böp ngwë netu luu nebë saga nebë, ‘Ahëm geving alam sën denedo dus vu hong nabë sën ngo ahëm neving hong lo.’

40 In Horek pin los alam-denenër-gägek-rangahsën hir gägek pin lo degwaj neggëp loḵ horek luu sënë.”

Yesu Loḵ Tepëḵ In Kerisi Vu Alam Parisai**

(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)

41 Alam Parisai* desupin sir benahën denedo, lob Yesu loḵ tepëḵ in sir bë,

42 “Ham kwamin nevo Mehö sën Anutu ggooin raḵ in bë geḵo hil nah lo bë maḵ degwa vu re?” Loḵ denër yah vu yi bë, “Degwa vu Davit*.”

43 Lob nër yah vu sir bë, “Rëḵ nebë va sën Anon Vabuung vo kwa vu Davit benër Mehöböp raḵ Kerisi-ë?”

44 Sën nër bë:
‘Mehöböp nër vu sa Mehöböp nebë:

“Gemedo sa nemaḡ vesa.

Gevu tamusën og sëḵ getung alam sën denelë hong paya lo dedoḵ na vaham gebinë.” ’

45 Yi degwa vu Davit*, loḵ nebë tena sën Davit nër yi bë yi Mehöböp-ë?”

46 Lob mehöti su yoh vu bë nanër gägek ti doḵ nah vu Yesu rë. Lob deggönengin yi gägek loḵ buk sënë, besu deneloḵ tepëḵ vu yi ggökin yah rë.

23

Alam-horek-yi Los Parisai Hir Aggata*

(Lk 11:37)

1 Lob Yesu nër gägek vu alam yu böpata saga losho yi hur maluh lo bë,

2 “Alam-horek-yi los alam Parisai* deneloḵ yah Moses ben,

3 om gägek sën devo vu ham lo, og ham gwengo beham sepa doḵ. Rëḵ ngaa sën denevong lo, og

saga ham su sepa doḵ. In deneggooin horek ngahiseḵe raḵ rēḵ su denevong yoh vu rē.

⁴ Deneduu ngaa maggin bedenetelē raḵ ya mehōnon kwaj, rēḵ sir og nij nelēl gesu denevēr nemaj in bē dedoḵ vu sir teka rē.

⁵ Ngaa pin sēn denevong lo, og sagaḵ denevong in bē alam degelē. Log denekevu Anutu yi horek la loḵ ḵapiya medebom loḵ gobeng gedenevaḵu vil dabaj kesuu alam vahi gedenesemu hir rōprōp nyē vetevek menare soo soo.

⁶ Gahēj neving bē jaḵ na dega nos namugin gēp nyēg-nos-bōp-yi, gedemedo lēl mala gēp dub-supinsēn-yi.

⁷ Log ahēj neving bē alam debengwēng vu sir bedegeḵo sir jaḵ doḵ alam tabaḵ los denanēr sir nabē Tatovaha.

⁸ Rēḵ mu ham og alam su denanēr ham nabē Tatovaha! Gaḵ yīḵ Mehō timu tu ham tatovaha, gaḵ ham pin arimin ham mu.

⁹ Log ham su nanēr ham mehōti vu dob sēnē nabē ham Amamin yi. Gaḵ yīḵ ham Amamin timu nedo, yīḵ Yi sēn nedo yaḡek.

¹⁰ Log su denanēr ham nabē Alaj ham. Gaḵ yīḵ ham Alamin timu sēnē, yīḵ Kerisi*.

¹¹ Rēḵ mu mehō sēn bē kesuu ham benatu ham mehō bōp lo, og natu ham hur rē.

¹² Mehōti bē geḵo yō arē jaḵ, og rēḵ arē nama. Log mehōti bē dahun arē, og rēḵ arē bōp jaḵ.”

*Yesu Nēr Gagek Raḵ Alam-horek-yi Hir Ngaa
Nipaya Sēn Denevong Lo
(Mk 12:38-40)*

13 “Wöp-o! Ham alam-horek-yi los alam Parisai*-e! Gëpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham nevehii Nyëg-yagek-yi yi veluung avi in mehönnon pin! Log ham ngo su nelok ya rè, geham newërin alam sën denevong in bë dedok na lo ving.

14 Wöp-o! Ham alam-horek-yi galam Parisai*-e, gëpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham neko avëh alov hir beggang lu ngaa vër in sir, log ham nejom rak hus adingsekë in bë kebu jak ham ngaa nipaya saga. Om rëk ham gwëko nipaya böpata dok nah nyëvewen.

15 Wöp-o! Ham alam-horek-yi los alam Parisai*-e! Gëpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham neko lok loo los dob pin in bë natok vu mehöti begërin yi natu ham hur. Lob mehö nebë sënë netu ham hur ggovek, lob tum ham nevong yi netu mehö nipaya kesuu ham berëk na Nyëg-nengwah-yi geving ham.”

Yesu Nër Alam Parisai In Deruu Demij Vu Ngaa Vabuung Böp Gedeko Ngaa Mahen Rak
(Lk 11:37-52; 20:45-47)*

16 “Wöp-o! Gëpin ham! Ham mehönnon malamin kenod sën ham bë tato aggata vu mehönnon! Ham nenër bë, ‘Bë mehöti nanër dub-vabuung-böp arë genanër yönnon vavunë, og sagak ngaa meris. Gak mehöti bë nanër dub-vabuung-böp yi goor, genanër yönnon vavunë, og su rëk gekuung jak rè, gak rëk gevong noh vu sën nër lo.’

17 Ham mehönnon kwamin ma, gemalamin kenod! Ngaa tena kesuu-a? Maḵ goor kesuu-

a? Ma! Dub-vabuung-böp sën vong begoor netu vabuung lo, om saga kesuu!

¹⁸ Log ham nenër bë, 'Bë mehöti nanër jepö gëp dub-vabuung-böp genanër yönön vavune, og sagak ngaa meris. Gak bë nanër seriveng sën rak nedo jepö lo, genanër yönön vavunë, og su rëk gekuung jak rë, gak rëk gevong noh vu sën nër lo.'

¹⁹ Ham mehönön malamin kenod! Ngaa tena kesuu-a? Mak seriveng kesuu-a? Ma! Jepö sën nevong beseriveng netu vabuung lo, om saga kesuu!

²⁰ Om mehöti bë nanër jepö genanër yönön vavunë, og nevong niwëek vu yi gägek rak jepö los ngaa pin sën rak nedo lo ving.

²¹ Gemehöti bë nanër dub-vabuung-böp genanër yönön vavunë, og nevong niwëek vu yi gägek rak dub-vabuung ving Mehö sën nedo lok dub ayo lo.

²² Log mehöti bë nanër yägek genanër yönön vavunë, og nevong niwëek vu yi rak Anutu yi sëa los Mehö sën rak nedo lo ving.

²³ Wöp-o! Ham alam-horek-yi los alam Parisai*! Gëpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham nos pin vu huk saga sën ham neko anon ti ti ggëp sën netu nemadluho lo, beham netung netu seriveng vu Anutu. Ham netung nos böp los mahen mahen pin nebë jemejeng los yesek gemajëj ving, rëk ham vuu horek yi gägek böp böp vahi pin ya. Sën nenër bë alam degevong ngaa niröp mu, los kwaj pesivin mehönön mededok vu sir gayoj na timu vu Anutu lo. Horek sën nebë hil abo ngaa sën netu nemadluho natu seriveng vu Anutu lo, og hil su rëk gevuu sënë na rë. Rëk mu mëm hil sepa dok

ngaa böp sënë namugin.

²⁴ Ham mehönnon malamin kenod sën ham bë tato aggata vu mehönnon! Ham nesepa loḵ horek mahen mahen geham su nesepa loḵ horek böp böp rë, lob sënë nebë sën ham seruuin ngemek vër in bël kul, geham num kamer los dahis ving bël loḵ ya ham ayomin.

²⁵ Wöp-o! Ham alam-horek-yi los alam Parisai*, gëpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham neripek kap los perë navi mu, geham nesupin ngaa hodeḵ nipaya paya los ngaa jeggin jeggin loḵ ayo peggo.

²⁶ Ham Parisai* malamin kenod! Ham jipek kap ayo namugin rë, loḵ mëm navi rëḵ niveseek jaḵ geving.

²⁷ Wöp-o! Ham alam-horek-yi los alam Parisai*, gëpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham nebë bedub avi sën dekevu hevek veroo raḵ. Hil halë ggëp vavunë bë malangeri, rëḵ ayo peggo og heljëng sekëj los ngaa ningöhek pin pup beneggëp.

²⁸ Lom ham nebë saga. Alam denelë ham navimin mu, lob denekuung bë ham nimin vesa. Rëḵ mu gägek kuungsën los ngaa nipaya pup ham ayomin.”

Yesu Nër Alam-horek-yi Bë Rëḵ Degeḵo Nipaya Nyëvewen

²⁹ “Wöp-o! Ham alam-horek-yi los alam Parisai*, gëpin ham! Ham alam kwamin luu! Ham nelev beggang-bedub-yi nivesa vesa raḵ nedo waak sën denebë alam-denenër-gägek-rangahsën sekëj loḵ wirek lo, geham nevunek vu alam-yohvu hir bedub.

³⁰ Geham nenër bë, ‘Bë he medo wirek dok he kenumin lo hir buk, og su rëk he dok vu sir bangis alam-denenër-gägek-rangahsën sënë rë.’

³¹ Om saga og ham ngo nenër ham degwa rangah bë alam sën denesis alam-denenër-gägek-rangahsën bedenediik lo hir mewis ham.

³² Maam ham ngo tahu dok nah ham kenumin lo vahaj!

³³ Ham nyë! Beggëv nalu ham! Ham su yoh vu bë rëk beya in Nyëg-nengwah-yi rë!

³⁴ Om sa nanër vu ham nabë sëk gevong alam-denenër-gägek-rangahsën la, galam los kwaj nivesa la, galam-horek-yi la, benök deberup vu ham, lob ham rëk ngis sir la medenediik, geham ngis la jak na kelepeko*, geham beek la dok ham dub-supinsën-yi. Log ham rëk juuk sir begwetii sir medok vahaj medena nyëg ngwë.

³⁵ Om rëk denanër alam sën denesis sir medenediik vu nyëdahis lo, gesën vu buk agi pin degwa gëp vu ham nabë ham sis sir ving. Kë. Loḱ mehö-yohvu Abel, beyam verup loḱ Barakia nalu Sakaria sën desis mediik loḱ dub-böp ayo vabuung los jepö vuheng atov lo, og ngaa pin sënë degwa rëk gëp vu ham.

³⁶ Sa nanër vu ham yönon nabë ngaa pin sënë nyëvewen rëk natok vu alam vu buk sënë.”

*Yesu Su Raḱ Nyëg Böp Yerusalem
(Lk 13:34-35)*

³⁷ “Yerusalem, Yerusalem! Hong mehö genesis alam-denenër-gägek-rangahsën medenediik, log genetengwa Anutu-yi-alam sën nevong sir yök vu hong lo raḱ gelöng medenediik! Sa nehevong

beron beron in bë ngupin nalum lo nabë sën kökrëeh ata nesupin nalu lo loḵ yah babu lo, rëḵ nim lël.

³⁸ Om ham gwengo rë! Anutu vuu ham ya ggovek ya beham nyëg rëḵ nabumeng na.

³⁹ Om sa nanër vu ham nabë ham su rëḵ malamin jaḵ sa gökin nah rë, rot bena berup doḵ buk sën ham nanër nabë:

‘Anutu gevong semusemu vu Mehö sën vong yam los niwëek lo!’ ”

24

Yesu Nër Gagek Raḵ Dub-vabuung-böp Bë Rëḵ Kevoh Na

(Mk 13:1-2; Lk 21:5-6)

¹ Yesu vu dub-vabuung-böp ayo beto meya, lob yi hur maluh deya vu yi bedetato dub-vabuung yi beggang pin vu yi.

² Rëḵ nër yah vu sir bë, “Ham lë ngaa pin sënë? Sa nanër vu ham yönon nabë: Su rëḵ degönengin gelöng ti gejaḵ medo ngwë vavunë rë. Gaḵ rëḵ dekevoh pin bedegetë geto jeggin jeggin.”

Yesu Nër Rangah Bë Maggin Rëḵ Berup

(Mk 13:3-13; Lk 21:7-19)

³ Yesu ya nedo Keḵdu Kele-oliv, lob yi hur maluh meris yö deya vu yi bedenër bë, “Genanër vu he nabë gagek sën genër lo rëḵ anon jaḵ doḵ buk tena? Geva rëḵ tato vu he nabë vongin geduḵ nom dob, log dob los yagek hir buk nama na?”

⁴ Lob Yesu nër yah vu sir bë, “Ham gwegin ham!

⁵ In rëḵ mehö la degekuungin ham. Alam ngahiseḵë rëḵ denam bedenänër sarëg jaḵ nah sir

nabë, 'Yik Kerisi* sa sënë!' Lob rëk detetuhin alam ngahisekë medenah vu sir.

⁶ Log ham rëk gwengo begö bengö, galam denanër jeggin jeggin nabë vongin berup, og ham su newamin jak! In ngaa nebë sënë yö rëk nam, gak Buk-tamusënek yö rëk nahën.

⁷ Alam dob ngwë rëk dekedi belosho alam nyëg ngwë dengis sir. Log mehö-los-bengö ngwë losho yi alam rëk dekedi belosho mehö-los-bengö ngwë losho yi alam dengis sir. Log meyip rëk natök vu nyëg vahi, gejemapi gee jak dob la.

⁸ Ngaa pin sënë og yik nebë nivanë sën nevong avëh mugin in bë degeko naluj lo.

⁹ Dok buk sënë rëk alam degeko ham in debo vanë los maggin vu ham, gedengis ham nadiik. Log alam pin rëk degelë ham paya in sa alam ham.

¹⁰ Lob rëk alam ngahisekë nij dëlin sa gedegerin sir nah, bedegelë sir paya, lob degetung hir alam dok na alam-begö-yi nemaj.

¹¹ Lob alam-gagek-kuungsën ngahisekë rëk kedi degekuungin alam ngahisekë.

¹² Ngaa nipaya nam meböpata jak, lob alam ngahisekë su rëk ahëj geving sir rë.

¹³ Gak mehönon sën denajom sa ahon medemedo los nij wëek rot menatök na buk sën denadiik lo, og rëk Anutu geko sir nah vu yi.

¹⁴ Lob rëk alam denanër Bengö Nivesa jak Anutu-yi-Nyëg na menoh vu dob pin balam pin degengo, log mëm yagek los dob hir buk govek na.”

*Yesu Nër Bë Ngaa Los Maggin Rot Rëk Berup
(Mk 13:14-23; Lk 21:20-24)*

15 “Lob ham rëk gwelë nabë ngaa vabuung degwa nipaya sën mehö-nenër-gägek-rangahsën Daniel nër wirek lo bare dok nyëg vabuung Yerusalem begevong paya vu-bë mehöti natevin sënë, og kwa bo gägek sënë mejak ni rë-

16 og mëm dok buk saga alam sën demedo distrik Yudea lo rëk debeya bedena los kedu.

17 Lob mehöti bë jak na sewah jak yi beggang yu tamangsën vavunë megekō ayöong dok buk saga, og su rëk dok nah gekō yi ngaa vu beggang ayo rë, gak rëk beya mena pevis.

18 Log mehöti bë medo dok huk anon, og su rëk serög benah gekō yi röpröp-ayöong-yi gëp beggang rë, gak rëk beya mena pevis.

19 Gëp in avëh sën naluj nare lok ayoj lo, los sën nahën denevo rur vu naluj lok buk agi.

20 Ham najom jak nabë ngaa sënë su natök vu ham dok kwev-ayöong-nikul-yi, ma dok Buk-sewahsën-yi* rë.

21 Yönon, dok buk sënë og rëk maggin böpata rot. Maggin nebë sënë su neggëp wirek vu buk sën Anutu tung dob lo rë rot beberup gwëbeng sënë. Log su rëk maggin nabë sënë berup vu dob sënë gökin nah vu tamusën rë.

22 Lob nabë Mehöböp su kwa bo nabë bepul buk saga dus rë, og mehöti su rëk medo vesa rë. Rëk mu kwa nevo yi alam sën ggooin sir rak lo, om rëk bepul buk los maggin saga dus.

23 Dok buk sënë bë mehöti nanër vu ham nabë, ‘Ham lë! Yik Kerisi* sënë!’, ma nanër nabë, ‘Yi sagu!’, og ham su gwëvong geving hir gägek.

24 Rëk Kerisi-kuungsën la los alam-gägek-kuungsën la rëk dekededi bedevong huk los

niwëek aggagga gedegevong ngaa böp böp. Yönon, lob nabë deyoh vu, og rëk degeko alam sën Anutu ggooin sir rak lo nah vu sir. Rëk mu su deyoh vu rë.

²⁵ Ham ngo? Senër sënë mugin vu ham!

²⁶ Om nabë denanër vu ham nabë, ‘Ham gwelë! Nedo nyëg-yumeris saga!’, og ham su na sagu. Ma denanër nabë, ‘Ham gwelë! Vun yi menedo loḅ beggang ayo!’, og ham su gwevong geving sir,

²⁷ in Mehönon Nalu rëk nam nabë sën davës nevër ggëp nyëg mala neverup beya netöḅ nyëg mala nemasuseḅ lo, balam pin degelë.

²⁸ Vu nyëg sën heljeng deneggëp lo, og ḅadanii denesup sir ya in bë dega.”

*Yesu Nër Bë Nahub Rëk Mehönon Nalu Nom
(Mk 13:24-27; Lk 21:25-28)*

²⁹ “Maggin buk sënë yi govek na rë, log rëk pevis ‘benyëg malakenu dok, gekwev su rëk natum rë, log betuheng rëk geto in yagek.

Gengaa los niwëek pin vu yagek rëk desasuḅin sir.’

³⁰ Lob vu buk saga, mëm ngaa ti rëk berup gëp yagek babu in bër ham kwamin beham jak ni nabë Mehönon Nalu vongin duk nom, lob rëk mehönon pin vu dob dengü medengis sir. Log rëk degelë Mehönon Nalu dok medo beggob yagek yi, benam los niwëek gevunëḅ vunëḅ yagek yi malangeri rot.

³¹ Lob avuuk rëk ngu bededun böpata, log gevong yi angër na dengupin alam sën yö ggooin sir rak tu yi alam lo noh vu nyëg pin. Vu dob vuheng atov mena menoh vu dob nenga lubeluu.”

*Yesu Tatekin Gagek Rak Go**
(Mk 13:28-31; Lk 21:29-33)

³² “Ham kwamin bo jak go* rë. Buk sën bë purpur berup ngu lo, og ham nerak ni bë go* vongin nabung beham dev jak na jök.

³³ Om nabë ham gwelë ngaa pin sënë anon jak, og ham jak ni nabë Mehönon Nalu yam dus rak benare aggata avi.

³⁴ Sa nanër vu ham yönon nabë mehönon pin su rëk malaj nama na verök yi rë, log ngaa pin sën agi rëk anon jak.

³⁵ Yagek los dob rëk nama na, gaḱ sa gagek, og su rëk nama na rë.”

Yesu Nër Bë Mehöti Su Rak Buk Los Ngebek Saga Ni Rë
(Mk 13:32-37; Lk 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Rëk mehöti su rak buk los hes mala saga ni rë. Angër vu yagek su derak ni rë. GeNalu su rak ni rë. Gaḱ Ama yö timu rak ni.

³⁷ Mehönon Nalu bë nom, og alam rëk medo degevong ngaa nabë sën denevong loḱ Noa yi buk wirek lo.

³⁸ Wirek sën bël su vuuk rë lo, og mehönon medo denegga los denenum, gemaluh deneko venëj, gavëh denerak reggaj rot, beya verup loḱ buk sën Noa loḱ ya yaḱ ayo.

³⁹ Log alam saga su derak ni bë ngaa ti vongin natök vu sir rë, log bël vuuk verup pevis berehöö sir pin. Lob buk sën Mehönon Nalu nom lo rëk nabë saga.

⁴⁰ Lob bë maluh luu demedo huk anon, og Anutu rëk geḱo ngwë na gegevuu ngwë bemedo.

⁴¹ Lob bë avëh luu medo degebil nos, og Anutu rëk geḱo ngwë na gegevuu ngwë bemedo.

⁴² Om ham medo malamin natum, in ham dugin buk sën ham Mehöböp rëk nom lo.

⁴³ Ham kwamin bo ngaa sënë rë: Bë beggang ala gengo hes mala sën mehö hodeḱ rëk nam doḱ buk begodeḱ yi ngaa lo, og su yoh vu bë rëk gelë mehö saga mü gedoḱ na yi beggang ayo rë.

⁴⁴ Nebë saga, om ham gwero ham bemedo, in Mehönon Nalu rëk nom doḱ buk ti, log ham dugin.”

*Yesu Nër Gagek Peggirinsën Raḱ Alam-huk-yi
Nivesa Los Nipaya
(Lk 12:41-46)*

⁴⁵ “Maḱ hur ti tena nedo beyi mehö los kwa benevong yi huk niröp-a? Og mëm ala rëk gooin yi jaḱ in gegin yi hur vahi pin bebo nos gelek sir niröp doḱ buk sën degeḱo nos lo.

⁴⁶ Gevu tamusën nabë ala na genom berup, lob gelë nabë yi hur nevong huk yoh vu sën nër lo, og yi hur sënë rëk kwa vesa.

⁴⁷ Log sa nanër vu ham yönon nabë ala rëk gevong yi ngaa pin doḱ na nema in gegin.

⁴⁸ Gaḱ hur nipaya ti og rëk kwa bo doḱ ayo nabë, ‘Sa alaḱ su yoh vu bë rëk nom pevis rë!’

⁴⁹ Lob geveek hur-huk-yi vahi, gega los nanum geving alam sën denenum bël mengëës bedenekeyevin lo.

⁵⁰ Log ala rëk nom doḱ buk ti sën yi hur su negin yi loḱ lo rë, gaḱ rëk nom doḱ hes mala ti sën yi dugin lo.

⁵¹ Lob rëk ala ngis yi rot mebasap yi, log getë na medo geving alam kwaj luu, bedegeko nyëvewen gëp ti. Vu nyëg sagu og rëk dengü medegeköö nyëj.”

25

Yesu Nër Gagek Peggirinsën Raḵ Avëh Avö Nema- madluho

¹ Log Yesu tatekin vu sir bë, “Sën Nyëg-yagek-yi anon jak lo, og yik rëk nabë sën avëh avö nemadluho deko hir ram raḵ beya denebuu maluh sën nahën neko avëh lo ggëp aggata.

² Lob sir nemadvahi kwaj ma, genemadvahi los kwaj.

³ Avëh kwaj masën deko hir ram bedeyam, rëk su deko wël* sepa rë.

⁴ Gaḵ avëh los kwaj deko hir ram raḵ bedetöo wël* la lok buayo ving bedeko sepa.

⁵ Rëk mehö sën ko avëh lo su yam pevis rë, lob avëh pin malaj neggëp, lob deggëp yiing.

⁶ Lob buk vuheng raḵ lok köök ti yam bë, ‘Mehö sën ko avëh lo yam raḵ. Ham na gwebuu yi vu aggata begweko menam!’

⁷ Lob avëh avö pin dekedi raḵ bedesemu lok hir ram.

⁸ Lob avëh kwaj masën denër vu avëh los kwaj bë, ‘Ham bo hömin wël* teka vu he rë, in he hömin ram vongin nakul!’

⁹ Rëk avëh los kwaj denër yah vu sir bë, ‘Ma! Wël* teka sënë su rëk noh vu hil pin rë. Om maam ham ngo na bago hömin vu setuwa!’

¹⁰ Lob dekedi raḵ benahën medo deneyök aggata, log mehö sën ko avëh lo to. Lob avëh sën desemu sir ggovek medenedo lo delok ya beggang

ayo ving yi in dega nos böp sën maluh lu venë denejom nemaj lo. Log devehii reping yah.

¹¹ Log avëh avö nemadvahi sën kwaj ma lo yom deverup lob denër bē, ‘Mehö böp, mehö böp! Getahinin reping in he!’

¹² Rëk nër yah vu sir bē, ‘Sa nanër vu ham yönon nabë sa dugin ham!’

¹³ Om sa nanër vu ham nabë ham medo malamin natum, in ham su rak buk los hes mala ni rē.”

*Yesu Nër Gagek Peggirinsën Rak Hur Löö
(Lk 19:12-27)*

¹⁴ “Log sën Nyëg-yagek-yi anon jak lo, og yik nebë mehö ti neya vatëvek nyëg ngwë, log supin yi hur bevo yi monë ggelek sir in degegin.

¹⁵ Kwa vo hir huk los nij wëek ti ti lo, lob vo ggelek lok yah sir. Ti ko K5000, gengwë ko K2000, log ngwë ko K1000. Vong nebë sënë log ya rak.

¹⁶ Ya ggovek, log mehö sën ko K5000 lo pevis bevong huk bagosën rak, lob ko K5000 sevök ya ving.

¹⁷ Log mehö sën ko K2000 lo vong huk bagosën rak ving beko K2000 sevök ya ving nebë saga.

¹⁸ Gak mehö sën ko K1000 lo, og ko monë sën ala vo vu yi lo beya melev söv gevun luk ya.

¹⁹ Nahub gebuk sën alaj yom verup lo, lob vongin bē gengo monë sën vo vu sir lo.

²⁰ Lob mehö sën ko K5000 lo verup, lob ko K5000 ving K5000 sën ala vo vu yi lo, genër bē, ‘Mehö böp! Gwelë! Gevo K5000 sënë vu sa, log sa hevong huk bagosën rak behako K5000 sënë ving.’

21 Lob ala nër vu yi bë, ‘Hong hur nivesa megevong yoh vu. Gevong nivesa rot! Genegin ngaa mahen mahen pin nivesa nebë saga, om mëm sa gevong hong begwegin ngaa ngahisekë. Genam balu kwad vesa dok ti.’

22 Log mehö sën ko K2000 lo verup ving benër bë, ‘Mehö böp! Gevo K2000 vu sa wirek, log sa hevong huk bagosën rak, lob sa haço K2000 ving.’

23 Lob ala nër vu yi bë, ‘Hong hur nivesa, megevong yoh vu! Genegin ngaa teka teka nivesa nebë saga, om mëm sa gevong hong begwegin ngaa ngahisekë. Genam balu kwad vesa dok ti.’

24 Log tum mehö sën ko K1000 lo verup benër bë, ‘Mehö böp! Sengo rak nim ggovek ya bë hong mehö los nim wëëk. Mehö ngwë denevaroh nos gengo geneço anon. Log mehö ngwë denevong huk, lob ngo geneço hir nyë-sevöksën.’

25 Nebë saga om sën sehöneng, lob sevun hong monë K1000 sënë menedo loḵ dob. Hong ngaa sënë, om gweço nöḵ!’

26 Rëḵ ala nër yah vu yi bë, ‘Hong hur nipaya rot! Benim tebö ata! Maḵ yönon, geraḵ ni bë sa nehäço nos sën mehö ngwë denevaroh lo, gesa nehäço nyë-sevöksën rak sën mehönon ngwë denevong huk in lo?’

27 Bë nabë saga, og gwetung sa monë na beg-gang-monë-yi, in nabë senom berup nabë sënë, og sa gaço sa ngaa los yi sevöksën geving.

28 Om ham bo K1000 sënë vër in mehö sënë geham bo vu mehö sën ko la ving metu K10,000 lo.

29 In alam pin sën hir ngaa neggëp lo, og rëḵ degeço la geving, gehir ngaa la rëḵ berup geving mekesuu. Gaḵ mehöti sën yi ngaa su neggëp rë lo,

og mahen teka sën neggëp vu yi lo rëk nama na verök yi.

³⁰ Lob ham gwetë hur sehëb sënë dok na nyëg malakenu sën alam denesu los deneköö nyëj lo.’ ”

Yesu Nër Bë Rëk Mehönon Nalu Gengo Alam Pin Hir Gagek

³¹ “Nahub rëk Mehönon Nalu nam los niwëek gevunëk vunëk yagek-yi, gangër pin denam geving yi, og vu buk sënë rëk jak medo yi sëa malangeri los vunëk vunëk yagek-yi.

³² Log mehönon pin rëk dengupin sir na debare mala. Lob rëk basuh sir na yu luu nabë sën sipsip ala ggooin sipsip rak yu ngwë, gememëk rak yu ngwë.

³³ Rëk gevong sipsip na nema vesa, gememëk na nema këj.

³⁴ Nabë sënë lob Mehö-los-bengö rëk nanër vu alam sën denare nema vesa lo nabë, ‘Ham nam! Ham sën Amağ vong semusemu vu ham lo. Ham dok na nyëg sën tongin vu ham wirek loğ buk sën netung yagek los dob meneggëp lo.

³⁵ In wirek sediikahëg, rëk ham vo nos vu sa. Sayog vev in bël kul, rëk ham vo bël kul mesenum. Sa mehö nyëg ngwë rëk ham ko sa ya ham beggag.

³⁶ Ham lë sa navig meris, lob ham vo tob vu sa. Sa niğ rak, rëk ham gin sa nivesa. Sa nado karabus, rëk ham yök lë sa kesii.’

³⁷ Loğ tum alam yohvu saga rëk dedok tepëk nah vu yi nabë, ‘Mehöböp! He halë loğ buk tena bë gediikahëm lob he vo nos vu hong-a? Log he halë

bë ayom vev in bël loḵ buk tena lob he vo vu hong-a?

³⁸ Log he halë bë hong mehö nyëḡ ngwë loḵ buk tena, lob he haḵo hong ya he beggang-a? Log genare navim meris loḵ buk tena lob he vo tob vu hong-a?

³⁹ Gehe halë bë nim raḵ ma genedo ḵarabus loḵ buk tena, lob he yök halë hong kesii-a?

⁴⁰ Lob Mehö-los-bengö rëḵ nanër vu sir nabë, ‘Sa nanër vu ham yönon nabë ngaa sën ham nevong vu arig lo nij paya paya sën su los bengöj vu dob rë lo, og ngaa pin sënë ham nevong vu sa.’

⁴¹ Log rëḵ nanër alam sën demedo nema ḵëj lo nabë, ‘Ham alam nimin paya! Ham su bare sa malag. Ham na medoḵ na nyëḡ sën devong vu Satan losho yi angër lo. Sën nengwah netum yoh vu buk los buk lo.’

⁴² In wirek sediikahëḡ, rëḵ ham su vo nos vu sa rë. Sayog vev in bël kul, rëḵ ham su vo bël kul vu sa rë.

⁴³ Sa mehö nyëḡ ngwë, rëḵ ham su ḵo sa ya ham beggang rë. Sa nig raḵ los sa nado ḵarabus, rëḵ ham su yam lë sa kesii rë.’

⁴⁴ Lob rëḵ denanër nah vu yi nabë, ‘Mehöböp! Vu buk tena he halë bë gediikahëm, ma ayom vev in bël, ma hong mehö nyëḡ ngwë, ma navim meris, ma nim raḵ los genedo ḵarabus rëḵ he su halë hong nivesa rë?’

⁴⁵ Loḵ rëḵ nanër nah vu sir nabë, ‘Sa nanër vu ham yönon nabë ngaa sën ham nehulin in arig lo nij paya paya vu dob lo, og ham nehulin ngaa pin sënë in sa ving.’

46 Lob alam sënë rëk denatök vu nipaya nyëvewen dok nah degwata los degwata. Gağ alam yohvu rëk demedo malaj-tumsën degwata los degwata.”

26

Alam Ggev Devengwëng Rağ Yesu Bë Dengis Yi Nadiik

(Mk 14:1-2; Lk 22:1-2; Jn 11:45-53)

¹ Yesu nër gagek pin sënë ggovek ya, log mëm nër vu yi hur maluh bë,

² “Ham rağ ni bë buk luu mu nahën lob Buk-ggöksën-yi* bërup, lob mëm rëk denanër Mehönon Nalu rangah bedengis yi jağ këlepeko*.”

³ Vu buk sënë alam-deneko-seriveng hir ggev los alam teta desupin sir rağ alam-deneko-seriveng hir ggev böp Kayapas yi beggang,

⁴ bedejoo gagek bë denadëgek bedenajom Yesu ahon gedengis yi menadiik.

⁵ Rëk denër bë, “Hil su gevong dok buk nos yi sënë in alam rëk degevong dedun.”

Avëh Keseh Ngaa Reggu Nivesa Rağ Yesu Yu

(Mk 14:3-9; Jn 12:1-8)

⁶ Yesu nedo loğ mehö sevuuknyë Simon yi beggang vu Betania.

⁷ Medo negga nos, lob avëh ti ko ngaa reggu nivesa loğ buayo gelöng veroo sën denenër arë nebë alabasta* lo ti, beya keseh rağ Yesu yu. Alam Yuda debago ngaa reggu nivesa sënë rağ monë böpata bedenerikin rağ heljëng.

⁸ Rêk yi hur maluh delë ngaa sënë, lob ahëj sengën gedenër bë, “Nevasap ngaa reggu nivesa sënë in va?”

⁹ Bë hil gevong balam debago, og hil rêk gaço monë böpata jak, lob hil adok vu alam-kupek-masën jak.”

¹⁰ Rêk Yesu rak hir gagek sënë ni, lob nër vu sir bë, “Ham nër avëh in va? Yö semu sa rak ngaa nivesa!”

¹¹ Alam-kupek-masën rêk demedo geving ham gesu rêk nama na rë. Gaç saç su rêk medo hus ading geving ham rë.

¹² Avëh keseh ngaa reggu nivesa sënë rak sa vorot in gero sa navig namugin in sëk nadiik mededev sa.

¹³ Sa nanër vu ham yönon nabë rêk denanër Bengö Nivesa rangah na menoh vu dob pin bedenänër ngaa sën avëh vong vu sa agi geving, in alam pin degengo bekwaj bo.”

*Yudas Yogek Bë Rêk Nanër Yesu Rangah
(Mk 14:10-11; Lk 22:3-6)*

¹⁴ Lob yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu ti sën arë nebë Yudas Iskariot lo ya vu alam-deneķo-seriveng hir ggev,

¹⁵ belok tepëk in sir bë, “Ham rêk bo va vu sa log mëm sa gevong Yesu dok na ham nemamin-a?” Lom devo monë seriva mehödahis ti benemadluho vu yi.

¹⁶ Lob vu buk saga Yudas medo mekwa nesero buk los aggata in bë gevong Yesu dok na nemaj.

*Yesu Gga Nos-ggöksën-yi Ving Yi Hur Maluh
(Mk 14:12-21; Lk 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)*

17 Lob buk vabuung sën alam Yuda denegga brët sën yiist* nema in lo yi buk muginsën verup, lob yi hur maluh deya vu yi bedenër bē, “He na gero nyëg vu tena in gegwa nos los reggu ggöksën-yi dok-a?”

18 Lob nër vu sir bē, “Ham na nyëg böp Yerusalem beham na vu mehö sën lo, beham nanër vu yi nabë, “Tatovaha nër bē, “Sa buk dus raḵ, om sa bē ga nos los reggu ggöksën-yi geving sa hur maluh jaḵ hong beggang.” ” ”

19 Lob yi hur maluh devong yoh vu sën Yesu nër vu sir lo, bedesemu nos los reggu ggöksën-yi loḵ.

20 Loḵ sehuksën lob medo negga nos los reggu ving yi hur maluh nemadluho-bevidek-luu.

21 Medo denegga, lob nër vu sir bē, “Sa nanër vu ham yönon nabë: Ham sënë ti rëḵ gevong sa doḵ na alam Yuda nemaj.”

22 Lob ayoj maggin rot, gesir ti ti deloḵ tepëḵ in yi bē, “Mehöböp, maḵ sa?”

23 Rëḵ nër yah vu sir bē, “Mehö sën nema loḵ ya gabum in nos ving sa lo rëḵ gevong sa doḵ na alam sën denelë sa paya lo nemaj.

24 Kë! Mehönon Nalu rëḵ nadiik nabë sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo. Rëḵ mu gëpin mehö sën rëḵ nanër Mehönon Nalu rangah vu alam bedengis yi lo, ko nabë ata su geḵo yi!”

25 Log Yudas mehö sën rëḵ nanër yi rangah lo, nër ving bē, “Tatovaha, maḵ sa?” Rëḵ Yesu nër yah vu yi bē, “Yiḵ ngo genër yoh vu!”

*Yesu Vo Pasa Vu Yi Hur Maluh
(Mk 14:22-26; Lk 22:15-20; 1 Kr 11:23-25)*

26 Medo denegga nos los reggu, lob Yesu ḵo brët gejom raḵ in los kwa vesa ya vu Anutu, log debu

mevo ggelek yoh vu yi hur maluh pin genër bë, “Ham gweko nõk begwa! Sa reggos sënë!”

²⁷ Log ko wain kap ti rak, gejom rak in los kwa vesa ya vu Anutu gevo vu sir genër bë, “Ham pin nanum dok sënë!

²⁸ Sa køk sënë in tato sa gagek mewis sën sejo in dok vu ham lo nabë røk anon jak! Sa kesh in alam ngahisekë in bë dahun hir ngaa nipaya na.

²⁹ Sa nanër vu ham nabë sa su røk nanum wain nabë sënë gökin nah rë. Rot bena berup dok buk sën hil nanum wain agga ngwë dok ti dok Amag yi Nyëg.”

³⁰ Log devong raro ti beggovek, log to deyah dobnë bedeya Kedu Kele-oliv.

*Yesu Nër Bë Pita Røk Geruu Demi Vu Yi
(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34; Jn 13:36-38)*

³¹ Lob Yesu nër vu sir bë, “Ham pin røk gwevu sa geham beya mena in sa pehi buk sënë. In dekevu wirek meneggëp lok Anutu-yi-kapiya nebë:

‘Sa Anutu søk ngis sipsip alaj,
log sipsip lo degevu talë medena jeggin jeggin.’

³² Om røk nabë saga, lok søk kedi jak nah gökin, lob søk namugin mena distrik Galilea, geham tamuin sa.”

³³ Lob Pita nër yah vu yi bë, “Sir pin sënë og mak røk degevu hong bedebeya medena, gak sak su røk gevong nabë sënë rë!”

³⁴ Lom Yesu nër yah vu yi bë, “Sa nanër vu hong yönon nabë: Pehi sënë og køkreeh su røk ngu rë, log røk gedah sa vun natu beron löö!”

35 Rêk Pita nêr yah vu yi bê, “Seyoh vu bê sêk nadiik geving hong, gaḵ sa su rêk dah hong vun rê, gerêk nama verôḵ yi!” Lob yi hur maluh pin denêr nebê saga.

Yesu Jom Rak Ggëp Getsemane
(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

36 Lob Yesu ya nyëg sên denenêr arê nebê Getsemane lo, ving yi hur maluh lo, lob nêr vu sir bê, “Ham medo sênê gesena najom jak vu sagu!”

37 Lob ḵo Pita ving Sebedi nalu luho. Lob ayo maggin rot gekwa ketuin yi.

38 Lob nêr vu sir bê, “Sayog maggin rot bevongin bê sa nadiik. Om melöö naḵööḵ medo sênê be-medo malamin natum begadu sa.

39 Log tah ya teka, lob petev meneggëp dob, log jom rak meketag bê, “O Amag! Bê yoh vu og gwëḵo ngaa maggin sênê bër in sa! Rêḵ mu su gesepa dok sa gagek, gaḵ ngo kwam!”

40 Log yah to vu lööho, rêḵ lë gedeneeggëp yiing. Lob loḵ tepëḵ vu Pita bê, “Nebê va? Melöö su yoh vu bê rêḵ medo malamin natum dus ti geving sa rê?”

41 Melöö malamin medo natum bemelöö najom jak, in ngaa ti su kepë ham! Eë-ë yönon! Ham ayomin niyes rêḵ mu navimin ni tebö!”

42 Lob yah nejom rak beron netu luu bê, “Oo Amag! Bê ngaa maggin sênê natok vu sa gesu yoh vu bê noh nenga in sa rê, og ggovek, sa gevong noh vu kwam.”

43 Loḵ yom to ggökin, rêḵ lë bê deneggëp yiing yah, in malaj neggëp lo.

44 Lob denedo geyah meya nejom rak netu beron löö, lob yik nër gagek lo ggökin yah.

45 Log yah to vu yi hur maluh benër vu sir bë, “Ham sewah bengo nahën newëp-a? Ham læ! Buk sën Anutu tung in debo Mehönon Nalu doḡ na alam nij paya nemaj lo verup ggevek ya,

46 om ham kwedi jaḡ behil ana. Ham læ? Mehö sën gevong sa doḡ na nemaj lo yam dus rak!”

*Yudas Vo Yesu Lok Ya Alam-begö-yi Nemaj
(Mk 14:43-50; Lk 22:47-53; Jn 18:3-12)*

47 Yesu nahën medo nenër bë saga, log Yudas verup. Yi sën hur maluh nemadluho-mevidek-luu lo ti, lob ḡo alam yu böpata ti medeyam los paëp yu anil gebegö. Alam-deneḡo-seriveng hir ggev los Israel hir alam-teta devong sir yam.

48 Lob mehö sën bë tato Yesu rangah vu sir lo, nër vu sir vorot bë, “Sëḡ tato Yesu vu ham nabë sënë, nabë sa gemul* mehöti, og ham najom yi ahon.”

49 Lob Yudas ya verup sesor meya vu Yesu pevis benër bë, “Buk Tatovaha!” Log mul* yi.

50 Rëḡ Yesu nër yah vu yi bë, “Sa mehö! Ngaa sën geyam in bë gwevong lo, og gwevong pevis!” Lob deyam dus bedejom Yesu ahon.

51 Rëḡ alam sën denare ving Yesu lo ti nema loḡ yah dadii yi paëp-yu-anil vër in newis, besap alam-deneḡo-seriveng hir ggev böp yi hur ti nenga ris vahi ya.

52 Rëḡ Yesu nër vu bë, “Gejöp hong paëp doḡ nah newis. In alam sën denevong begö lo, og mehö ngwë rëḡ dengis sir doḡ nah nyëvewen mede-nadiik.

⁵³ Bë sa ketag na vu Amag nabë gevong yi angër ngahisekë rot denam pevis mededok vu sa, og gekuung bë su rëk gevong nam rë?

⁵⁴ Rëk bë sa gevong nabë sënë, og su rëk Anutu yi gagek anon jak rë. Sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya bë ngaa nabë sënë rëk natok vu sa lo.”

⁵⁵ Log Yesu nër vu alam sënë bë, “Ham yam in bë sero mehö-begö-hodeḵ-yi om sën ham ḵo paëp-yu-anil los begö meyam in bë najom ahon-ā? Sa netateḵin gagek vu ham loḵ dub-vabuung-böp yoh vu buk, rëk ham su nejom sa ahon rë?

⁵⁶ Rëk mu ngaa pin sënë netok vu sa in gagek sën alam-denenër-gagek-rangahsën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo anon jak.” Nebë saga lob yi hur maluh pin devuu yi gedeveya medeya.

Devong Gagek Vu Yesu Benare Kayapas Mala

(Mk 14:53-65; Lk 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Dejom Yesu ahon bedeko ya alam-deneko-seriveng hir ggev böp Kayapas yi beggang. Galam-horek-yi los alam-teta desupin sir bedenedo ggovek ya.

⁵⁸ Lom Pita tamuin sir beneya, rëk nevun yi geneyam ggëp ading. Lob ya beloḵ ya alam-deneko-seriveng hir ggev böp yi beggang tete ayo, beya nare telig ving ahëvavu sën denare medene-malajin nyëḡ lo, in bë jak gagek lo degwa ni.

⁵⁹ Lob alam-deneko-seriveng hir ggev los kaun-sor pin denesero mehö la in bë denanër gagek kuungsën jak Yesu in lob dengis yi menadiik.

60 Lob alam ngahisekë denër gagek kuungsën rak yi, rëk su detök vu degwa ti in bë dengis yi menadiik rë. Loḵ mëm mehö luu deverup,

61 lob luho denër bë, “Mehö sënë nër bë, ‘Seyoh vu bë sa kevoh Anutu yi dub-vabuung-böp na gesedev nah buk löö mu!’ ”

62 Lob alam-denekö-seriveng hir ggev böp kedi nare gelok tepëḵ vu Yesu bë, “Su genenër gagek ti yom rë? Denenër gagek va sën rak hong-ë?”

63 Rëḵ Yesu su nër gagek ti yah rë. Loḵ alam-denekö-seriveng hir ggev böp loḵ tepëḵ vu yi ggökin bë, “Selok tepëḵ in hong yönon rak Anutu mala-tumsën arë, om genanër vu he nabë hong Kerisi*, Anutu nalu hong ma ma?”

64 Loḵ Yesu nër yah bë, “Genër yoh vu! Rëḵ mu sa nanër vu ham nabë: Nahub rëḵ ham gwelë Mehönon Nalu gemedo gëp Mehö Niwëëk nema vesa, gerëḵ jaḵ medo beggob vu yagek benom!”

65 Lob alam-denekö-seriveng hir ggev böp kweek yi röpröp ading getahi bë, “Ḷo yi rak besevök Anutu! Ma hil medo nesero mehönon sën denanër gagek jaḵ yi lo in va? Ham ngo bë Ḷo yi rak besevök Anutu!

66 Om ham kwamin nevo bë?” Lob denër yah niwëëk vu yi bë, “Vong paya om nadiik!”

67 Log depesuv nyëj Ḷos rak mala gedepëëng yi, gela depetap nenga,

68 gedenër bë, “Hong Kerisi*? Om genanër rangah vu he nabë re sis hong-a?”

Pita Lah Yesu Vun

(Mk 14:66-72; Lk 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Log Pita nedo rak telig, lob Kayapas yi hur avëh ti yam dus vu yi benër bē, “Hong sënək melu Yesu sën vu Galilea lo nesepa ham.”

⁷⁰ Rëk Pita lah yi vun rak alam pin malaj bē, “Sa dugin gagek sën genër aga!”

⁷¹ Log to meya nare ya tete avi, lob hur avëh ngwë lë yi ggökin, lob nër vu alam sën denedo lo bē, “Mehö sënë nedo ving Yesu Nasaret!”

⁷² Rëk Pita lah yi vun ggökin bē, “Yönon vavunë, sa dugin mehö sënë!”

⁷³ Lob nedo teka, loḵ alam sën denare dus vu yi yam denër vu bē, “Yönon rot, alam sagu hir ti sën hong agi. In ayem yö tato hong rangah bē hong Galilea ti!”

⁷⁴ Lob Pita du gagek in yi benër niwëek rot neggëp Anutu mala bē, “Yönon vavunë, sa dugin mehö sënë! Bē sa gekuung jak og Anutu ngis sa mesa nadiik!” Nër ggovek log kökrëeh su.

⁷⁵ Lob Pita kwa vo yah gagek sën Yesu nër lo bē, “Kökrëeh su rëk ngu rë, log rëk gedah sa vun natu beron löö.” Lob Pita to meyah dobnë beya mesu böpata rot.

27

Alam-deneḵo-seriveng Hir Ggev Deḵo Yesu Ya Vu Pilatus

(Mk 15:1; Lk 23:1-2; Jn 18:28-32)

¹ Monbuk anon lob Israel hir alam-deneḵo-seriveng hir ggev los alam-teta lo pin devengwëng rak Yesu ggovek bē dengis yi menadiik.

² Log deduu yi gedëḵo meya devong loḵ ya kiap böp Pilatus nema.

Yudas Vaku Kwa
(Sn 1:18-19)

³ Lob Yudas, mehö sën nër Yesu rangah lo, lë bë dejuo gägek bë Yesu nadiik, lob yom ayo maggin vu yi, lom ko monë seriva mehödahis benemadluho sën lo yah vu alam-deneko-seriveng hir ggev los alam-teta,

⁴ genër bë, “Sa hevong ngaa nipaya! Senër mehö sën nipaya su neggëp vu yi rë lo rangah, bevongin dengis yi menadiik.” Rëk denër yah bë, “Su he ngaa rë, gaḡ ngo hong ngaa!”

⁵ Lob Yudas pengah monë sënë ya dubvabuung-böp ayo, log to meya vaku kwa bediik.

⁶ Lob alam-deneko-seriveng hir ggev depatu monë seriva sënë raḡ, rëk denër bë, “Monë hel kōk sënë, om hil su ayoh vu bë getung na geving Anutu yi monë seriveng rë!”

⁷ Lob denër gägek ti venuh, lob debago dob len ti vu mehö sën nesemu dëḡ lu ngaa raḡ ngägek lo raḡ monë sënë, in bë dedev alam-yu-ngwë hir heljeng dok.

⁸ Om sën denër dob len ti sënë arë nebë Dob-helkōk, meneggëp nebë saga begwëbeng.

⁹ Lob gägek sën Anutu vong verup mehö-nenërgägek-rangahsën Yeremia avi wirek lo anon raḡ. Sën nër bë, “Alam Israel denër vorot bë rëk degevong monë seriva mehödahis ti benemadluho in mehö los arë sënë, lob deko monë sën deggooin raḡ in bë debago yi jaḡ agi,

¹⁰ bedebago mehö sën nesemu dëḡ lu ngaa raḡ ngägek lo yi dob len ti raḡ, yoh vu gägek sën Anutu nër vu sa lo.”

Rom Ti Sën Tu Kiap Böp Lo Pilatus Loḵ Tepëḵ In Yesu

(Mk 15:2-5; Lk 23:3-5; Jn 18:33-38)

¹¹ Devarah Yesu ya kiap böp mala, lob loḵ tepëḵ in yi bē, “Alam Yuda hir mehō-los-bengō hong-a?” Loḵ Yesu nēr yah bē, “Genēr ya meyoḥ vu!”

¹² Lob alam-deneḵo-seriveng hir ggev los alam-teta denēr gageḵ raḵ yi, rēḵ su nēr gageḵ ti loḵ yah rē.

¹³ Nebē saga lom Pilatus nēr vu yi bē, “Maḵ su gengo gageḵ pin sën denēr raḵ hong-ë rē?”

¹⁴ Rēḵ Yesu su nēr gageḵ ti loḵ yah rē, lom kiap böp kwa ya ngahi.

Kiap Böp Pilatus Nēr Bē Dengis Yesu Jaḵ Kelepeko

(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jn 18:39-19:16)

¹⁵ Alam Yuda hir Buk-ggöksën-yi* lob hir aggata neggëp nebē sënē: Neyoḥ vu ngebek pin, og kiap böp nevong alam ḵarabus ti ti vēr. Bē alam detahi mehōti arē, og Pilatus nelëëin mehō timu saga neyah vu sir.

¹⁶ Vu buk saga mehōti nedo ḵarabus, arē nebē Barabas, galam pin denḵo bengō bē mehō nevun alam kwaj.

¹⁷ Lob alam ngahiseḵë yam desupin sir, lob Pilatus loḵ tepëḵ in sir bē, “Ham vongin mehō ngwë tena bē sa gaḵo yi bër nōḵ vu ham-a? Barabas, ma Yesu sën denenēr arē nebē Kerisi* lo?”

¹⁸ In yō raḵ ni rot bē alam-deneḵo-seriveng ahëj nevong medenelë Yesu paya, besën devo yi loḵ ya nema.

¹⁹ Lob Pilatus raḵ nedo yi sëa-gageḵ-yi in bē gengo yi gageḵ, rēḵ venë vong gageḵ ya vu yi bē,

“Su gwevong ngaa ti vu mehö niröp saga, in sa halë pesepsën rak yi gwëbeng, lob sa newag rak rot.”

²⁰ Lok alam-deneḱo-seriveng hir ggev los alam-teta delok alam ahëj bedetahi ya vu Pilatus bë dëëin Barabas bër vu sir gengis Yesu menadiik.

²¹ Rëḱ kiap böp Pilatus lok tepëḱ yah vu sir bë, “Ham vongin mehö luu sënë ngwë tena bë sa gako bër nöḱ vu ham-a?” Lok denër yah bë, “Barabas!”

²² Rëḱ Pilatus lok tepëḱ yah vu sir ggökin bë, “Om sëḱ gevong nabë va vu Yesu, mehö sën denenër yi nebë Kerisi* lo?” Lom detahi yah bë, “Gengis yi jak na kelepeḱo*!”

²³ Lok Pilatus lok tepëḱ bë, “In va? Mehö sënë vong va paya?” Rëḱ detahi niwëëḱ rot bë, “Gengis yi jak na kelepeḱo*!”

²⁴ Lom Pilatus rak ni bë su debë nengaj vu yi gageḱ rë, gaḱ newaj rak gebegö böpata vongin berup. Om ḱo bël beripeḱ nema rak alam pin malaj genër bë, “Bë ham ngis mehö niröp sënë menadiik, og su degwa neggëp vu sa rë! Gaḱ ham ngo ham ngaa!”

²⁵ Lob alam pin detahi yah bë, “Degwa yö gëp vu he los he mewis!”

²⁶ Lob Pilatus lëëin Barabas yah vu sir. Log nër balam-begö-yi deveek Yesu gedëḱo medeya in dengis yi jak na kelepeḱo*.

*Alam-begö-yi Denër Pelësën Rak Yesu
(Mk 15:16-20; Jn 19:2-3)*

²⁷ Kiap böp yi alam-begö-yi deḱo Yesu lok ya kiap böp yi beggang sën denenër arë nebë Prëtoryam lo, log desupin alam-begö-yi yu böpata pin ya detetup yi.

28 Lob dekah yi tob vër, gederöp röpröp kōk ti loḵ yah yi medetahu mehō-los-bengö raḵ yi.

29 Debuu aggis niggin ggin tahu alam-los-bengöj hir madub gedetung rak yu, gedevo ngesing loḵ nema vesa, log deneyun lusej vu yi gedepelë yi bë, “Alam Yuda hir mehō-los-bengö hong, mehō böp los gayeheng!”

30 Gedepesuv nyëj kos raḵ yi, gedevo ngesing vër bedesis yu raḵ.

31 Depelë yi ggovek, log dekah tob sënë vër in yi, gederöp yö yi tob loḵ yah yi, gedeko yi bedeya in dengis yi jaḵ na kelepeko*.

Desis Yesu Raḵ Ya Kelepeko

(Mk 15:21-32; Lk 23:26-43; Jn 19:17-27)

32 Deya lob detök vu alam Kurene ti, arë nebë Simon. Lob denër niwëek bë, “Kwerë kelepeko*!”

33 Lob ya deverup kedu ti arë nebë Golgota. Arë sën degwa nebë ‘Nyëg-yusekë’.

34 Lob desarömin marasin nimengëes ving wain bedevo vu Yesu in bë nanum. Lob tep beseggi rëḵ nilëlin gesu num rë.

35 Desis yi raḵ ya kelepeko* ggovek, log yom detë gelöng mahen teka la in bë gooin sir ti ti jaḵ bedegeko yi tob.

36 Ggovek log medo denemalajin yi.

37 Lob dekevu yi gaḡek sën mehōnon denër raḵ yi lo raḵ neggëp kelepeko* yu nebë:

ALAM YUDA HIR MEHÖ-LOS-BENGÖ YESU SËNË.

38 Log desis alam-begö-hodeḵ luu raḵ kelepeko* ving. Ngwë nare ggëp nema vesa gengwë nare ggëp nema këj.

³⁹ Lob alam sën deneyah gedenejom lo denenër pelë raḡ yi gedenevarah nemaj vu yi

⁴⁰ gedenenër bë, “Hongek-o! Genër bë kwevoh Anutu yi dub-vabuung-böp na, gegeDEV nah buk löö mu lo, om ngo gedok vu hong! Bë Anutu Nalu hong, og ngo geduk vu kelepeko* megenam!”

⁴¹ Log alam deneko-seriveng hir ggev losho alam-horek-yi ving alam-teta denenër pelë raḡ yi nebë saga ving.

⁴² Denenër bë, “Nelok vu alam, gaḡ su yoh vu bë yö dok vu yi rë! Alam Israel hir mehö-los-bengö! Nabë dëein kelepeko* geduk menam, og mëm rëḡ hil gevong geving yi.

⁴³ Nevong ving Anutu? Om nabë Anutu ahë ving yi yönon, og nam dok vu yi! In nër bë Anutu Nalu yi.”

⁴⁴ Lob alam-begö-hodeḡ luu sën desis luho nare Yesu vahi vahi lo denër pelë raḡ Yesu ving nebë saga.

Yesu Diik Ya

(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jn 19:28-30)

⁴⁵ Log hes vuheng raḡ, log malakenu lok beyoh vu dob pin beya meto 3 krök sheuksën.

⁴⁶ Lob dus raḡ in bë 3 krök lob Yesu ngeek böpata bë, “*Eli, Eli, lama sabaktani?*” Sënë degwa nebë, “O sa Anutu, sa Anutu, nebë va sën gwevu sa ya-ë?”

⁴⁷ Lob alam sën denare dus vu yi lo vahi denḡ lob denër bë, “Mehö sënë netahi Elia!”

⁴⁸ Log pevis besir ti serög beya meko ngaa ayo sovinsën sën nedo lok loo lo ti, bedaḡoo luk wain ahëggin sën arë nebë vinegga lo geduu ya vetii ngesing, gevo ya verup lok Yesu avi in bë sesuvin.

49 Rêk sir vahi denër bê, “Genaköök gehil galë rë, nabë Elia rêk nam dok vu yi ma rêk nama?”

50 Rêk Yesu ngeek böpata ggökin log lëein anon ya.

51 Lob pevis betob böp sën neruu dub-vabuung-böp ayo vabuung lo kweek rak luu ggëp vavu beya metök ahu. Log dob ggee gegelöng böp böp dego.

52 Gebedub avi tatekin yi gAnutu-yi-alam sën dediik ggovek lo ngahisekë vesaj lok, bedekedi rak los navij dahis.

53 Dekedi rak lok mëm Yesu kedi rak yah ggökin, log mëm to deyam medelok ya nyëg vabuung Yerusalem. Balam ngahisekë delë sir.

54 Log mehö negin alam-begö-yi ving yi alam-begö-yi sën medo denegin Yesu lo dengo gejemapi ggee, gedelë ngaa vahi nebë saga, lob kenuj verup, gedenër bê, “Yönon rot! Mehö sënëk Anutu nalu yi!”

55 Lob avëh sën denetamuin Yesu vu Galilea bedeyam in bê dedok vu yi lo ngahisekë denare ading teka bevare denelë.

56 Sir ti arë nebë Maria vu Magdala. Log Maria ngwë sën Yakobus lu Yosep ataj. Log avëh ti sën Sebedi nalu luho ataj.

Debë Yesu Navi Lok Gelöng Len

(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42)

57 Log sehuk luk lob mehö-los-bengö-ggoreksën ti vu Arimatea beberup. Arë nebë Yosep. Yik Yesu yi hur maluh ti yi ving, bemedo nesepa lok Yesu yi gägek.

58 Ya verup belok tepëk vu Pilatus bê geço Yesu nihel. Lob Pilatus nër bedevo vu yi.

⁵⁹ Lob Yosep ko nihel bebom loḵ tob veroo mewis ti.

⁶⁰ Log ya mebe loḵ ya yö yi bedub mewis sën nahën denesap loḵ gelöng meris lo. Log tetolin gelöng böpata ti ggërin avi. Vong ggovek log ya.

⁶¹ Lob Maria vu Magdala luho arë ngwë denedo bemedo malaj neya waak bedub saga.

Alam-begö-yi Ggëp Denegin Bedub

⁶² Buk sën alam Yuda denero sir in bë dega nos Buk-ggöksën-yi* lo ggovek ya geheng to, loḵ mëm alam-deneko-seriveng los alam Parisai* yah denër vu Pilatus bë,

⁶³ “Mehö böp! He kwamin nevo gagek sën mehö gagek kuungsën saga nedo mala vesa genër lo bë, ‘Buk löö na govek rë, loḵ sëḵ kedi jak nah!’

⁶⁴ Om genanër bedegegin bedub avi noh vu buk löö. In rëḵ yi hur maluh degodeḵ yi na gedenanër vu alam nabë kedi raḵ ggökin vu bedub. Lob gagek kuungsën vu tamusën rëḵ kesuu sën muginsën.”

⁶⁵ Lom Pilatus nër vu sir bë, “Ham gweko alam-begö-yi la in degegin, beham behii bedub avi niwëek ata!”

⁶⁶ Lob ya dekepa bedub avi niwëek gedejegwi kele niḱegwi* teka raḵ gelöng nenga ya vetii waak avi ving, gedetung alam-begö-yi medo denegin.

28

Yesu Kedi Rak Ggökin

(Mk 16:1-10; Lk 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Lob Buk-sewahsën-yi* ggovek ya, geheng to loḵ Soda monbuk, lob Maria vu Magdala luho Maria ngwë kedi deya in bë degelë bedub.

² Lob pevis bejemapi ggee böpata, in Mehöböp yi angër ti vu yagek meluḵ yam tetolin gelöng vër in waak avi gerak nedo.

³ Mala netum nebë davës, geyi tob veroo meris nebë beggob.

⁴ Alam-begö-yi sën denegin bedub lo delë, lom kenuj verup in yi, benij loḵ ti nebë alam-diiksën.

⁵ Rëḵ angër nër vu avëh luho bë, “Melu su göneng! Seraḵ ni bë melu yam nesero Yesu, mehö sën desis yi rak kelepeko* lo.

⁶ Rëḵ mu su neggëp sënë rë! Gaḵ kedi rak yoh vu sën nër wirek lo! Om melu nam gwelë nyëg sën neggëp loḵ veseveng lo.

⁷ Log melu nah mena pevis, bena nanër vu yi hur maluh lo nabë kedi rak ggökin vu bedub bemugin meya distrik Galilea, geham rëḵ na gwelë yi vu sagu. Yiḵ senër vu meluu ggovek saga!”

⁸ Lob avëh luho deggöneng rot, rëḵ kwaj vesa böpata, lob pevis beluho deserög bedeneyah in bë denanër vu yi hur maluh lo.

⁹ Loḵ Yesu töḵ vu luho vu aggata benër bë, “Monbuk!” Lob luho deya dus vu bedepetev medeneggëp gedejom loḵ vaha medeko arë rak.

¹⁰ Lob Yesu nër vu luho bë, “Melu su göneng! Melu nah mena nanër vu arig lo nabë dena distrik Galilea, lob rëḵ degelë sa gëp sagu.”

Gagek Rak Alam Sën Denegin Bedub Avi

¹¹ Avëh luho nahën deneyök aggata galam-begö-yi sën denegin bedub lo deyah medeya nyëg böp Yerusalem pevis bedenër ngaa pin sën töḵ vu sir ggëp bedub lo vu alam-deneḵo-seriveng hir ggev.

¹² Lob alam-deneḱo-seriveng hir ggev ving alam-teta bedevengwëng rak gägek ti, lob devo monë ngahiseḱë vu alam-begö-yi saga,

¹³ gedevo ḱoo vu sir bë, “Ham na nanër nabë sënë, ‘Yi hur maluh deyam buk, gehe hëp yiing, log deggodeḱ ya.’

¹⁴ Lob nabë kiap böp genḱo gägek sënë, og he rëḱ semu gägek vu yi, lob su rëḱ gevong gägek vu ham rë.”

¹⁵ Nebë saga lob alam-begö-yi deḱo monë geya devong yoh vu gägek sën alam Yuda hir ggev denër vu sir lo. Lob gägek sënë ya meyoh vu alam Yuda pin, lob nahën denesepa loḱ hir gägek sënë bedenener nebë sënë rot begwëbeng.

Yesu Vo Huk Vu Yi Hur Maluh

(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jn 20:19-23; Sn 1:6-8)

¹⁶ Log hur maluh nemadluho-bevidek-ti lo detuu aggata medeya Galilea, beya deverup ḱedu sën Yesu nër tato vu sir lo.

¹⁷ Lob delë Yesu, lob depetev medeneggëp loḱ vaha gedëḱo arë rak, rëḱ sir vahi kwaj luu luu.

¹⁸ Lob Yesu yam dus benër gägek vu sir bë, “Anutu vo niwëëḱ pin vu sa bë sa gëgin yagek los dob.

¹⁹ Om ham na gwevong mehönon pin denatu sa hur maluh los avëh. Lob ham jipek sir jaḱ Ama arë, geNalu arë, bAnon Vabuung arë.

²⁰ Log ham tahu sir doḱ gägek pin sën sa ne-tatekin vu ham lo in desepa doḱ. Ham gwengö rë! Serëḱ medo geving ham noh vu buk pin rot bedob los yagek hir buk govek na.”

CXXX

Gagek Mewis
The New Testament in the Central/Mapos dialect of the
Buang language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Buang Mapos long
Niugini

Copyright © 2003 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Buang, Central/Mapos (Buang)

Dialect: Central/Mapos

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

18a972db-abcc-5dc3-9031-f1d4455b33c3